

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CVIII П'ЯТНИЦЯ, 4 ТРАВНЯ 2001 ЧИСЛО 18 VOL. CVIII FRIDAY, MAY 4, 2001 No. 18

Україна після відставки Віктора Ющенка

КИЇВ. – 26 квітня 263 депутати Верховної Ради з 409 зареєстрованих у залі проголосували за висловлення недовіри урядові, наслідком чого є відставка Кабінету Міністрів. Відповідну постанову, внесену фракцією Комуністичної партії України (КПУ), підтримали фракції „Трудова Україна", „Демократичний союз", „Регіони України", ПЗУ, НДП, „Яблуко", 19 позафракційних депутатів. Як заявив народний депутат Ігор Осташ, під час голосування резолюції про недовіру урядові було порушено Конституцію: у ході голосування були використані 20 карток депутатів, які перебували у Страсбургу на сесії ПАРЕ і не були присутні в парляменті. Голова ВР Іван Плющ на вимогу проурядових фракцій доручив секретаріятові розібратися зі зазначеним фактом.

Народні депутати Олександер Мороз та Ігор Коліушко пропонували доповнити проєкт резолюції про недовіру урядові пунктом про початок процедури імпічменту Президента. Проти внесення цього пункту виступив лідер фракції КПУ Петро Симоненко. Депутати не підтримали постанову „Про ініціювання питання про усунення Президента України Л. Кучми з посту в порядку імпічменту та створення спеціяльної тимчасової слідчої комісії".

Сьогодні „всі стали перед моментом істини, - заявив з приводу прийнятого рішення В. Ющенко, - Є святі речі, які повинні підняти нас над обставинами - це Україна, її майбутнє, майбутнє кожної сім'ї і українського громадянина". Він відкинув звинувачення на адресу уряду, що той не зміг переломити ситуацію в економіці і соціяльному житті. У своїй політиці, за словами В.Ющенка, уряд

(Закінчення на стор. 22)

В. Ющенко: „На мене поклали хрест, я його поніс, я зробив те, що міг зробити".

Несподівана, надзвичайна подія - *відзначаючи своє 50-річчя, „Самопоміч" у Нью-Йорку подарувала українським організаціям 830 тисяч долярів*

Голова Управи Українського Музею О. Гнатейко і директор М. Шуст (в ценрі) після отримання пївмільйонного датку на Український Музей. М. Шміґель (зліва), Б. Кекіш (справа) .

О. Кузьмович

НЬЮ-ЙОРК. – Завершенням відзначення 50-річчя Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" в Нью-Йорку було ювілейне святкування в неділю, 29 квітня, у залі Купер Юніон, яке чітко вказувало на завдання і цілі цієї найбільшої у світі української фінансової установи.

Дирекція Федеральної кредитової кооперативи бажала цим ювілейним святкуванням не лише віддати пошану піонерам своєї установи, але підкреслити, що вона іде тими самими громадськими шляхами, як її засновники.

Вже сам задум запросити на цю імпрезу безкоштовно цілу нашу громаду в Нью-Йорку був доказом, як служить цій громаді „Самопоміч", а надання фінансової допомоги усім провідним українським установам з нагоди свята - це ще один доказ громадської настанови, яку може втілювати в життя група сьогоднішніх фінансових провідників.

Недільна імпреза мала, отже, особливий святочний настрій, який підкреслювали ведучі програмою Любомир Зєлик і Євгенія Кузьмович-Блага. Після однохвилинної мовчанки в пам'ять померлих членів дирекції, виступив голова Ради директорів кооперативи „Самопоміч" Мирослав Шміґель, а відтак президент „Самопомочі" д-р Богдан Кекіш, який у свому привітанні пригадав також імена семи засновників кредитової кооперативи та підкреслив, до якого передового місця дійшла ця інституція впродовж 50 років, ставши однією з найбільших, найбезпечніших кредитових кооперативів у США. Для перших сімох засновників були приготовані відповідні плякати, які вручено представникам родин, разом із запевненням безсмертної вдячности. Організатори цього вийняткового свята не забули також поодиноких осіб, які причинилися до розквіту кредитової кооперативи „Самопоміч", - їм вручено китиці квітів.

Після відчитання списку учасників перших Загальних зборів кредитівки „Самопоміч", усні привіти виголосили: Єпископ УКЦ Роберт Москаль, президент СКУ д-р Аскольд Лозинський, голова Централі Українських Кооператив Америки Степан Керда, о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, колишній парох УКЦ в Нью-Йорку.

В дальшій програмі Є. Кузьмович-Блага перерахувала назви та імена численних організацій та осіб, що прислали письмові привіти, а в цілості прочитала привіти від американських політичних та місцевих осіб, в тому числі від Г. Клінтон, посадника міста Нью-Йорку Р. Джуліяні, губерна-

(Закінчення на стор. 9)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Першотравневі демонстрації

КИЇВ. – Політичні партії України вирішили святкувати Першотравень окремо. Багатотисячні першотравневі демонстрації, організовані лівими і правими силами, відбулися у Києві. Близько двох тисяч осіб взяли участь у мітингу на Европейській площі, організованому Комуністичною і Селянською партіями, а також прогресивними соціялістами. Голова Комуністичної партії Петро Симоненко, під час мітингу в розмові з кореспондентом радіо „Свобода" нагадав, що комуністи „готові запропонувати кілька своїх кандидатур і зформувати уряд. Партія „Трудова Україна" організувала мітинг і концерт на Печерську, а об'єднані соціял-демократи – біля пам'ятника Іванові Франкові. Загалом в українській столиці відбулося шість різних першотравневих акцій. Як ліві, так і праві під час акцій висловлювали готовність зформувати новий уряд України. Багатотисячні акції лівих відбулися в Харкові, Дніпропетровську, Симферополі та інших містах України. Сутичок з правоохоронцями під час першотравневих акцій не було.

Україна готова брати участь у створенні европейської протиракетної оборони

КИЇВ. – Україна готова брати участь у створенні европейської реґіональної системи протиракетної оборони, зазначив в інтерв'ю 27 квітня голова Державної комісії з питань оборонно-промислового комплексу Володимир Горбулін. Він висловив переконання, що „без участи України цю систему створити навряд чи можливо, з огляду на промислові потужності держави в цій сфері та географічне положення". В. Горбулін сказав, що Україна може запропонувати цьому проєктові не лише використання двох станцій попередження про ракетний напад, але і можливості для створення засобів протиракетної оборони морського базування, а також нові станції електронної розвідки „Кольчуга", спроможні виявляти об'єкти на відстані 600 км. За його словами, „той крок, що Україна зробила у 1993 році (рішення про відмову від ядерної зброї) був правильним і вивів державу з політичної ізоляції". Водночас над питанням, чи варто Україні сьогодні мати ядерну зброю, „треба добре поміркувати". В разі належного фінансування Україна технічно спроможна протягом 5 - 7 років створити власну ядерну зброю.

Хочуть поставити російську мову нарівні з державною

ХАРКІВ. – Сесія Харківської міської ради 27 квітня визнала за необхідне провести у місті референдум про використання російської мови поряд з державною українською. В результаті багатогодинного обговорення питання про необхідність скасування свого рішення від 25 лютого 1996 року про надання російській мові статусу офіційної, яке декілька разів судами визнавалося як антиконституційне, сесія ухвалила розглянути це питання лише за результатами консультативного референдуму. Депутати доручили міському голові створити робочу групу з підготовки до референдуму і вирішили звернутися до Президента України і Верховної Ради з проханням забезпечити „невідкладну ратифікацію" Україною Европейської хартії про реґіональні мови.

Суперечка довкола телеканалу УТ-1

КИЇВ. – Посольство Сполучених Штатів у Києві 25 квітня назвало неправдою повідомлення програми „7 днів" про те, що офіційні представники підтримували та брали участь у демонстраціях проти української влади. „ Більше того, уся програма була побудована, щоб створити у глядачів хибне уявлення про діяльність посольства США". А заяви нагадують, що відрядження офіційних представників посольства на політичні події та демонстрації є стандартною дипломатичною процедурою, яка відповідає нормам Віденської конвенції. „Крім того, – зазначається в заяві, – посольство США часто відряджає працівників своєї служби охорони подивитись на демонстрації та інші події у Києві, щоб визначити, чи вони можуть бути потенційно небезпечними для американців, які тут знаходяться". Посольство США наголосило, що його діяльність має на меті підтримувати цілі европейського вибору України та її незалежну, демократичну, ринкову орієнтацію. „Будь-які твердження, що посольство США працює проти цих цілей є неправдою". Раніше того дня керівник аналітичних програм Національної телекомпанії України Олесь Ковальчук різко скритикував методи і форми підготовки щотижневої програми „7 днів", яку веде президент телекомпанії Вадим Долганов. О. Ковальчук говорив про жорстку політичну цензуру, таємничість , а також маніпулювання фактами і подіями у телепрограмі. З різкою критикою Національної телекомпанії свого часу виступав і Віктор Ющенко, який жадав усунення її президента. Сам В. Долганов твердив, що критика з боку уряду є утисками свободи слова. Низка українських політиків, переважно з числа опозиції, віддавна критикують телеканал УТ-1 за упереджене висвітлення подій в Україні і за використання владою телебачення як пропагандистського інструменту.

Відправи Папи Івана Павла II: вступ за перепустками

ЛЬВІВ. – Перепустки на дві Служби Божі, які Папа Римський Іван Павло II, відслужить на Львівському іподромі, усім бажаючим прочанам роздаватимуть в церквах безкоштовно. Перепустки будуть різних кольорів – відповідно до кольору того чи іншого сектору на іподромі. Перепустки на Богослужбу, яку Папа служитиме за візантійським обрядом, прочани зможуть отримати у парафіях Української Греко-Католицької Церкви, а на літургію за латинським обрядом – у парафіях Римо-Католицької Церкви. Іван Павло II має відвідати Україну (Львів і Київ) 23-27 червня ц.р.

Прихильники прем'єр-міністра України Віктора Ющенка 26 квітня проводять збори на його підтримку біля будинку Адміністрації Президента в Києві. *Фото УНІАН*

Преса про події в Києві:

„Файненшіял Таймс": „З відставкою українського прем'єр-міністра Віктора Ющенка Україна опинилася, як ніколи, далеко від стану економічної та політичної стабільности. Відставка прем'єра-реформатора значно ускладнює процес встановлення довірливих взаємин між Україною, Евросоюзом та США і збільшує небезпеку наближення України до російської орбіти, що суперечить інтересам Заходу. Ринкові реформи В.Ющенка викликали роздратування Л.Кучми та його бізнес-оточення, яке дозволило парляментові усунути прем'єра з посади. Така ситуація ставить Захід перед дилемою: якщо Захід спробує співпрацювати з Кучмою, то буде звинувачений у підтримці диктаторського режиму. Жорстка позиція Заходу може підштовхнути Україну в обійми Росії".

"Кріштіян Саєнс Монітор": „Боротьба за владу, що спалахнула зараз в Україні, може визначити – повернеться Україна на російську орбіту чи знайде спосіб стати членом Европи як незалежна держава. На карту поставлено не просто долю ринкових реформ в Україні, а й долю її курсу".

„Вашінгтон Пост": „Відставка В. Ющенка розглядається як тріюмф бізнесових кланів, які підтримують Президента Леоніда Кучму, й удар по Заходу".

„Індепендент": „Останній оплот стабільности в ураженій кризою Україні випарувався з усуненням прем'єр-міністра - реформатора Віктора Ющенка, завдяки дивному альянсу впливової Компартії та партій, які репрезентують олігархів. Через існування суперечливої опозиційної коаліції навряд чи буде знайдено сильного політика, який може замінити В.Ющенка на чолі уряду. Відставка В.Ющенка викличе розчарування на Заході, який покладав сподівання на економічні реформи, здійснювані його урядом".

„Ді Прессе", Австрія: „В. Ющенко змушений був піти через те, що він був найнезаплямованішим, найспроможнішим, найуспішнішим і найпопулярнішим прем'єр-міністром України за 10 років незалежности. Для комуністів і олігархів В.Ющенко був надто успішним, не корумпованим і надто шанованим у країні та закордоном. Він відмовився вплутуватися в їхній брудний бізнес заради самозбагачення".

Німецька газета **„Дрезденер Ноєсте Нахріхтен"**: „Через півтора року роботи Верховна Рада відіслала у відставку найуспішнішого керівника уряду з тих, які були протягом 10 років незалежности України. Для парляментської більшости яка складається з комуністів та олігархів, В. Ющенко був занадто орієнтованим на Захід, на реформи, і таким чином являв собою загрозу для подальшого отримання тіньових прибутків".

„Україна молода": „У день річниці чорнобильської катастрофи Україна вступила в нову політичну реальність. Багато хто сходиться на думці, що опозиція нарешті отримала провідника. Боротьба лише починається".

„Сегодня": „Такого прощання з людиною, яка покидає посаду прем'єра, Україна ще не бачила. Тисячі прихильників Ющенка взяли в щільне кільце Верховну Раду. А під час голосування, яке визначило подальшу долю прем'єра, пригнічено мовчали не лише в урядовій пресі: жаль пройняв очі журналістів, помічників народних депутатів і навіть декого з тих, хто тиснув на кнопку „відставка". Ющенко зробив усе, щоб піти красиво. І йому це вдалося".

В. Ющенко – Почесний громадянин Львова

ЛЬВІВ. – Депутати Львівської міської ради присвоїли прем'єр-міністрові Вікторові Ющенкові звання Почесного громадянина міста Львова, враховуючи його державотворчі заслуги. Про це йдеться в ухвалі, прийнятій міськрадою 17 квітня. Депутат міської ради Андрій Садовий повідомив, що в ухвалі також зазначено, що Львівська міська рада схвалює діяльність прем'єр-міністра В. Ющенка.

За матеріялами інформаційних аґентств

Нові оберти політичної кризи в Україні

Ростислав Хомяк

КИЇВ. – 19 квітня в сесійній залі Верховної Ради одна з депутатів зробила крок до самоспалення; в суботу, 21 квітня, три найвищі посадові особи в країні садили дерева на Михайлівській площі. Це – дві віньєтки з життя України на порозі десятої річниці її самостійного життя.

Спробу самоспалення на очах своїх колеґ-депутатів і цілого уряду 19 квітня здійснила Лілія Григорович, член Народного Руху, лікар за професією і нова голова Союзу Українок, після цілоденних атак парляментської більшости проти уряду Віктора Ющенка. Так, того уряду, який виглядає найефективнішим з усіх урядів самостійної України. Лілія Григорович обілляла свій одяг рідиною з малої посудини, але не запалила його: в цьому їй перешкодив депутат Михайло Ратушний.

Через пару днів, на горі де народився Київ, відбулася, можна б сказати, пасторальна подія: Президент Леонід Кучма, Голова Верховної Ради Іван Плющ і Прем'єр-міністер Ющенко, з лопатами в руках, садили дерева на тлі відбудованого Михайлівського собору і Міністерства закордонних справ. Вони відзначали День Землі і робили свій вклад у програму дальшого озеленення і так зеленої столиці України. А що з політичною кризою, яка кипить в Україні вже понад півроку?

В Україні на політичні кризи є свій час і місце. Вони вміщаються у широкому потоці життя України, яка все ще переходить метаморфозу. Взагалі квітень-2001 можна назвати місяцем митарств прем'єра Ющенка і політичної кризи України. До того – з осені 2000 року – криза проявлялась у намаганнях якось зняти з посади Президента Л. Кучму. Але і Президент і прем'єр продовжують займатись справами, які їм доручено вести і навіть знаходять час на такі марґінальні (але довготривалі) справи, як садження дерев для майбутніх киян.

У Верховній Раді, абсолютна більшість – 280 її членів – підписали заяву, в якій доводять, що успіхи уряду Ющенка незадовільні, і треба міняти уряд – дарма що економічні показники під час каденції цього уряду серйозно зросли, а три мільйони жителів України підписались під заявами за Ющенка і його уряд.

Про відставку уряду у пресі була ціла низка прогноз, які зводились до того, що це станеться на початку квітня, відразу після звіту уряду у Верховній Раді.

Але як це часто стається в царині української політики, дату звіту уряду було перенесено. А вже коли цей звіт відбувся – 17 квітня – то між Віктором Ющенком, який звітував, і депутатами Верховної Ради (більшість яких хотіли б усунути Ющенка з прем'єрства) була стіна скриньок з трьома мільйонами підписів громадян України, які висловили свою підтримку Ющенкові і його урядові. Ті скиньки принесли до сесійної залі депутати меншости, які підтримують уряд. Тих, хто проти Ющенка, вони охрестили „коаліцією комуністів і олігархів." Враження було таке, ніби прем'єр стоїть на фронті за протикулевою стіною з мішків, наповнених піском.

Але ще не так давно – наприкінці 1999 року, після переобрання Леоніда Кучми Президентом України, у Верховній Раді була створена більшість, яка усунула лівих з керівних посад, схвалила новий уряд на чолі з Ющенком і допомогла цьому урядові оздоровлювати економіку України. Та, як кажуть молоді люди, то було тоді, а це – тепер. Тепер треба готуватись до чергових виборів до Верховної Ради (2002 року). Тепер час не на далекоглядні реформи, а на миттєвий популізм. А щоб дістати більшість, яка визнала б роботу уряду Ющенка незадовільною, треба шукати підтримки у найбільшої фракції в парляменті самостійної України – комуністів, тієї фракції, до речі, яка майже десять років тому подала свої голоси за самостійність.

19 квітня 109 членів Комуністичної партії допомогли створити цю більшість (283 голоси) незадоволеним роботою уряду 41-му депутатові „Трудової України" (партії Сергія Тигипка і Дмитра Табачника); 30 депутатам об'єднаних соціял-демократів (партії Леоніда Кравчука і Григорія Суркіса); 18 депутатам Демократичного союзу (партії Олександра Волкова і Ігоря Бакая);16 соціялістам (Олександра Мороза); 14 членам „Яблука" (Михайла Бродського) і ще деяким партіям, та 19 із 33 позафракційним депутатам, яким також не до вподоби те, що здійснив уряд протягом 15 місяців. Це дало привід таким прихильникам Ющенка, як Віктор Пинзеник, лідер партії „Реформи й Порядок", говорити про коаліцію комуністів і олігархів.

Але – ми про Україну, а в Україні не все так просто, як здається.

У вівторок, 24 квітня, остаточне голосування про відставку уряду таки не відбулося. Голова Верховної Ради Іван Плющ був у лікарні, прем'єр-міністер Ющенко – у Греції, Президент Кучма – у Литві. На сесії головував перший заступник Віктор Медведчук. Депутати – прихильники Ющенка не допустили до голосування, а перед Верховною Радою зібралось зо дві тисячі прихильників прем'єра від народу (і принаймні одна рудоволоса бабуся, яка тримала російськомовні написи, закликаючи Президента Кучму розпустити парлямент і заощадити таким чином державні витрати). Після засідань фракцій з керівництвом Верховної Ради діючий спікер Медведчук відклав голосування на два дні, щоб дати можливість Ющенкові бути присутнім на своїм „суді". А тим часом готувалось ще одне намагання переговорити справи без гамору. І тут на поверхню вийшли справжні друзі України: еспанець Гав'єр Солана і поляк Олександер Квасневський.

Солана, професор фізики, який свою наукову кар'єру розпочав у Сполучених Штатах, бо з його соціялістичними переконаннями

(Закінчення на стор. 22)

Лист Івана Павла II до Митрополита Володимира (Сабодана)

Прес-служба Апостольської нунціятури в Україні підтвердила, що у четвер, 26 квітня, Прес-центр Святого Престолу оприлюднив у Ватикані текст листа Святішого Отця Івана Павла II, адресований 26 березня ц. р. Його Блаженству Володимиру (Сабодану), Митрополиту Київському і всієї України Української Православної Церкви.

Нижче подаємо текст цього документу українською мовою.

Його Блаженству Володимирові, Митрополитові Київському і всієї України

Отримав я листа, спрямованого до мене і переданого 23 січня ц. р. до Апостольської нунціятури в Києві. Хочу Вас запевнити, що я з великою увагою прочитав те, що Ваше Блаженство бажали висловити про моє Апостольське Паломництво в Україну, яке, на запрошення католицьких Єпископів і Президента України, за Божою допомогою збираюся здійснити в місяці червні цього року.

Мені особливо лежить на серці скористатися нагодою надіслати Вам, Достойний Брате, цього листа, аби оповістити Вас, що нарешті зможу як Вселенський Пастир Католицької Церкви, після повторних запрошень, відповісти на щире бажання українських католиків – дуже численних і глибоко вкорінених у цій країні – зустрітися з ними і утвердити їх у вірі в Ісуса Христа, нашого єдиного Господа. Апостольський Нунцій в Україні, Архиєпископ Микола Етерович, не гаяв нагод повідомляти Вас про ці запросини, як і про програму моєї візити.

Саме з таким настроєм готуюся до того, щоб прибути як паломник до улюбленої і шляхетної Української Землі. Мене надихають почуття радости з приводу зустрічі з католицькими братами й дітьми, а також почуття любови і євангельського братерства до всіх у цім Народі, що поділяють віру в Христа і бажають, так само, як і ми, свідчити у світі любов до Бога Отця, об'явлену в його Синові Ісусі Христі силою Святого Духа.

Таким чином, майбутньою моєю візитою хочу також виявити постійну та шанобливу увагу до православних братів, разом з рішучою настановою, аби далі промощувати шлях діялогу у правді й любові. Знаком цього глибокого порозуміння, що має на меті перемогти будь-яку проблему, яка виникла між нами, є Мішана Комісія членів Української Греко-Католицької Церкви та Української Православної Церкви – що включає двох представників Московського Патріярхату і двох від Святого Престолу – наново заснована, щоб піти назустріч бажанню Його Святости Патріярха Алексія II перевірити взаємини між католиками і православними у західній частині України. Палким моїм бажанням є, аби ця Комісія якнайскоріше розпочала свою працю.

Саме для того, щоб підкреслити це прагнення єдности, ідучи за повелінням Божественного Вчителя, ut unum sint – „щоб усі були одно", я щиро бажав би, з нагоди моєї подорожі, зустрітися також і з Вами, Достойний Брате, щоб через братні обійми особисто виказати Вам любов, яку плекаю до Вас і до всіх вірних Української Православної Церкви.

Тим часом нехай зволить Господь дарувати нам свідомість спільної участи у прагненні до єдности між усіма християнами. Воно необхідне, аби проголошення Євангелія прозвучало з новим запалом у всьому світі, аж до того часу, коли настане всіма очікуваний день радісної зустрічі з Воскреслим Христом, Господом вселенної.

З Ватикану, 26 березня 2001 р.

Іван Павло II (підпис).

За правду і справедливість

ЧИКАҐО. – 28 квітня відбулося пікетування Українського консульства в Чикаґо в рамках акції „Україна без Кучми". Основу протестуючих становили студенти і члени Української Республіканської партії. Мітинґуючі прийшли до стін консульства з заявою, в якій інформують, що в Чикаґо створений відділ штабу з проведення Всеукраїнського референдуму про передчасне припинення повноважень Президента Л. Кучми. Як і очікувалось, консул не вийшов до пікетників. В суботу, згідно з графіком праці консульства, був вихідний день. Але присутність американської поліції свідчить про те, що на дану акцію чекали. На щастя, в демократичній Америці поліція захищає свободу і права людини. І тому роля поліції обмежилась тільки загальним наглядом.

Учасники акції тримали транспаранти з гаслами: „Кучму геть!", „Україна за Ющенка, проти Кучми", „Українці, не віддамо Україну бандитам!". За підсумками акції прийнято резолюцію:

„Ми, громадяни України, з болем сприймаємо події, які тепер відбуваються в нашій рідній країні. Ми протестуємо проти політики керівництва країни, а саме: Президента Кучми, його прихильників та тієї частини парляменту, яка ганебно зрадила інтереси українського народу і відправила у відставку уряд Ющенка.

Україна досить натерпілася від російського більшовицького режиму за минулі сім десятиліть, щоб знову в нього повернутися. І саме тепер ті сили знову намагаються отримати перевагу під виглядом нинішньої комуністичної фракції парляменту і олігархів, які в своїй більшості є тими ж комуністами.

Ми, українці з Чикаґо, заявляємо свій протест існуючій кримінальний владі в Україні, яка довела свій народ до зубожіння, а Україну до катастрофи. Ми ніколи не змиримося з режимом, який знищує свій власний народ: Україна – наша дорога Батьківщина! Ми закликаємо всіх українців в Америці, кому небайдужа доля України, підтримати проведення наступних акцій у всіх містах США, де є представництва України".

Олег Музика,
Роман Яцковський

АМЕРИКА І СВІТ

Дж. Буш пітвердив намір розбудувати протиракетний щит

ВАШІНҐТОН. – Президент Джордж Буш у вівторок, 1 травня, підтвердив свої наміри розбудувати протиракетний щит, попри заперечення з боку Росії, Китаю та деяких союзників США. У промові, зосередженій на питаннях безпеки, він сказав, що угода тридцятирічної давнини, що обмежує розбудову протиракетних систем, тепер стала перешкодою для американської та всесвітньої безпеки. Дж. Буш заявив, що стара ідея вза'ємного ядерного стримування не враховує існування безвідповідальних терористичних держав. Реакція у світі на заяву Президента Джорджа Буша про наміри розбудови протиракетного щиту і одночасного скорочення ядерного арсеналу залишається суперечливою. НАТО і кілька европейських союзників привітали пропозицію розпочати консультації. Москва підтримала намір скорочення арсеналу, проте попередила про небезпеку нової гонитви озброєнь. Радник російського уряду з питань оборони Алєксєй Пушков прокоментував заяву Дж. Буша в такий спосіб: „ У Росії побоюються, що ця гонитва вже почалася. Індія та Пакистан вже нарощують свій ядерний потенціял. Інші країни намагаються робити те саме. Відчуття таке, що попередня система стратегічного балянсу зазнала краху. Якщо США вийде з угоди про скорочення балістичних ракет, це стане сигналом для всіх – і з добрими намірами, і з поганими – про початок нового часу, де всім дозволено все. „Президент Буш утримався від прямої заяви про вихід з цієї угоди, проте назвав її справою минулого. В Китаї офіційна служба новин „Сіньхуа" повідомила, що пляни Буша загрожують мирові та безпеці у світі. Кореспондент Бі-Бі-Сі каже, що Китай залишається особливо затятим противником, і в разі здійснення американських плянів, очевидно, розпочне оновлення власних ядерних арсеналів.

Переговори Константинопольського і Московського Патріярхатів

ЦЮРІХ, Швайцарія. – Офіційні делеґації Константинопольського і Московського Патріярхатів провели тут 19-20 квітня переговори. Константинопольський Патріярхат представляв Митрополит Перґамонський Іван і Митрополит Філядельфійський Мелітон. Делеґація Російської Православної Церкви включала Митрополита Смоленського і Калінінградського Кирила. Згідно з Департаментом зовнішніх зв'язків Російської Православної Церкви обидві делеґації знову потвердили бажання сприяти нормалізації взаємин юрисдикцій обидвох Православних Церков в Естонії. Крім того, погодились обидва Патріярхати працювати спільно для нормалізації церковної ситуації в Україні. Першим до цього кроком буде вислати делеґацію до України, що складатиметься з двох духовників неєпископського звання з обидвох патріярхатів, щоб простудіювали існуючу ситуацію та провели консультації на місці з усіма зацікавленими у підтримці дій обидвох патріярхатів, спрямованих на відродження єдности Православної Церкви.

Золота медаля для В. Ющенка

АТЕНИ, Греція. – Прем'єр-міністра України Віктора Ющенка нагороджено Золотою медалею міста Атен. Цю медалю у вівторок, 24 квітня, під час урочистої церемонії в столиці Греції В. Ющенку вручив посадник міста Дімітріс Аврамопулос. Виступаючи на церемонії вручення нагороди, Д.Аврамопулос зазначив, що міська управа Атен ухвалила рішення нагородити українського прем'єра не тільки як представника дружнього Греції народу і уряд цієї країни, а також як наукового і політичного діяча, що зробив особливий внесок у демократичні перетворення в Україні і розвиток її як великої незалежної держави. За словами посадника Атен, український прем'єр „гідно" виконує свою місію, яка має привести до процвітання української держави.

Деніс Тіто – турист у космосі

МОСКВА. – Після того, як керівництво американського космічного агенства НАСА остаточно погодилось на політ американського бізнесмена Деніса Тіто у складі російського екіпажу Міжнародної космічної станції, корабель стартував 28 квітня з двома російськими космонавтами з Байконуру. Американський мільйонер Денніс Тіто – перший космічний турист світу – дав 1 травня перше космічне інтерв'ю, закликавши людей наслідувати його приклад. Промовляючи на міжнародній космічній станції, 60-річний Д. Тіто запевняв, що перебування у космосі не вимагає від людини жодних надзусиль, і він почувається дуже добре. Насправді ж його спочатку трохи нудило, його обличчя запухло, як і в решти космонавтів, через невагомість, але це було пов'язано з адаптацією. Космічний турист, який заплатив 20 мільйонів долярів за право на політ з двома російськими космонавтами, перебуватиме на станції до неділі, 6 травня.

Масові першотравневі протести

СИДНЕЙ, Австралія. – Запеклі сутички учасників першотравневих демонстрацій з поліцією сталися у багатьох країнах світу. В найбільших містах Австралії поліція застосувала кийки проти демонстрантів, які намагались захопити приміщення бірж і великих компаній. У Берліні правоохоронці були змушені застосувати водяні струмені проти учасників акцій, які звели барикади, підпалили вогнища і закидали поліцію камінням. У Лондоні на головних автошляхах було практично заблоковано автомобільний рух, коли у найбільшиш час руху демонстранти на велосипедах виїхали на центральні вулиці міста. Учасники акцій переважно виступають проти глобалізації економіки і забруднення довкілля. У Брюсселі відбулося пікетування українського посольства. Гурт маніфестантів прийшов з гаслами „Геть антинародний режим Кучми!", „Ющенко – наш президент", „Свобода слова – права людини". Маніфестантів охороняв наряд поліції.

ПАРЕ відклала до червня остаточне рішення щодо України

СТРАСБУРҐ, Франція. – Парляментська Асамблея Ради Европи у четвер, 26 квітня, на своїй сесії розглядала справу виключення України – з уваги на невиконання взятих нею на себе зобов'язань при вступі до ПАРЕ. Зокрема підкреслено те, що уряд України звинувачено у порушенні підставової свободи слова та придушуванні свободи ЗМІ. Однак, беручи до уваги, ряд заходів, вжитих українськими владними структурами, зокрема факту, що з січня 2001 року не виявлено позасудового закриття засобів масової нформації, а також випадків тиску на ЗМІ, ПАРЕ відкладає до червня остаточне рішення про виключення України. Крім того, Президент України підписав розпорядження щодо створення робочої групи з питань Суспільного телебачення, а у січні 2001 року Верховний Суд рекомендував судам встановлювати обґрунтовані суми відшкодувань за наклеп.

ПАРЕ ще раз закликала Україну продовжувати роботу над вдосконаленням правових та інших механізмів з метою забезпечення вільної діяльности ЗМІ. У доповіді, виголошеній на сесії, доповідачі Ренате Вольвенд (Ліхтенштейн) та Ганне Северінсен (Данія) наголосили, що Рада Европи повинна зробити все можливе, аби забезпечити дотримання прав людини та принципи верховенства права в Україні. Вони піддали критиці Верховну Раду за „зволікання у проведенні правових реформ, котрі органи української влади зобов'язались здійснити після вступу до Ради Европи". Водночас співдоповідачі позитивно сприйняли „тверду обіцянку української делеґації та керівників партій і парляментських фракцій у Верховній Раді виконати до червня 2001 року зобов'язання, взяті Україною у законодавчій сфері".

Генеральний секретар Ради Европи Вальтер Швіммер в інтерв'ю польській „Газеті виборчій" наголосив, що на Україну „треба тиснути", поки вона є членом РЕ. „Звісно, – сказав він, – в організації виникає невдоволення, коли країна - член Ради Европи не шанує прав людини, свободи слова і мас-медіа". Водночас він наголосив, „якщо у члена родини існує багато проблем, то родина має йому допомогти". В.Швіммер вважає, що Рада Европи має застосувати всі важелі впливу, щоб зміцнити демократію, права людини, свободу слова і безпеку незалежних журналістів в Україні. „А впливати ми можемо за умови, якщо Україна залишиться членом Ради Европи", – наголосив генеральний секретар РЕ.

Керівник української парляментської делеґації Борис Олійник , виступаючи на сесії ПАРЕ, поділив стурбованість Ради Европи повільним виконанням зобов'язань України, а також погодився з тим, що сьогодні в нашій державі „не все виглядає благополучно". Водночас Б.Олійник наголосив на необґрунтованості деяких пунктів проєкту рекомендацій. Він попросив врахувати поправки, внесені українською делеґацією, і „дати шанс Україні" залишитися членом европейської спільноти.

У Міністерстві закордонних справ України вважають, що ухвалені сесією ПАРЕ резолюція і рекомендації щодо України мають „збалансований і конструктивний характер". Водночас, як зазначив заступник керівника прес-служби МЗС Сергій Бороденков, „попри пом'якшений характер формулювань, рекомендації та резолюція недостатньо враховують динамізм і спрямованість демократичних процесів, які відбуваються в Україні". Він висловив сподівання, що ПАРЕ неупереджено поставиться до розгляду питання виконання Україною зобов'язань на червневій сесії та своїми рекомендаціями і рішеннями сприятиме процесові демократичних перетворень в Украяні.

Інтерв'ю з Кучмою і Мельниченком в програмі Сі-Бі-Ес „60 хвилин"

НЬЮ-ЙОРК. – Телекомпанія Сі-Бі-Ес підготувала спеціяльну передачу про Україну, головні герої якої – Президент Леонід Кучма та майор Микола Мельниченко. Її показано в неділю, 29 квітня, на відомій програмі „ 60 хвилин" (60 Minutes).

В інтерв'ю Микола Мельниченко, колишній охоронець українського президента, наполягає, що Леонід Кучма несе відповідальність за загибель журналіста Георгія Ґонгадзе. У згаданій програмі також пролунали звинувачення в корупції чільного українського керівництва. М. Мельниченко особисто демонстрував уривки зі записів, які підтверджують, що Президент Леонід Кучма висловлював побажання, аби Георгій Ґонґадзе зник. Колишній охоронець Президента у своєму інтерв'ю підкреслює, що „Кучма є дуже добрим актором". Він також сказав, що його записи свідчать про особисте збагачення Л. Кучми державними грішми. М. Мельниченко з родиною переховувався в Европі з листопада минулого року, а тому два тижні отримав статус біженця у США.

У цій програмі „60 хвилин" каналу Сі-Бі-Ес були використані також інтерв'ю з самим Леонідом Кучмою, який, відкидав усі звинувачення та хрестячись казав, що записи з мнимими звинуваченнями, – це тільки частина змови політичних ворогів проти нього. На запитання, чи виголошував він погрози, записані М. Мельниченком, Леонід Кучма розсміявся і заявив, що, може, й казав таке про когось, але – не про журналіста. Крім того, Л. Кучма підкреслює, що звинувачуючі проти нього записи М. Мельниченка „не могли бути його самостійною працею, бо для цього потрібно якісного знаряддя, тому за цим у нього сильне запліччя".

Твердження Мельниченка про захований звукозаписний апарат Л. Кучма „виясненням для недоумків".

Пам'ятаймо Чорнобиль!

Працівники 30-кілометрової зони відчуження навколо ЧАЕС беруть участь у стихійній Панахиді по жертвах Чорнобильської катастрофи біля пам'ятника загиблим ліквідаторам у мертвому місті Чорнобилі в ніч на четвер, 26 квітня. *Фото УНІАН*

Заява Президента США Джорджа Буша

15 грудня минулого року, коли Україна вимкнула назавжди Чорнобильську атомну електростанцію, вона закрила один з найчорніших розділів совєтської спадщини і відкрила нову стадію входження України до Европи. Закриття Чорнобиля створило умови безпечнішої України для майбутніх поколінь. Про це нагадує нам 15-та річниця від дня жахливої аварії в Чорнобилі. Ми знову й знову вдячні за те, що загроза навколишньому природному середовищу була усунена з Центральної Европи.

Нинішня річниця є нагодою для світового співтовариства замислитись над тим, чого навчила нас ця катастрофа, пригадати відвагу й гідність, що їх народ України виявив перед лицем загрози, визнати страждання, що їх продовжують зазнавати численні жертви Чорнобиля.

Я гордий за ролю, яку відіграє американський народ, допомагаючи у полегшенні цих страждань, починаючи від дня трагедії й до сьогодні. Я гордий за наші тривалі зусилля, скеровані на співпрацю з Україною у поліпшенні ядерної безпеки і пом'якшенні різких соціяльних наслідків для місцевого населення від закриття Чорнобильської АЕС. Залишається багато зробити для перетворення України в сучасну европейську державу. Ця праця вимагатиме сильного й сміливого керівництва протягом наступних років, а також справжньої підтримки для демократії і важких, але необхідних реформ. Я закликаю Україну триматися шляху до реформ, на який вона вийшла минулого року. Я глибоко переконаний в тому, що національна велич України полягає у приналежності до Европи і в її світових зв'язках. Сполучені Штати готові співпрацювати з Україною, коли вона починає політичні й економічні реформи, потрібні для побудови цих зв'язків, життєво важливих для світового майбутнього, якого українці прагнуть для себе і своїх дітей.

Білий Дім,
26 квітня 2001 р.

Відзначення річниці катастрофи

ВАШІНҐТОН. – У надвечір'я 26 квітня ц. р., тобто 15-ої річниці вибуху на Чорнобильській АЕС, у Ляфаєт парку, навпроти Білого дому, відбулась жалобна церемонія для вшанування жертв цієї найбільшої в світі ядерної катастрофи. Серед присутніх біля „Чорнобильського дерева", посадженого свого часу в парку, найбільшу групу становили працівники Посольства України в американській столиці на чолі з послом Костянтином І. Грищенком. Парох місцевої української православної церкви о. Степан Женчух відправив Панахиду за спокій душ спочилих від катастрофи.

Після відправи посол Грищенко просив в першу чергу згадати світлу пам'ять пожежників, які ціною свого життя рятували своїх співгромадян, людей своєї держави й інших. Україна згадує з вдячністю – продовжував посол – всі зусилля, які робив увесь світ, щоб надати допомогу після аварії. „Ми з вдячністю згадуємо й цінуємо ту допомогу, яку надавала українська громада в Сполучених Штатах, в інших країнах... Ви розумієте, що ця допомога буде потрібна й в майбутньому", – зазначив він. Посол Грищенко підкреслив, що Україна виконала свою обіцянку перед світовою громадськістю, закривши в грудні минулого року Чорнобильську АЕС. Залишається питання створення надійного укриття навколо зруйнованого реактора, забезпечення тих людей, які працювали на електростанції, нормальною роботою. З коротким словом до присутніх звернувся також Ігор Ґавдяк, президент Українсько-Американської Координаційної Ради (УАКР), та президент Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) Михайло Савка, мол.

І. Ґавдяк сказав, що цими днями група незалежних міжнародних експертів назвала Україну першою на списку світових держав, яким загрожують нові технологічні катастрофи. Громадяни українського походження в Америці повинні нагадувати своїм законодавцям й урядові про потребу надання постійної допомоги Україні у розв'язанні величезних екологічних і технологічних проблем. Зі свого боку М. Савків звернув особливу увагу на дітей, які постраждали від вибуху на Чорнобильській АЕС, і які продовжують захворювати навіть тепер, п'ятнадцять років після катастрофи. Він закликав до посиленої, всебічної допомоги саме їм – майбутньому нації.

(Дивний феномен: посаджене первісно в Лафаєт парку „Чорнобильське дерево" не прийнялося, всохло. Національна служба парків посадила інше. Воно чомусь також ледве росте. Не треба бути аж дуже забобонним, щоб добачати в цьому щось символічне...).

Р. Ф.

Звернення Л. Кучми з нагоди 15-ої річниці аварії у Чорнобилі

КИЇВ. – П'ятнадцять років тому в наше життя увійшло слово з гірким присмаком великої і нечуваної біди - "Чорнобиль". Усе, що сталося в ніч на 26 квітня 1986 року в далекому куточку українського Полісся, відразу ж вихлюпнулося за межі однієї країни, набуло глобального характеру. І може, саме тоді світ особливо наочно переконався, наскільки тісним та взаємопов'язаним є він у наш час, наскільки залежить від льокальних, здавалося б, подій. Тому я звертаюся сьогодні і до вас, дорогі співвітчизники, і до глав держав, до урядів та парляментів зарубіжних країн світової громадськости.

Чорнобиль – це загальна трагедія спільний біль плянети, і у наших серцях не повинно згасати його відлуння. Згадаймо і вшануймо хвилиною мовчання та доземним уклоном вогнеборців, які заступили собою не тільки Україну, а й усе людство. І тих, хто пішов з життя через захворювання, одержані під час ліквідації наслідків аварії. Згадаймо всіх, кому вкоротило віку це рукотворне лихо.

Півтора десятиліття, що минули з тих пір, – період складний і суперечливий. З одного боку, чимало зроблено для ліквідації смертоносного сліду найбільшої і найстрашнішої з техногенних катастроф. Основний тягар цієї безприкладної роботи взяла на себе і несе Україна, витрачаючи колосальні кошти та ресурси. Етапним кроком у виконанні нашою державою своїх міжнародних зобов'язань стало виведення станції з експлуатації у грудні минулого року. Ми пішли на цей крок за дуже нелегких умов, керуючись інтересами свого народу, світової спільноти і майбутніх поколінь.

Сьогодення і прийдешнє без ядерних кошмарів, без страху за себе, свою сім'ю і свій народ – ось головний аргумент на користь такого рішення. А суперечливим я вважаю період після аварії, тому що з роками для багатьох притуплюється гострота пережитого, коли мільйони і мільярди людей з тривожним нетерпінням чекали новин: як там, у Чорнобилі? Я кажу це, маючи на увазі, зокрема, чужоземних партнерів України. Ми вдячні за надану допомогу. Але хотілося б нагадати і сподіватися, що з закриттям Чорнобильської АЕС не закриваються пов'язані з нею проблеми. Вони залишаються і нерідко набувають нової якости у найширшому спектрі. І перш за все, у сфері охорони здоров'я людей, їх соціяльному захисті, екології. Ще протягом тривалого часу потрібні будуть напружені зусилля України та світового співтовариства, концентрація спільних дій та ресурсів.

В Україні розроблено і прийнято програму соціяльного захисту працівників Чорнобильської АЕС та мешканців Славутича, вживаються заходи для практичної її реалізації. Але власних можливостей для цього недостатньо. Вважаю, що необхідно активно розгорнути роботу Міжнародного фонду соціяльного захисту працівників станції. В його рамках слід акумулювати фінансові, технічні, інтелектуальні ресурси і забезпечувати ефективне їх використання. Хотів би ще раз звернутися до глав держав, урядів і парляментів, до всіх людей на Землі із закликом не забувати тяжких сторінок минулого і робити належні висновки. Як вчить давня мудрість, рятує нас не те, що ми отримали науку, а вміння нею скористатися.

Один із головних уроків і одна із головних вимог Чорнобиля – пам'ятати про єдність і взаємопов'язаність сучасного світу. А відтак – про відповідальність кожної держави і кожного народу, кожної людини за те, щоб цей світ був благополучним і безпечним.

Я твердо переконаний, що зробити його таким людству під силу. Це наш обов'язок: перед героями та жертвами Чорнобиля.

Співчуття Ради Европи

КИЇВ. – Генеральний секретар Ради Європи Вальтер Швімер у листі на адресу Президента України Л. Кучми зазначив, що европейська і міжнародна солідарність із жертвами Чорнобиля була висловлена у моральному та фінансовому пляні. Він зауважив, що уряди, міжнародні організації, неурядові організації та пересічні громадяни Европи намагались допомогти тим, кому довелося зіткнутися з психологічними та економічними наслідками аварії.

... Ой, навколо народ мій знеможений! ...
... – О, візьми! Поведи Твоїм іменем
На святі справедливі бої!

Богдан Кравців

Св. Юрій – Змієборець

Серед багатих і давніх традицій українського народу святкування дня Юрія належить до найцікавіших. Глибоко вірить наш народ у чудотворність святого мученика, в житті та смерті котрого відображуються прикмети чесности, відваги, посвяти, віри. У народній свідомості св. Юрій – лицар-переможець, захисник покривджених, опікун землеробів, покровитель диких звірів, охоронець свійських тварин і предтеча весни, що приносить оновлення та розбуджує все до нового життя. Кожного року пам'ять св. Юрія святкуємо 6 травня. В цей день, кажуть в народі, „весна приходить на землю", зранку виганяють худобу в поле „на Юрову росу", котра, за повірям, має чудодійну силу. В той день у давній Україні співали відповідних пісень, в яких зверталися до святого з проханням узяти ключі та відімкнути землю, щоб випустити теплу росу, тепле літо.

Все ж таки найбільше цінує народ св. Юрія за його лицарські прикмети – стійкість у боротьбі, здатність хоробро дивитися своєму супротивникові в очі, коли приходить час розрахунку. Св. Юрія своїм покровителем уважали українські військові з'єднання. Патроном св. Юрія обрали від початку свого існування, українські пластуни – й не тільки за те, що був безстрашним воїном, але в першу чергу за те, що він був переконливим прикладом, як навіть одному можна боротися і перемогти, а ще й за те, що завжди з'являвся з допомогою там, де зло, облуда, нечесність, підкупство, слабодухість, починали перемагати.

З подій останніми днями в Україні виглядає, що зло знайшло й серед нашого народу сприятливий ґрунт і всіми силами самолюбного матеріялізму намагаються у свої сіті зрадництва захопити гідність української людини. Кожна ділянка повсякденного життя просякнута тією нечистю. Зокрема це виразно можна бачити в громадсько-політичному житті молодої 10-річної незалежної України. Чим раз відважніше виповзають зі своїх темних леговищ різного розміру змії та своїми підлими, підступними, облудними, отруйними способами намагаються захитати її ще не надто стійкі підвалини незалежности. Одначе їхні спроби хоч і можуть тимчасом здаватися успішними, ніколи не будуть переможними.

Український народ віками зумів встоятися від ворожих займанців і зберегти свою ідентичність, тому що з давніх-давен вірив у добро і чесноти, плекані св. Юріє'м – Білим лицарем, що боровся зі силами ночі, перемагаючи їх. Народ і сьогодні спроможеться знайти силу і наснагу здобути право бути господарем на своїй землі та у своїй державі Україна.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280; Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про романтичну коверту і гумориста, що плакав

Немає для мене нічого кращого і більш зворушливого, як кожний відгук на фейлетони О–КИ. Був він і на „тисячний" та приніс багато зворушення і роздумів. Бо як тут не роздумувати, коли один із вірних читачів О–КИ, вітаючи із „тисячним", присилає коверту із „бандероль-кою" „Союзний Базар - Львів" та пояснює, що це остання з тих, в яких його покійний брат висилав любовні листи до своєї дівчини. А брат (пояснює він) потрапив до славної Львівської тюрми на Лонцького і там загинув. Чи можна без зворушення тримати таку коверту у своїх руках?

Тепер вона залишиться моїм скарбом, яким особливо буду дорожити. А ось другий „скарб", що дістався в мої руки, як особливий подарунок від д-ра Р. С. і насунув багато споминів. Це оригінал „гуморески" Миколи Понеділка п. н. „Журо моя, журо...", присвяченої Юркові Стефанику, та ще й із копією статті таки з нашої „Свободи" пера Миколи Савчука, гумориста-журналіста з Коломиї „Про гумориста, що вмів бути добрим". Він пригадав мені, що саме минуло 25 років від смерти М. Понеділка, а з тим якось живо стала перед очі постать цієї вийняткової людини, що справді „вмів бути добрим", а при цьому немов завжди усміхався крізь сльози. Така і ця розповідь „Журо, моя журо" – спомин з дитинства письменника із таким сумним „ляйтмотивом", що немов віддзеркалює цілу настанову Миколи до життя та його невичерпану тугу, яка супроводила його усі роки поза батьківщиною:

„Журо ж моя, журо
Де тебе подіти?
Ні тебе згубити,
Ні тебе втопити..."

Цей „ляйтмотив" залишився йому й у день народин, відзначуваний вже на чужині і пригадав йому не тільки давню батьківську хату, але і порожні листи, що їх висилали з дому, боячись цензури. Скільки у Понеділка суму та туги у цій розповіді, скільки цього суму та жури у цілій його творчості. Чи справді був він гуморист? Чи не був у нього завжди тільки сміх крізь сльози?

Читаю та перечитую ці Миколою написані сторінки розповіді „Журо моя, журо" – і перед очами стоїть він-живий із частих зустрічей в Нью-Йорку, із своїм усміхом, яким немов вибачався, щирий, загублений у йому чужому світі – Микола. Чому ми його так забули? Чому у це 25-ліття його відходу не появилося ні одної статті, ні одного спомину про нього, чому не бачимо передруків його творів? Чи тому, що відійшли після нього і його найкращі друзі Івась Керницький і Юрко Стефаник, і вже немає кому про нього написати? Чи, може, тому, що творчість Миколи ніяк не підходить до сьогоднішньої літератури?

Шкода, що п'ять років тому у 20-ту річницю відходу у засвіти Миколи, молодий гуморист М. Савчук запевняв, що хоча ніхто не перевидає творів Понеділка в Україні, він „обов'язково повернеться додому, і цей шлях по сумному 20-річчі стає щодня коротшим".

Не повернувся, але й тут, на американській землі, вже забули Миколу та його творчість. Але я тримаю тепер міцно в руках цей мій скарб – рукопис Миколи Понеділка, і немов бачу його завжди зажурене обличчя:

„Журо моя, журо
Де ж тебе подіти?
Ні тебе згубити
Ні тебе втопити..."

***

Я глибоко вдячна за цей подарунок. Він повернув мені Миколу Понеділка, а може, із цим фейлетоном – не тільки мені?

О–КА

УККА і УАКРада засуджують антиурядове рішення Верховної Ради України

Вашинґтон, 26 квітня 2001 року

Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) та Українсько-Американська Координаційна Рада (УАКР) висловлюють своє незадоволення рішенням парламенту України виявити недовіру урядові прем'єр-міністра Віктора Ющенка. Українсько-американська громада завжди підтримувала і буде підтримувати зусилля українського народу, спрямовані на захист людських, національних та економічних прав, на зміцнення української держави. Ми сподіваємося, що принципи демократії та ринкової економіки переможуть і утвердяться в Україні, що створить кращі умови життя для українців та приведе до інтеграції України з демократичними країнами світу.

Михайло Савків, мол.,
президент Українського Конгресового Комітету Америки

Ігор Ґавдяк,
президент Українсько-Американської Координаційної Ради

З ПЕРШИХ УСТ

Тарас Чорновіл: *„Я йду тим шляхом, яким, напевне, пішов би й мій батько"*

Народний депутат, один із провідників опозиційного до влади Форуму національного порятунку Тарас Чорновіл розмірковує про причини загибелі свого батька Вячеслава Чорновола й сьогоднішню політичну ситуацію в Україні. Розмову з ним вела Катерина Кіндрась.

– Тарасе, минуло два роки з дня загадкової загибелі Вашого батька – відомого політика Вячеслава Чорновола. На сьогодні існує дві головні версії його смерти. Яка з них, на Ваш погляд, є найвірогіднішою?

– Я не сумніваюсь, що це було політичне вбивство. До такого висновку мене підштовхують як хиби, я сказав би – специфічні хиби в офіційному розслідуванні, так і результати незалежного слідства, яке провів Народний Рух України. До того ж, днями я мав можливість зустрітися з полковником служби безпеки України, членом слідчої групи, який підтвердив, що рішення Міністерства внутрішніх справ про закриття кримінальної справи щодо загибелі Вячеслава Чорновола скасовано. Як і рішення СБУ, яким ця служба півтора року тому відмовилася порушувати справу, оскільки вважала, що там немає складу злочину за статтею „вбивство державної особи". Це, на мій погляд, є підтвердженням того, що держава також вважає: в тій „дорожньотранспортній пригоді" не все так просто.

– Повернення відбувається через нові, досі невідомі слідству факти чи все-таки під впливом політичної ситуації в країні?

– Думаю, що тих фактів було з самого початку більш, ніж досить. Але наймовірніше, – якщо півтора-два роки тому силові структури могли іґнорувати будь-які громадські вимоги, сам фактаж кримінальної справи, то на сьогоднішній день це робити вже значно важче.

– Ви заявили, що подаватиме до суду позов на Євгена Марчука за факт приховування відеокасети, на якій зафіксовано свідчення „виконавців убивства Вячеслава Чорновола на замовлення". Тепер передумали?

– Я, як приватна особа, вирішив покищо утримуватися від будь-яких судових позовів. Але до прокуратури звернулася Рада Форуму національного порятунку з вимогою притягнути Євгена Марчука до відповідальности за приховування та знищення речових доказів. Що ж стосується самої відеокасети, яку бачили, крім Євгена Марчука, принаймні ще три особи, то на ній, як вони розповідають, є інформація про соціяльну групу Міністерства внутрішніх справ України. Вона підпорядкована безпосередньо міністрові і брала участь у цілому ряді кривавих злочинів. У тому числі – й у вбивстві Вячеслава Чорновола. Євген Марчук на засіданні слідчої комісії заявив, що така касета насправді була, але він вирішив, що то фальшивка. Якими критеріями й

Тарас Чорновіл

методами експертизи користувався Євген Марчук і чому взяв на себе місію одноосібово підміняти роботу слідства, пояснень немає. Я ніколи не повірю, що такий професійний оперативник, як він, міг десь випадково забути подібні матеріяли й вони „безслідно зникли". Відеокасета існує. І якщо ми будемо наполегливі, то доб'ємося, що її слідству нададуть.

– Упродовж останніх двох років були різні чутки довкола ще однієї особи, наближеної до Вячеслава Чорновола в останні місяці його життя – Генадія Удовенка. Чи змінилася під впливом нових фактів Ваша думка щодо його ролі в цій трагедії?

– Я ніколи не мав до Генадія Удовенка якихось спеціяльних закидів у контексті цієї справи. Він справді їхав у другому авті. І якщо взяти до уваги ті факти, які нібито озвучені на касеті, мовляв, водій цього авта був завербований і спеціяльно пригальмував, щоб відстати від авта Вячеслава Чорновола, то вони лише підтверджують непричетність Генадія Удовенка до трагедії. Очевидно, авто відстало, щоб його пасажири не могли стати свідками самої катастрофи. Тому я вважаю, що він – випадковий свідок у цій справі, й ніяких звинувачень щодо його особи не маю.

– Тобто прихід багатолітнього кар'єрного дипломата високопоставленого (в минулому) ооніського працівника, екс-міністра закордонних справ у Народний Рух України – опозиційну, по суті, владі партію – це є логічний крок?

– Прихід у певний момент Генадія Удовенка в Рух – це з його боку був крок назустріч НРУ. В ситуації, коли Рух поставили фактично на межу нового конфлікту, підкреслюю, – це виглядало, як добра воля людини, котра й без того має потужну політичну кар'єру. Сьогодні ж, на даний час, Генадій Удовенко, не спроможний, на жаль, самостійно приймати рішення. Він, на мій погляд, став знаряддям у руках людей, які хочуть повернути Рух у далеко не чорноволівське русло. І це дуже засмучує. Тому що всесвітньовідомий політик виявився надто несамостійним у політичних іграх, і через те, думаю, нерідко його діяльність доволі шкодить поступові.

(Закінчення на стор. 19)

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Перший атлас української мови

Д-р Павло Гриценко

Етапами розвитку науки завжди служили важливіші праці, на які спиралися і з яких виростали нові дослідження. В українській діалектології – науці про автентичне народне мовлення, про змінність мови у просторі – такою працею є „Атлас української мови".

Ця праця постала як результат тривалого наукового пошуку багатьох дослідників українських діалектів. І цей пошук виявився надзвичайно плідним, оскільки вдалося зафіксувати, а пізніше – і відтворити на картах незатерті сліди мовного буття нашого народу, збережені від попередніх епох, відтворити переконливі свідчення про тісні взаємини українців з близькими сусідами й територіально віддаленими народами, з близькими й віддаленими європейськими центрами культури.

Народна мова завжди зберігає різноманітну інформацію про саму себе і про народ у цілому, його історію, матеріяльну й духовну культуру. Необхідно лише фахово зафіксувати цю інформацію та об'єктивно її відтворити на картах, а потім – неупереджено витлумачити. Такої різнопланової інформації дослідник не віднайде в інших мовознавчих джерелах, а надто – у писемних пам'ятках. Тим то віддавна, ще з кінця XVIII ст., в Україні, як і в інших європейських землях, неухильно зростав інтерес до народної мови, з якої згодом виросла і нова літературна мова. Остання ж – духовно утверджувала й підносила українців у колі інших європейських народів. Попри спільні риси звукової системи, граматичних форм, словникового складу української мови на усьому обширі її побутування – від Закарпаття, Надсяння і до Дону, від Полісся до Надчорномор'я – кожен з більших чи менших реґіонів має чимало свого неповторного, місцевого, улюбленого мовцями і береженого народною пам'яттю.

1872 року вперше в європейському мовознавстві була укладена карта діалектів однієї мови: це була карта українських діалектів. На ній водночас було чітко визначено просторові засяги української мови, українську етнічну територію, межі осідлості українців у II половині XIX ст.

Зазначу, що ці межі далеко не накладаються із сучасними державними кордонами України, а охоплювали і Ставропольщину й Кубань, Курщину, Берестейщину, Підляшшя, Холмщину, Лемківщину, Мараморощину, Південну Буковину, Добруджу. На усьому обширі свого побутування українська мова виявлялася у найрізноманітніших структурних відмінностях, залишаючись при цьому єдиною у своїх визначальних рисах, мовою єдиного українського народу.

Середина XX ст. у світовому мовознавстві позначена посиленням уваги до створення атласів окремих мов і атласів груп мов. Чи не в кожній національній науковій школі розгорнулася багаторічна праця над збиранням діалектних матеріялів, укладанням атласів. В українському мовознавстві ці ідеї вже були укорінені, звичні і з новою силою заполонили думки дослідників у 40-их роках.

У 1948 і 1949 роках було опубліковано спеціяльний питальник, за яким розпочалося масове експедиційне збирання матеріялів. Своїми експедиційними дослідженнями мовознавці охопили понад 2500 сіл в Україні та в сусідніх державах – Росії, Білорусі, Польщі, Словаччині, Молдові, Румунії та в Югославії. Це був загальнонаціональний науковий і мовно-культурний рух, який став епіцентром науково-організаційної діяльности усіх мовознавчих осередків України та українознавчих центрів сусідніх Польщі й Румунії. Масова експедиційна робота для багатьох її учасників ставала причастям, одкровенням і щодо мовно-культурної ситуації в Україні, і щодо природної гармонії, краси рідної мови.

Наслідком цієї праці стало створення уперше в історії українського мовознавства такої великої за обсягом бази мовних свідчень, якою досі ніхто не оперував. Ці матеріяли згодом опрацювала велика група мовознавців Києва і Львова під керівництвом професора Ф. Жилка (у 1972 році Ф. Жилка було звільнено з академічного Інституту мовознавства, а над атласом на довгі роки нависли хмари замовчування...). Діалектологи уклали понад 1200 робочих карт, об'єднавши їх у три томи „Атласу української мови".

Уперше на підставі великої кількости укладених карт стало очевидним, що, попри відмінність у багатьох деталях, українська мова на усьому просторі свого функціонування творить глибинну єдність. Атлас засвідчив, що українська мова зберегла у своїх діалектах багато архаїчних рис, які сьогодні фахівці-славісти різних країн кваліфікують як риси ще праслов'янської епохи (до VI ст. н.е.).

Саме атлас, у якому точно відтворено українську мову в її найрізноманітніших структурних деталях, увиразнив її визначальні риси, підкресливши її окремішність серед інших слов'янських мов, і водночас спростувавши теорію існування в минулому спільної східнослов'янської мови – „колиски трьох братніх східнослов'янських народів".

Водночас атлас продемонстрував силу української мови, яка упродовж століть – без державного захисту, за умов постійного асиміляційного тиску з різних сторін – зберегла свою структуру неповторність, своє обличчя! Всупереч прогнозам багатьох „кабі-

(Закінчення на стор. 21)

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

УНСоюз зберігає свій архів в Міннесотському університеті

МІННЕАПОЛІС. – 11 квітня УНСоюз переслав 9 великих пачок свого архіву для Українсько-американської колекції (УАК), яка знаходиться в Іміґраційно-історично-дослідному центрі при Міннесотському університеті.

Це сталося після певних відвідин та консультацій з головою УНСоюзу Уляною Дячук та головним секретарем УНСоюзу Мартою Лиско. Це другий важливий крок, що зробив УНСоюз для збереження своїх архівів. Перший був ще влітку 1999 року, коли передано понад 25 пачок архіву Вашінґтонської канцелярії УНС. Ця друга пересилка – архіви, які складаються із кореспонденції Окружного Комітету відділів УНСоюзу та матеріялів на різні теми, якими вони займалися. Цей крок важливий тому, що ці архіви є джерелом не лише для самої історії УНСоюзу, але і для цілої нашої української громади. Таким способом ми зберігаємо історію нашої спадщини в Америці. Як найстарший і перший братський союз в Америці, УНС відігравав і далі відіграє важливу ролю в нашій громаді. УНС має довгу, цікаву і вагому історію. Якщо ми не збережемо ці архіви, то наступні покоління не матимуть доступних джерел для вивчення нашої історії і нашого вкладу.

Чому саме в Міннесоті? Тому що Міннесотський університет є передовим в збереженні документації 24-ох етнічних груп, які походять зі східньої, центральної та південної Европи і Близького Сходу, включно із українцями. Українсько-американська колекція існує вже понад 35 років завдяки старанням покійного проф. Александра А. Грановського. За цей час УАК надбала багато цінних рукописів українських політичних і громадських діячів, письменників, як (Александер А. Грановський, Василь Галич (історик), Іван Панчук, Ганна Черінь, Микола Денисюк, Ярослав Чиж, Марія Блох, Мирон Сурмач, Мирон Куропась, організацій (Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), Український Конґресовий Комітет Америки-Відділ Міннесоти, ТУСМ, Ліґа Американських Українців, Український Братський Союз та Союз Українських католиків „Провидіння").

Закликаємо колишніх діячів УНСоюзу, як рівнож і членів, звернутися до нас в справі збереження своїх архівів при нашому центрі. Можете також безпосередньо звернутися до мене – Halyna Myroniuk, Sr. Assistant Curator, Ukrainian American Collection, Immigration History - Center, Elmer L. Andersen Library – Suite 311, 222–21st Ave. South, Minneapolis, MN 55455.

Тел.: (612) 625-6581, e-mail: myron001@tc.umn.edu. Дальші інформації про УАК і наш центр можна знайти на нашому вебсайті: www.umn.edu/ihrc.

Галина Миронюк

Світлини основників Федеральної Кооперативи „Самопоміч" в Нью-Йорку (Ю. Нанасси, І. Ольховий, Р. Раковський, Ю. Ревай, І. Роґуцький, Ю. Фединський, Б. Фостяк).

Представники організацій, що отримали фінансові датки від кредитівки „Самопоміч".

Композитор М. Скорик.

50-річчя „Самопомочі"...

(Закінчення зі стор. 1)

тора Дж. Патакі та інших.

В кінці зложено подяку тим довголітнім членам – емеритам Ради дирекції „Самопомочі", які причинилися до її розвитку, – Іванові Флисові, Іванові Сєрантові та Миколі Ганущакові.

Завершенням цієї частини програми було проголошення українських установ, які отримають з приводу святкування 50-річчя окремі дотації на свої цілі. Тут найбільшу радість та невгаваючі оплески викликало проголошення дотації у сумі 500.000 долярів на будову Українського Музею в Нью-Йорку. Призначено дотації у сумі 130.000 дол. для таких установ: УВАН, НТШ, УВУ, Український Музей і бібліотека в Стемфорді, Науковий Інститут в Гарварді, Український Інститут Америки, Український Музей при УПЦ в Бавнд-Бруку, Союз Українок Америки, СКУ, Пласт, СУМ, хор „Думка", Крайова управа Товариства „Самопомочі". Минулого місяця призначено 50,000 дол. на школу при УКЦ в Нью-Йорку. Крім того призначено на виховні цілі в Україні 150,000 дол., які будуть виплачені через українські фундації в США.

Після цього великодушного і значного обдарування усіх провідних українських культурних установ відбувся концерт із багатою програмою, виконаною нашими передовими мистецькими силами. В осередку програми стояла „Українська сюїта", написана для Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" широковідомим українським композитором Мирославом Скориком, а виконана Струнним квартетом ім. Миколи Леонтовича.

На концерті був присутній композитор зі своєю дружиною, запрошений організаторами на цей вечір зі Львова. Під теплі оплески присутніх М. Скорик виступив на сцену, дякуючи за признання. В дальшій програмі присутні почули спів двох відомих солістів – Оксани Кровицької та Романа Цимбали, з акомпаньяментом і сольом піяніста-віртуоза Володимира Винницького, і хору „Думка" із сольом Михайла Невмижицького, під диригентурою Василя Гречинського.

Чепурно видана книжка, яку отримали усі присутні, містить історію Кредитової кооперативи, привіти владик УКЦ і УПЦ, Єпископа Стемфордського Василя Лостена і Архиєпископа УПЦ Антонія, важливі події, статистичний перебіг росту і світлини усіх активістів. Після концерту та святкувань, що відбулися в залі Купер Юніон, представники установ та запрошені гості перейшли до готелю при 5-ій авеню, де відбулося святкове прийняття.

Хор „Думка".

Квартет ім. М. Леонтовича після виконання прем'єри твору М. Скорика.

Український Музей одержав 500 тисяч долярів від „Самопомочі"

НЬЮ ЙОРК. - Український Музей для свого Будівельного фонду одержав надзвичайно щедрий дарунок – 500,000 дол. від Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" в Нью-Йорку. Під час святкування 50-ліття кредитівки провідники „Самопомочі" – голова Ради директорів Мирослав Шмігель і президент Богдан Кекіш – в імені Ради директорів вручили дарунок голові Управи музею Ользі Гнатейко і директорові музею Марії Шуст.

Між головними принципами, якими кредитівка керувалася протягом своєї діяльности, є такий – утримання міцних зв'язків з українською громадою. Довгі роки кредитівка послідовно підтримує програми Українського Музею і постійно жертвує на ці потреби. Щедрий дарунок кредитівки є яскравим визнанням і підтвердженням важливости існування Українського Музею для української громади в Америці.

Цей дарунок в сумі 500,000 дол. від Кредитівки „Самопомочі" буде подвоєний дотацією, т. зв. Challenge Grant, яку музей одержав від Євгена і Диймел Шклярів. Сума дарунку від кредитівки піде на покриття коштів нової будови. Подвоєну дотацією суму покладено до Тривалого фонду імені Е. і Д. Шклярів, який вони відкрили в музеї. Проценти з основної суми Тривалого фонду будуть вжиті на щоденні потреби музею.

Управа Українського Музею висловлює глибоку вдячність „Самопомочі" в Нью-Йорку за щедрий дарунок, за велике довір'я до нашої установи і за її підтримку.

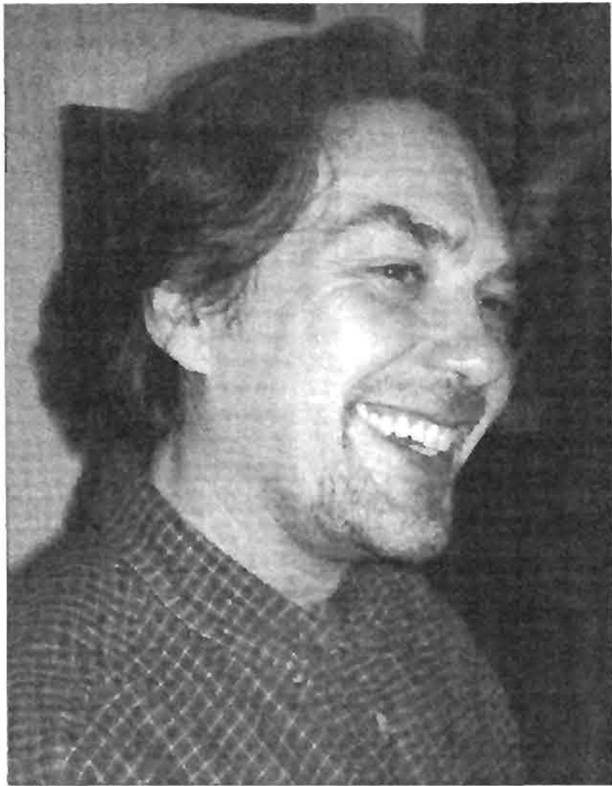
Марта Бачинська

О. Гнатейко зворушена великим датком на Будівельний фонд.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Зустрічі з Юрієм Андруховичем у США

Юрій Андрухович.

СТЕНФОРД, Каліфорнія. – Майже 20 років минуло відтоді, коли ми з Юрієм Андруховичем майже разом (з проміжком у рік) навчалися на факультеті журналістики і редагування Українського поліграфічного інституту, слухали лекції Миколи Старовойта, який відкривав нам світ української літератури, Мартена Феллера, який навчав нас логічного мислення, моєї мами Ірини Квітко, яка викладала редагування... І ось - зустріч у Стенфордському університеті, одному з найпре-стижніших навчальних закладів США. Юрій почав виступ зі згадки про роки юности, коли у 1985 році він, В. Неборак і Ол. Ірванець проголосили створення "Бу-Ба-Бу" – гурту молодих письменників, що стрімко увірвався в літературний процес другої половини 80-их...

На початку 90-их Юрій Андрухович створив два романи: „Рек-реація" і „Московіада". Перший з них витримав два видання в Україні, а також перекладений і виданий у Польщі, Угорщині, Росії, є англійський переклад, тепер готується німецький.

– На початку 1992 року я уперше потрапив за кордон, - розповідає Ю. Андрухович, - і пережив шок, ніби опинився на іншій плянеті. Особливо шокувала мене Венеція. Місто на той час було майже спустілим, я опинився наодинці із всесвітніми шедеврами і відчув невиліковний сум цього міста.

Зустріч з письменником у Центрі російських і східньоевропейських досліджень була організована за сприянням Асоціяції українських студентів Стенфордського університету (голова Наталія Рябоконь). Юрій Андрухович приїхав до США, щоб працювати над перекладами американських поетів 50-60-их років (на ґрант Фулбрайта). Антологія американської поезії у перекладах Юрія Андруховича ще далека від завершення, проте навіть вірші, почуті на зустрічі, обіцяють відкриття поезії, цілком відмінної, але близької мешканцям України і вихідцям з неї.

Після виступу Юрієві Андруховичу задали багато запитань. Слухачів цікавили доля письменника у сучасних обставинах України, проблеми поширення книг, буття старшого покоління українських письменників, майбутнє книги в еру Інтернету.

Надія Банчик,
Каліфорнія

ВОРРЕН, Миш. – 31 березня заходами Наукового Товариства ім. Шевченка, Українського Культурного Центру, Українського Громадського Клюбу, Асоціяції Діячів Української Культури і Товариства Українського Мистецтва в приміщенні УКЦентру відбувся літературний вечір прозаїка, поета, есеїста і перекладача Юрія Андруховича.

Твори Ю. Андруховича перекладені й видані в Польщі, Німеччині, Канаді, Угорщині, США і Фінляндії окремими книжками; в США, Швеції, Росії, Австрії і Литві – окремими публікаціями.

Юрій Андрухович народився у 1960 році у Івано-Франківську, закінчив Український поліграфічний інститут у Львові та Вищі літературні курси при Літературному інституті в Москві, працював газетярем, служив у війську, якийсь час очолював відділ поезії івано-франківського часопису „Перевал".

Творчий доробок Ю. Андруховича можна поділити на два основні річища – поетичне і прозове. Його дебютом була книжка-збірка „Небо і площі", позитивно зустрінута критикою. Починаючи з 1990-их років, після заникнення поетичної групи „Бу-Ба-Бу" (скорочення від бурлеск-балаган-буфонада), що її організували були Андрухович, Неборак і Ірванець, почалось напружене шукання „духовної вертикалі буття". З прозових творів Андруховича найперше був опублікований цикл оповідань „Зліва, де серце", романи „Рекреації", „Московіада" та „Перверзія", які можна розглядати як трилогію.

До Дітройту на вечір прибули з письменником проф. д-р Михайло М. Найдан – викладач слов'янської літератури і мов в Пенсильванському стейтовому університеті, а також перекладач на англійську мову Павла Тичини, Юрія Винничука, Ліни Костенко, Ю. Андруховича та багатьох інших.

Другим супровідником був Михайло Берноскі, заслужений актор, який читав англійською мовою не тільки поезії Андруховича, а й монологи з його роману „Перверзія".

Літературний вечір відкрив д-р Павло Джуль, голова Відділу НТШ в Дітройті і головний редактор лікарського „Вісника". Комітет, який очолював інж. Любомир Липецький і до якого входили понад двадцять осіб, доклав максимальних зусиль, щоб заохотити громаду Дітройту до зустрічі з гостем.

Вступне слово д-ра М. Найдана, участь Миросі Стефанюк і Асі Гумецької, які прочитали „Століття молодости" та поезію Антонича „Осінь", були тепло прийняті авдиторією.

Творчий вечір закінчив подякою П. Джуль, висловлюючи надію, що автор і його друзі повернуться з новою програмою до нашого міста і громади, зацікавленої літературними процесами, які проходять сьогодні в Україні.

Володимир Левенець

ПІТСБУРҐ. – Похмурий лютневий вечір подарував свято українцям Пітсбурґу. До місцевого університету завітав один з найпопулярніших українських письменників пост-модерністів – Юрій Андрухович.

Ця подія стала можливою завдяки зусиллям Українського клюбу Пітсбурґського університету, Центру російських та східньоевропейських досліджень, Слов'янського департаменту університету.

Більше години авдиторія перебувала у казковому світі поезії, прози та розповідей Юрія Андруховича. Автор розповів присутнім майже детективну й оповиту таємницями історію народження його останнього і найбільш популярного роману „Перверзія". Читання авторами уривків роману українською мовою супроводжувалося дотепним виконанням перекладу тих самих уривків на англійську мову професійним актором Майклом Берноським. Автор відповів на численні запитання присутніх, зокрема про погляди на постмодернізм, походження у його романах давніх і рідковживаних слів. Вечір закінчився вечерею, насиченою співанням українських пісень.

Євген Гребенюк,
студент Пітсбурґського університету,
стипендіят Програми Едмунда Маскі

Нова посада професора українознавства

СІЄТЛ, Ваш. – Збір коштів на запровадження посади професора українознавства в Сієтлі, в Університеті Вашінґтона, штат Вашінґтон, згуртував навколо себе членів української американської громади, викладачів університету, студентів та інших зацікавлених осіб, що підтримують Відділення слов'янських мов та література, а також програми з вивчення культури народів Росії, Східньої Европи та Центральної Азії. Нашою метою є зібрати 1.5 млн. долярів для запровадження посади професора українознавства. Українська американська громада обґрунтує сферу діяльности та мету заснування цієї посади, а університет оголосить конкурс і підбере кандидатуру, згідно зі своїми правилами.

Саме тепер прийшов час для запровадження посади професора українознавства у провідному на північно-західньому узбережжі США центрі вивчення слов'янських країн і їхніх сусідів. Кошти, зібрані на запровадження посади професора, забезпечить включення українознавства до університетського курсу незалежно від фінансування з бюджету штату або з фондів університету і тим самим зроблять цю посаду унікальною. Знання також будуть поширюватися серед громадськости шляхом проведення лекцій, форумів і різноманітних проєктів у громаді. Значення цієї посади полягає не тільки у збереженні української культурної спадщини в Америці, вона має ширшу мету – освіту американців, переважна більшість яких майже не має ніякої можливости дізнатися про Україну та її місце у світі, а також сприяння налагодженню комерційних, політичних та культурних контактів між США та Україною.

Найкращий початок – внести пожертву (будьяку за розміром) у Фонд для запровадження посади професора українознавства. Також Ви можете звернутися до своїх друзів, не обов'язково українського походження, з проханням приєднатися до цієї справи і внести свій вклад до Фонду. Якщо Ви не можете цього зробити самі, просимо надіслати нам імена цих людей, їхні адреси і номери телефонів, а також коротко пояснити, в чому полягає їхній інтерес до України.

Куди можна звернутися за додатковою інформацією? Співголовами Організаційного комітету фонду є професор „Seattle Pacific University" Євген Лемцьо (колишній президент Українсько-Американського клюбу штату Вашінґтон) і професор Університету Вашінґтона Джеймс Вест. Просимо звертатися до них: (проф. Лемцьо: (206) 281-2208 (elemcio@paul.spu.edu); (проф. Вест: (206) 543-4829 idwest@u.washington.edu). Відділення слов'янських мов та літератур Університету Вашінґтона: (206) 543-6848.

Ви також можете відвідати наш „website" і залишити свою контактну інформацію: http://depts.washington.edu/slavweb/ukrainian/

Просимо відсилати ваші внески за адресою: Department of Slavic Languages and Literatures, M253 Smith Hall, Box 353580, University of Washington, Seattle, WA 98195-3580. Пожертви до Фонду Університету Вашінґтона не обкладаються податком. Згідно з RCW 19.09, Фонд Університету Вашінґтона зареєстрований як благочинна організації у Державного секретаря штату. За довідками звертайтеся в офіс Державного секретаря штату Вашінґтон: 1-800-332-4483.

Організаційний комітет

Русини чи українці?

Доцент Любиця Баботова навчає в університеті у Пряшеві, але вже добре відома і в наукових колах США, як частий доповідач на наукових конференціях НТШ. Саме й тепер приїхала до США в цьому характері, щоб брати участь у міжнародній конференції Асоціяції досліджень національностей в Нью-Йорку, як доповідач від НТШ-А на тему мовної політики в сьогоднішній Словаччині.

Про цю складну проблему для українців, що живуть у Словаччині, говорила вона також перед нашою публікою в приміщенні НТШ-А, викликавши велике зацікавлення. То ж ми використали нагоду, щоб провести з нею ще й окрему розмову та дещо розпитати про невідрадні умови українців у Словаччині.

– Чи довго ви вже працюєте в університеті у Пряшеві?

– Я прийшла на науковий відділ україністики у 1977 році, але викладаю від 1996-го. Мала нагоду вже добре запізнатися з усіма трудощами наукових українських сил та студентів.

– Слухаючи вашу доповідь про українську меншину у Словаччині та її невідрадне становище сьогодні, мушу признатися, що багато дечого було для мене новиною. Якось ми тут мало цікавимося нашими братами, і не завжди свідомі, як їм важко, хоч не в економічному сенсі, як в Україні, а радше в моральному.

– Так, ви тут здається, не уявляєте того згубного антагонізму, що панує у нас поміж русинами й українцями і в якому русини мають моральну підтримку зі сторони офіційних кіл Словаччини і навіть декотрих сусідніх держав.

– Ви згадували про історичне підложжя такого антагонізму та про підтримку, яку отримують тепер русини. А чи не думають їхні представники, що русини – це штучний витвір, який не має ґрунтовних історичних підстав?

– Тут багато причинилися до такого воєнні події та їхні наслідки. Назва „русин" повернулася до життя вже з хвилиною, коли частина Карпатської України потрапила під займанщину СССР, а частина залишилася під Словаччиною. Правда, в тому часі постають на Пряшівщині українські установи, але під проводом не-українців. І ще одна причина. Після війни, у 1946 році із Пряшівщини виїхало в Україну 12,000 місцевого населення, але коли в 1960-ті роки ці люди в більшості повернулися додому, то зголосили себе словаками, а не українцями.

– Можна, однак, уважати, що в 50–60 роках українське життя в Словаччині було ще активне?

– В загальному так можна сказати, бо від 1951 року діяв тут Культурний Союз Українських Трудящих, який, крім опіки над культурним життям, допомагав українській пресі, зокрема видавав журнали „Дукля", „Дружно вперед" та інші. Відомим став український театр, заснований ще в 1945 році, поширювалася українська радієва програма, засновано катедри української мови та літератури у вищих школах Пряшева, постав український музей у Свиднику.

– А коли почалася боротьба із так званим русинським впливом?

– Непорозуміння на цю тему повністю виявилися в часі нарад КСУТ у січні 1991 року, коли частина учасників виступила з переконанням, що у Словаччині живе меншина не українська, а русинська. Інші учасники доводили, що українець і русин – це те саме.

– І то був початок того антагонізму, що існує й тепер?

– Деякі люди почали вживати назву „русин", а деякі, які вважають, що назва „русин" є старшою назвою українця, вживають форму русини-українці, яка, однак в статистиках офіційно не вживається. Під час опитування населення в 1991 році 16,937 осіб назвало себе русинами, а 13,847 – українцями. Це вперше після Другої світової війни, що одна меншина була офіційно розділена на дві частини – на русинів і українців.

– Чи цей поділ виявився також у загальній політиці Словаччини?

– Розуміється. Крім іншого, і в тому, що коли до 1989 року в державних словацьких школах навчались національні меншини тільки угорською або українською мовою, вже в 1997 році уведено в навчальні програми також русинську мову. І щораз менше є шкіл, в яких вивчають українську мову.

Доцент Любиця Баботова

– А як стоїть справа з навчанням української мови в університетах? Ви ж це мусите найкраще знати.

– Українську мову та літературу можна вивчати в університетах Пряшева і Банської Бистриці. В Пряшеві від 1953 року діє катедра української мови і літератури, яку досі закінчило понад 500 студентів, в цьому році усіх студіюючих ці предмети є 92 особи.

– Значить, Ви бачите велику загрозу для українських мешканців Словаччини?

– На це вказують усі факти, що їх подаю, а при цьому видний на кожному відтинку натиск протиукраїнський, прорусинський та стремління ідеологів русинства себе відокремити. Так воно, на жаль, є, і ці обставини не сприяють нам. До того, українці майже не відчувають ніякої підтримки з боку України. Якщо б вона була відчутливішою, тоді їхнє становище було б також краще.

– Яке майбутнє українців?

– В червні цього року має бути в Словаччині перепис населення. Він покаже, скільки нас, вірних українців, ще залишилося.

Розмову вела
Ольга Кузьмович

Чи показ мод стає традицією?

Здається, немов це було вчора, як ми писали про показ мод, який заініціювала імпрезова комісія Українського Музею під проводом Тетяни Тершаковець, а вже ось знову про черговий показ інформують нас ці самі члени комісії. Тим разом ця імпреза, призначена в першу чергу для наших жінок, відбудеться в неділю, 20 травня, о год. 1:30 по полудні у Рамада-готелі, що вже відомий в українській громаді із своєї гостинности для численних українських зібрань – політичних, громадських і товариських. Щоб усе відповідало традиції, довідуємося від членів імпрезового комітету, а конкретно від Лідії Гайдучок, що показуватиме нові свої шедеври ця сама „Карен Бутік оф Спрінг Лейк", що й попереднього разу. Розуміється, побачимо в її виконанні найновіші моделі на наступну осінь та зиму, які демонструватимуть таки її модельниці.

Зліва: Л. Гайдучок, Т. Тершаковець, Я. Лучечко.

– Минулого разу ці моделі викликали широке зацікавлення також з уваги на приступні ціни, – пригадує Л. Гайдучок, – то ж думаємо, що тим разом буде це саме.

– Для традиції, – розповідає голова імпрезової комісії Т. Тершаковець, – знову підготовляємо китайську льотерію, яку організує та вестиме Яра Снилик.

Організаторки цього чергового показу моди розповідають про велике зацікавлення, яке викликав у 1999 році подібний показ, тому вони надіються і тим разом, що жінки та їхні чоловіки (з повними гаманцями) виповнять залю. Увесь показ відбудеться в часі полуденка, який включений у квитки вступу, у сумі 50 дол. На усі відомі адреси розійшлися запрошення, і вони дуже гарні, із репродукцією картини Мирона Левицького п. н. „В Тунісі на ярмарку", з колекції д-ра Євгена Стецькова. Хто через якусь причину не отримав запрошення, , телефонуючи до Українського Музею: (212)228-0110. Музей просить, щоб усі бажаючі зголосилися до 16 травня. А ціль і причина – корисні. Можна не лише побачити гарні провісники моди на черговий сезон, але тим і допомогти Українському Музеєві розпочати нову будову. Отож – приємне з корисним.

О. К.

КАЛЕНДАРЕЦЬ ПОДІЙ

5 травня – збори Окружного комітету відділів УНС в Монреалі в залі КУК (3244 Beaubien E). Початок о 2-ій годині дня.

◆

5 травня – збори Окружного комітету відділів УНС в Сиракюзах, Н. Й. в Українському Народному домі (1317 W. Fayette St.). Початок о 12-ій год.

◆

6 травня – перша конференція циклу „Внесок вихідців з України у скарбницю культури і науки в Америці" в будинку УВАН (206 W 100th St., New York). Поч. о 2:30.

◆

6 травня – концерт вокального ансамблю „Євшан" під орудою О. Кузьми і Слов'янського жіночого хору „Єйл" в залі Торнтон Вайлдер, Мілер Центр, 2901 Dixwell Ave., Hamden, Conn. Вступ – 5 дол., для старших, а для дітей – 4 дол. За інформаціями телефонувати: (203) 287-2546.

◆

7 травня – доповідь Елеонори Головей-Гончарик з Інституту літератури НАН України „Невідомий гість. Доля і заповіт поета Володимира Свідзінського" в Українському науковому інституті Гарвардського університету в Кембріджі (1583 Massachusetts Ave.). Поч. о 4-ій год. Телефон (617) 495-4053.

◆

12 травня – відзначення 50-ліття Пласту в Балтиморі, МД., при церкві св. Михаїла (2401 Eastern Ave.). Початок о 5-ій по полудні.

◆

12 травня – весняна забава 3-го відділу ООЛ в Пасейку (The Ukrainian Center, 240 Hope Ave.). Початок о 9-ій вечора.

◆

18-20 травня – Український фестиваль в Нью-Йорку на 7-ій вулиці між 2 і 3 авеню, біля УКЦ св. Юра.

◆

19 травня – річні загальні збори окружних комітетів відділів УНС:
– в **Рочестері,** Н. Й., в приміщенні школи св. Йосафата (940 East Ridge Rd.). Початок о 2-ій годині;
– в **Гартфорді**, Коннектикат, в приміщенні Українського Народного дому (961 Wethersfield Ave.). Початок о 2-ій годині.

◆

26 - 29 травня – День пам'яті на Союзівці. Тел. (845) 626-5641, ext. 141. Початок о 9-ій вечора.

◆

20–24 червня – 36-та наукова конференція і 29-ті загальні збори Українського Медичного товариства Північної Америки у Феніксі, Арізона, у готелі Білтмор. Запрошуються усі українські лікарі та їхні родини. Зголошуватися щодо участи **до 1 травня**.
За інформаціями телефонувати: 1-888-RX-UMANA.

◆

21-24 червня – літній фестиваль парафії св. Андрія у Блумінґдейлі, Ілл. (St. Andrew Ukrainian Orthodox Center, 300 E. Army Trail Rd., Bloomingdale). Поч. о 5-ій вечора.

Оголошення в розділі „Календарець подій" вміщуються тільки за умови подання цих оголошень через відділ реклами. В розділі можуть безкоштовно вміщуватися повідомлення про громадські події, що проводяться без оплати вступу. Тел. відділу реклями (973) 292-9800, дод. 3040.

З ДІЯЛЬНОСТИ КУІС

Про Україну – з науковою арґументацією

У рамках цьогорічних Шевченківських днів 8 березня в Альбертському університеті в Едмонтоні д-р Олександер Павлюк, стипендіят Меморіяльного фонду ім. Івана Коляски, виступив з доповіддю „Десятиріччя випробувань: Україна і Захід. 1991–2001 роки".

Д-р О. Павлюк – один з провідних в Україні фахівців з питань европейської та реґіональної безпеки, авторитетний знавець проблем зовнішньої політики України, автор багатьох історико-політологічних праць, зокрема книги „Боротьба України за незалежність і політика США. 1917–1923 роки".

Д-р Павлюк розпочав свою доповідь, охарактеризувавши нинішню ситуацію в Україні, як „найсерйознішу політичну кризу з часу незалежности". Ця криза не лише висвітлила незавершеність та хибну природу перехідних процесів в Україні, але й „слабкість її геополітичного становища" та орієнтації в міжнародній політиці, що теж викликало серйозні сумніви щодо її майбутніх взаємин зі Заходом. Криза, зазначив Павлюк, вже привела до потепління стосунків з Росією, до зростання російського впливу в Україні та ослаблення західньої орієнтації України. У своїй аналізі д-р Павлюк поділив десятиріччя на чотири періоди, які віддзеркалюють еволюцію Заходу в його ставленні та політиці супроти України.

Перший період, 1991–1993 роки, д-р Павлюк характеризує як період нехтування. Основна увага Заходу була зосереджена на Росії, тоді як на Україну дивилися із скептицизмом і підозрою, частково через нехіть Києва позбутися ядерної зброї. Стосунки цього періоду в основному обмежилися дипломатичним визнанням. Однак все більша нестабільність у Росії та її все аґресивніша міжнародна політика привели до переоцінки ставлення Заходу до України.

Отже, другий період, 1995–1997 роки, характеризується зрослим співробітництвом України з Заходом як на політичному, так і на економічному рівнях. Почалося співробітництво із Міжнароднім валютним фондом (МВФ) та іншими міжнародними фінансовими установами. Україна приєдналася до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, що викликало схвалення на Заході. Вона також стала першою країною СНД, яка підписала Угоду про особливе партнерство з НАТО, що, здавалося, зміцнило геополітичну позицію України. Україна також відкрито проголосила свою мету інтеґруватися в европейські та евро-атлантичні структури, що мало б вести її до членства в ЕС та НАТО. Західні політики, зі свого боку, у публічних виступах наголошували на „геостратегічній важливості" України. За цей період Україна також досягла макроекономічної стабілізації, запровадила нову грошову систему та прийняла демократичну конституцію.

Третій період – це період розчарування, 1998–99 роки. Наприкінці 1997 – на початку 1998 року оптимізм Заходу щодо прихильности й здатности України поглибити економічні реформ почав згасати. Уряди Лазаренка (1996–97) та Пустовойтенка (1997–99) були значною мірою антиреформаторськими та корумпованими, служили економічним інтересам невеликим, але з часом – могутнім та впливовим олігархічним кланам і групам номенклятурного типу. За відсутности серйозних реформ та поширення корупції західні уряди почали більше критикувати Україну. В той же час Україна все більше розчаровувалася в Заході, насамперед в ЕС, який навіть не розглядав її як кандидата для членства в цій організації.

Четвертий період взаємин України з Заходом д-р Павлюк характеризує як початок відступу Заходу. Це виглядає іронічним, бо після переобрання Леоніда Кучми президентом у 1999 році здавалося, що настав сприятливий момент для продовження реформ. Урядові Віктора Ющенка вдалося здійснити часткову реструктуризацію енерґетичного сектора. Вперше з часу незалежности почав зростати валовий національний продукт, було цілком або частково вирішено проблему з виплатами платень й пенсій. Проте опір реформам зі сторони бюрократичних структур, олігархічних груп та корпоративних інтересів залишався сильним. Кучма й олігархи почали критично ставитися до Віктора Ющенка, оскільки реформи вели до згортання тіньового бізнесу. Також

(Закінчення на стор. 22)

Почали підготовку до Свята України

ЮНІОН, Н. Дж. - В Народному домі, в Ірвінгтоні, 27 квітня відбулись сходини представників місцевих громадських організацій, на яких утворено комітет з підготовки до святкування 10-річчя незалежности України в місті Юніоні, до якого запрошуються українці з околиці. До комітету увійшли В. Васьків - голова, С. Кметь, д-р В. Бемко, М. Шпигульський, В. Боднар, Л. Хмельковський. До сприяння цій важливій справі зголосилися численні активісти. Програма свята передбачає вивішення 30 прапорів України та інформаційного транспаранту в центрі міста, піднесення державного прапора на щоглі біля міської ради, урочисті збори, мистецьку програму, частування гостей. У торжествах візьмуть участь провідники місцевої влади, а також особи з державних представництв України у США. Комітет почав збір пожертв на проведення свята. Усі, хто хоче допомогти у відзначенні десятої річниці незалежної України, можуть вислати датки на адресу комітету: 635 Evergreen Parkway, Union, NJ 07083. Пожертви будуть звільнені від податку.

Л. Х.

75-ліття 1-го Відділу СУА

НЬЮ-ЙОРК. – Три чверті століття – це вже історія, тому цікаво пригадати діяльність, 1-го Відділу, Він продовжив працю Української Жіночої Громади в Нью-Йорку, яка була заснована в 1921 році жінками з України. В 1925 році, згідно з рішенням Конвенції Міжнародної Ради Жінок у Вашінгтоні, українське жіноцтво Америки об'єдналося в одну центральну організацію – Союз Українок Америки, а Українська Жіноча Громада як член-засновник, стала 1-им Відділом СУА.

У своїх початках 1-ий Відділ висилав пожертви Т-вам „Просвіта", „Рідна Школа", журналові „Жіноча Доля" і Союзові Українок у Львові. Організоване жіноцтво брало участь у маніфестаціях з приводу пацифікації в Галичині, штучного голоду в Україні. В 1929 році відділ влаштував в Нью-Йорку виставку „Український тиждень", а в 1931 році видано альманах про працю відділу. Разом з Окружною Радою відділ впродовж семи років брав участь у „Міжнародній жіночій виставці" в Нью-Йорку. Опісля праця сповільнилася з причин економічної кризи в США і Другої світової війни. Спільно з іншими товариствами організовано акцію допомоги Карпатській Україні під час її визвольної боротьби у 1939 році. 1-ий Відділ співпрацював з Американським Червоним Хрестом і став членом-засновником Комітету допомоги краєві, т. зв. ЗУДАК-у.

Після закінчення Другої світової війни стали приїжджати українські скитальці. Відділ включився у переселенчу акцію, помагаючи новоприбулим матеріяльно і морально. Тоді відділ поповнився новими членками і з новим ентузіязмом. Святкували історичні події. Улаштовували курси писання писанок і кераміки. В 1968 році діюча голова Н. Хоманчук організувала три світлички в Нью-Йорку, Асторії та Озон Парку, які опісля ми передали молодшим відділам. В 1954 році відділ започаткував з іншими відділами забави, що згодом закріпилися під назвою „Вишиваних вечорниць".

Суспільна Опіка давала допомогу в різні країни, висилала пакунки з одягом до Бразилії, Арґентини та Польщі, дисидентам в Україну, а від 1990 року всі посилки з одягом, ліками і харчами ідуть в Україну. З грошевої допомоги користали старечий дім, сиротинець і духовна семінарія в Бразилії, старечий дім в Арґентині, Сестри-Служебниці, Василіянки, Студитки в Польщі і Україні, церква і Дім культури в Юґославії, монастир в Ґлен-Кові, українська церква в Люрді, школа і церква св. Юра. 1-ий Відділ утримував понад 10 років бабусю в Празі та тепер допомагає п'ятьом бабусям в Україні та передплачує їм журнал „Наше Життя". Зібрав понад 10,000 дол. на допомогу дітям Чорнобиля, понад 1,500 дол. на „Молочко і Булочку", на шкільні підручники і дитячу виставку в Україні, 1,000 дол. – дисидентам, які приїжджали до США. Відділ теж оплачував табори пластунам і сумівцям, давав грошеві нагороди за знання української мови випускникам Школи св. Юра. На Суспільну Опіку відділ витрачав понад 3,000 дол. річно. Допомагав стипендистам в Бразилії, а наша довголітна стипендистка Магдалина Лозова закінчила вищу освіту і тепер працює в міністерстві освіти в Парані, і подбала про те, щоб українська мова була обов'язкова в державних школах. Ми мали стипендистів на теології, а тепер маємо стипендистів в Україні. Відділ є членом і спонзором Українського музею. Членки жертвують експонати мистецької вартости, а також кожного року по 30–40 речей до крамнички музею, допомагають добровільною працею в музеї. В американському журналі „Country Living" за січень 1992 було кілька сторінок кольорових світлин, які представляють українські народні страви разом із приписами. Це заслуга Стефи Гуменюк та її синової П. Гевко, яка там працювала.

Із настанням незалежности України відділ нав'язав контакти з Союзом Українок в Тернополі. Л. Маґун чотири рази відвідала Тернопіль та передала грошову допомогу. Рівнож маємо контакти з Молодіжною жіночою організацією імені Н. Кобринської у Львові. Л. Маґун була на прийнятті, влаштованому 6 липня 1992 року в Нью-Йорку для привітання залоги трьох вітрильників, які прибули з України на святкуванні 500-річчя прибуття Колюмба на Американський континент. Вона вручила від 1-го Відділу трьом капітанам по сім українських прапорів. Відділ співпрацює з Окружною управою, в склад якої входять щорічно від 6 до 8 членок. Наші членки очолювали окружну управу: Іванна Бенцаль – від 1941до 1958 року. Була нагороджена почесним головством Окружної управи. Лідія Маґун у 1982–85-ті роки і Леся Ґой – 1987–91-ті роки. Обі нагороджені почесним членством Окружної Управи, як, дві інші членки – Іванна Мачай і Катерина Папуга. 1-ий Відділ очолювали Марія Скубова – засновниця Української Жіночої Громади, Стефанія Абрагамовська-Грицько почесна членка СУА, П. Дембіцька, котра нав'язала зв'язки зі Союзом Українок у Львові. Ю. Ґомліцька – делеґатка на Конґрес в 1934 році у Станиславові, К. Дроздик – почесна членка відділу, Клавдія Олесницька – перша редакторка журналу „Наше Життя", Катерина Пелешок – почесна членка СУА і почесна голова 1-го Відділу. М. Головей – почесна членка відділу, Ольга Сливка – почесна членка Відділу, Леся Ґой і Лідія Маґун – почесні голови 1-го Відділу. За активну працю на кожній конвенції ми одержували відзначення, а на святкуванні 75-ліття СУА і Округи Нью-Йорку вручено грамоти О. Сливці, Л. Ґой, Л. Маґун, К. Папузі за 50-літнє членство у відділі та Іванні Мачай – за працю пресової референтки в Окружній управі. На Річних загальних зборах у грудні наш відділ урочисто відсвяткував своє 75-ліття, що завдячуємо довголітним членкам, які були в управі на різних постах, за що отримали почесне членство. Ними є: С. Гуменюк, К. Папуга, М. Баран, Т. Сєрант, С. Семущак, М. Мотиль, І. Мачай, Н. Мітрінґа, А. Натина, В. Шуль, С. Костюк, О. Кузьмин, А. Куснірчук, Е. Гарайда, Софія Вацик, Л. Ярема, Євгенія Вацик.

Всім нашим дорогим членкам 1-го Відділу СУА належиться сердечна подяка за жертвенність та довголітню витривалість у праці. Тепер 1-ий Відділ начисляє 75 членок і, як засновник СУА, увійде в історію як перший почин організованого українського жіноцтва в США.

Лідія Маґун

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Травень 2001 р., ч. 9.

Вони творили разом

Григорій Китастий – відомий бандурист і композитор написав музику до творів багатьох поетів. У 1996 році в Україні видано збірник пісень „Вставай, народе!", який містить 36 патріотичних та ліричних пісень для бандуристів, хорів та солістів. Автори текстів – Т. Шевченко, І. Багряний, Яр Славутич, О. Гай-Головко, Г. Черінь, Б. Олександрів, К. Перелісна, І. Овечко, М. Ситник, Ю. Буряківець, А. Юриняк, Д. Завертайло, К. Даниленко-Данилевський, О. Олесь, Н. Калюжна, К. Рошко, О. Яровий, О. Ільченко, М. Пироженко, О. Підсуха, В. Симоненко, А. Малишко та ін. Обкладинка збірки пісень в мистецькому оформленні І. Багряного, який намалював кілька проєктів до обкладинки пісні „Вставай, народе", що появилася друком у видавництві „Українські вісті" 1950 року. Григорій Китастий написав музику до таких пісень на слова І. Багряного – „Вставай, народе!", „Марш 'Україна'", „Пісня про Тютюнника", „Марш полеглих", „Нема тої сили", „Марш української молоді" (марш ОДУМ-у) та „Вперед, сини народу" (гимн одумівської молоді).

Іван Багряний та Григорій Китастий були в постійному листовному контакті. Нижче подаємо лист Багряного до Китастого з 12 квітня 1954 року й текст „Гимну", про який була мова в листі. І. Багряний писав: „Відносно еміґрантщини і безперспективності не хочу нічого писати, бо вірю все таки, що наш еміґрантський плач на ріках вавилонських колись закінчиться й ми повернемось додому. Ну, а як не повернемось в прямому розумінні, то повернемось в іншому, – повернемось в нашій творчості й будемо не останнім складником на нашій Батьківщині. І саме тому я завжди тішусь з кожного нашого хоч маленького успіху, що стане колись загальнонаціональним надбанням. Так, мене дуже потішив якось О. Бойдуник, сказавши: „Бувши в США, я купив плиту маршу „Вставай, народе!" (муз. Китастого). Яка то могутня й чудесна річ! Чи Ви чули її? Я дуже часто граю ту плиту й все знаходжу велике задоволення слухати її! Чиї то слова?".

Я посміхнувся. Мене страшенно потішила атестація того твору, зроблена без всякої задньої думки, бо Бойдуникові навіть до голови не прийшло, що й я є співавтором тієї речі. Дійсно, то є якесь надбання. Багато перемре, а цей твір ще житиме. До речі, ти пишеш, що плита з цим маршем іде успішно, – але яка то плита? Чи та, що ти надіслав був і мені (запис з залі Карнеґі-гол), чи інший запис? Якщо інший, то надішли й цей мені. Звичайно, якщо то не дорого коштуватиме.

Іван Багряний

Гимн одумівської молоді

Вперед, сини народу,
В кайдани закутого!
Вперед, за Україну!
Єднайся в бою!
Здобудемо свободу!
Від ворога лютого
звільним Батьківщину свою.
Концтабори Печори
І тюрми з тортурами,
І пекло холодне страшної Колими.
І каторгу Сибіру,
І муки за мурами,
І сльози – усе взнали ми.
Від схилів Закарпаття
До вод Дону синього,
Від скель Севастополя
по Прип'ять ачей, –
За честь і за свободу
Народу єдиного
Ми станем плечима до плечей!
Вперед, сини і дочки
Народу робочого,
Народу трудового
весна і грім пісень!
Чекає перемога нас,
Сонця блискучого,
Свободи і радости день!

Тепер до текстів, що я надіслав. Ти вважаєш, що гимн слабший, бо в ньому в змісті багато спільного з „Вставай, народе!". Ти хотів сказати, що про це вже співано. А я в цьому якраз вбачаю плюс цього тексту „Гимну". Якщо хочеш, то біда в тім була, що така прекрасна річ, як „Вставай, народе!", все таки не масова річ, а концертова. Це її нічуть не змалює, а навпаки, але – хіба не шкода, що її не можуть співати сотні, тисячі, десятки тисяч і міліони української молоді, маршуючи під неї, чи починаючи й кінчаючи свої збори, академії тощо під неї? Звичайно, дуже шкода! І тому я свідомо вирішив дещо повторити в молодечому гимні з „Вставай, народе!". Тільки дещо. Бо я хотів би, щоб про те, що з такою силою сказане в „Вст. народе!", співалося всюди й повсяк час, й щоб воно співалося – треба щоб була укладена масова мельодія, доступна для співу простих юнаків, всюди й скрізь, бо ж „Вст. народе!" потребує великого мистецтва виконання. А тепер там не тільки багато спільного, але там є й одна дуже важлива й кардинального значіння різниця. А саме – там співається про Севастопіль, ставлячи ставку на привчання молоді співати про Крим, як про нашу законну землю, як про Батьківщину теж. Це зроблено не випадково.

Друже мій, і це має колосальне значіння, – виховувати так душі нашої молоді! Через те я прошу тебе все таки поставитися до того тексту не з холодком, а з таким же запалом, як ти поставився був до „Вставай, народе!". Річ мусить вийти сильніша, бо призначення має більше. Григорію Трохимовичу! Хіба тобі не імпонує, щоб завтра, висловлюючись фіґгурально, тобто в грядущій боротьбі по всій Україні гриміла наша душа, греміла така пісня, як могутній організуючий чинник, щоб та річ була сильніша за всякі „Молоді Гвардії" тощо! І от ми навіть і повмираємо, а пісня наша машируватиме по всіх просторах нашої землі, а під неї машируватимуть мільйони молоді нашої, – теперішньої, завтрашньої й майбутньої. Я в це глибоко вірю, як вірю і в те, що „Вставай, народе!" гримітиме в Україні довго й могутньо, виконуючи свою функцію, тобою призначену.

Звертаю увагу на ось що (здається я про це тобі не писав ще), а це на молодь, на всю нашу молодь, головне на ту, що „там". Ми й для неї мусимо працювати. Треба щоб бойова пісня для них прийшла звідси. Це прошу мати на увазі. Якщо би тобі з мелодією щось не витанцьовувалось так, як ти хотів би через невідповідний ритм тексту, то ти негайно напиши мені, я буду старатися тобі допомагати з усієї сили. Про успіхи (чи не успіхи) інформуй. Хоч ти й тяжко зайнятий здобуванням хліба насущного, але знаходь хвилинку.

Привіт пані Галині й всьому твоєму родові. Так само вітає вас Галя й мій синок, а ваш хрещеник".

Пам'ятник на могилі Івана Багряного в Новім Ульмі, Німеччина. Скульптор Лев Молодожанин.

Хрестоматія І. Багряного в Україні

Анатолій Лисий

Рік тому завдяки фінансовій підтримці Фундації ім. І. Багряного вийшла в Харкові хрестоматія для середніх шкіл під назвою „Вірю!". В ній зібрані уривки з найкращих поетичних та прозових творів видатного українського письменника Івана Багряного – „Тигролови", „Сад Гетсиманський", „Людина біжить над прірвою", „Буйний вітер", „Огненне коло", „Золотий бумеранг", „Антон Біда", „Скелька" та ін., а також публіцистичні твори (як „Чому я не хочу повертатись до СССР") та ін.

Хрестоматія рекомендована для вжитку в середніх і вищих навчальних закладах вченою радою Харківського державного педагогічного університету ім. Сковороди та Міністерством освіти України. Але 5 тисяч накладу – це крапля в морі шкільної ситеми України, яка лише середніх шкіл налічує 16,000, а крім цього тисячі технікумів, бібліотек, вищих навчальних закладів, військових училищ. Потреба у таких підручниках є однією з пріоритетів України, в школах якої ще використовують підручники з минулих часів.

Філія ОДУМу Міннесоти виділила 10 тисяч долярів на фінансу-

(Закінчення на стор. 21)

В Україні – без змін

Відомий українській діяспорі та читачам „Свободи" д-р Юліян Мовчан видав 1966 року книгу під назвою „Що варто б знати", яка містить статті щодо проблем українського національно-державного визволення. Одна зі статтей має назву „Чи в Україні дійсно небезпечно говорити українською мовою?". Автор писав у 1966 році:

„..,..Навіть совєтська статистика не може приховати факту, що українці й далі складають більшість населення не тільки сіл, але й головних міст України. В січні 1959 року, на загальну кількість 1,104,334 особи Києва, українців було 664 тисячі. Проте усі туристи твердять, що в столиці України вони майже не чули української мови. В чому ж справа? Очевидно, не в тому, що хтось забороняє українцям говорити своєю мовою, а на наше глибоке переконання, причина в малоросійській психіці більшости наших земляків, в їх почуттях меншевартости перед „старшим братом", в низькій національній свідомості великої частини нашого народу. Не дурімо себе й інших, будьмо, нарешті, настільки мужніми й відвертими й скажі-

(Закінчення на стор. 21)

Дописи, листи і пропозиції до сторінки Фундації імені І. Багряногопросимо слати на адресу:
Bahriany Foundation
811 S. Roosevelt Ave.
Arlington Heights, IL 60005
USA
Сторінку редагує Олексій Коновал

УКРАЇНА І СВІТ

Не чекати манни з неба

Розмова з ректором Києво-Могилянської академії д-ром Вячеславом Брюховецьким

Д-р Вячеслав Брюховецький

Ректор Києво -Могилянської академії д-р Вячеслав Брюховецький, гостюючи у Чикаґо, дав інтерв'ю для читачів „Свободи". Бесіда проходила в будинку Марти Фаріон - голови Комітету споріднених міст Чикаґо – Київ.

– Яке ставлення студентства вашого навчального закладу до подій у Києві?

– Хотів би найперше відзначити, що в академічному житті наш навчальний заклад є позапартійним, тобто ми не дозволяємо в навчальному закладі діяльности будь-якої політичної партії. В той же час, поза академією кожен студент має право брати участь в різних громадських об'єднаннях. Повинен визнати, що наші студенти були серед учасників мітинґів та демонстрацій, які відбувалися на вулицях столиці. Я навіть бачив своїх вихованців серед тих, хто зводив намети на площі Незалежности, хто активно виступає проти Президента Л. Кучми. Більш гучною акцією, до якої причетні студенти академії, стало захоплення в Києві будинку Комуністичної партії.

– Як ви, як ректор, поставилися до того, що до цих подій причетні ваші студенти?

– Моя думка була тоді і залишається зараз такою, що для студентів це не є оптимальний спосіб вияву своєї позиції. Вони погодилися зі мною, я переконував їх, що діяти треба завжди в рамках існуючого законодавства. Відомо, що студентів деяких київських вузів за участь в опозиційних виступах було виключено з навчальних закладів. Я не позбавив жодного студента права вчитися, хоча отримав листи з прокуратури та інших установ, в яких вимагалося від мене вжити крайніх заходів.

– Перейдемо від часткових епізодів до загальнополітичного стану України.

– Події в Україні досить гострі і не прості, але я б їх так не драматизував, як це роблять в Києві чи тут, в Америці. Для мене ці події не виявилися несподіваними, їх можна було передбачити. Ще десять років тому був взятий неправильний відлік української незалежности. В той час не з'явилася українська незалежна держава. Просто Українська Радянська Соціялістична Республіка була перейменована в незалежну Україну. Треба відверто сказати, що країна ще не мала тих чинників державотворення, які діяли, скажімо, в прибалтійських республіках. Україна жила під ілюзією, що вона вже є незалежною державою, хоча її ще треба було створювати. Вона творилися, коли в суспільстві відмирало старе, успадковане від радянського ладу. Цей процес важкий, болючий, саме зараз відбувається його агонія. Агонія обов'язково мине. Я переконаний, що справжню Україну, про яку ми мріємо, збудують наступні молоді покоління.

– В одному з ваших виступів прозвучав такий вислів: "Всі ми заражені бацилою комунізму". Що Ви мали на увазі?

– Я переконаний, що всі, починаючи від радикального дисидента до колишнього секретаря ЦК компартії, скажімо, такого, як Кравчук, заражені бацилою комунізму. Наше завдання полягає в тому, щоб наші діти, студенти якомога швидше позбулися цієї зарази, якою свого часу були інфіковані ми. Якщо ми цього досягнемо, то все буде нормально.

– Чи не доводилося Вам чути заперечень стосовно ваших поглядів на причини сучасного важкого стану, який склався в Україні, чи не звинувачували Вас у тому, що Ви ніби пропагуєте пасивність ?

– Ні, я далекий від того, щоб пропонувати людям скласти руки і чекати, поки з'являться нові покоління, які зроблять Україну щасливою. Але багато проблем в Україні сьогодні – від того, що люди звикли до того, що їм принесуть і дадуть. Ностальгія за минулими часами спостерігається переважно у тих, хто не може виявити ініціятиви. Мене часом питають, як я ставлюсь до суцільних базарів, якими вкрилася Україна. Там можна побачити інженерів, вчителів, лікарів, викладачів, навіть кандидатів наук. Якщо держава не може забезпечити кандидата наук, щоб він займався наукою, а інженер працював на заводі, то це свідчить про слабкість цієї держави. Але люди, які вдалися до торгівлі, зрозуміли, що не можна сидіти і чекати, поки держава щось принесе, треба кожному створювати собі умови для життя .

– Ви були одним із фундаторів Руху, найбільш наймасовішої організації в Україні. Хотів би отримати, як кажуть, з перших рук інформацію про те, що сталося в Русі?

– Програма Руху творилася в моїй хаті, там же, між іншим, була створена програма відродження Києво-Могилянської академії. З самого початку я заявив, що політичною діяльністю не буду займатися, а працюватиму в Русі до часу проведення його першого з'їзду. Всю організаційну роботу на тому з'їзді виконував я, про це знали ті, хто створював Рух і ті, хто боровся з ним. На першому з'їзді я був головою секретаріяту, а після того відмовився від будь-яких посад. Що стосується подальшої долі Руху, то повинен відверто сказати, що Чорновіл неправильно оцінював ситуацію, коли він говорив, що йде боротьба за трон. Не це було визначальним у тому розколі, який стався. Я дуже поважав Чорновола, вважаю його одним з найвидатніших діячів України, разом з тим я вважаю, що він зробив кілька кардинальних помилок, і тому ситуація розколу Руху у великій мірі пов'язана з ним. Сьогодні замість єдиного масового Руху існують чотири об'єднання, які іменують себе Рухом.

– А тепер перейдемо на американський континент і поговоримо про те, чи вдалося вам вирішити завдання, які стояли перед вами?

– Я люблю Америку як динамічну країну, однак Україну люблю набагато більше. Десять років тому в Урбана-Шампейні, на черговому конґресі, присвяченому українській проблематиці, я вперше публічно розповів про свої ідеї створення Києво-Могилянської академії. За основу я взяв структуру, схожу на американські університети. Влітку маю намір знову приїхати до Урбана-Шампейн, де виступлю з доповіддю „Здобутки академії за минуле десятиліття". В Чикаґо створюється нова фундація, яка буде підтримувати Києво-Могилянську академію . Мій приїзд цього разу до Америки був присвячений практичному вирішенню ряду проблем, які мають велике значення для навчального закладу. І вдалося багато зробити корисного.

– На закінчення бесіди дозвольте поцікавитися станом вашого здоров'я, адже відомо, що ви нещодавно перенесли інфаркт.

– Дійсно, десять місяців тому я важко захворів, стався тяжкий інфаркт. Та через два з половиною місяці я вже був на роботі. В Чикаґо мені запропонували зробити дослідження серця, які зі знанням справи здійснила д-р Лідія Крупницька, якій я щиро вдячний за увагу, за корисні поради. Користуючусь нагодою, хотів би також сердечно подякувати хірургові-кардіологові д-рові Василеві Лончині та д-рові Ігореві Долярнику, який консультує мене по телефону, допомогає ліками. Ці лікарі поставили мене на ноги, за що я їм вдячний.

– Дякую, пане Брюховецький, за бесіду і бажаю вам доброго здоров'я на довгі роки.

Розмову вів
Анатолій Гороховський.

У вересні ООН звернеться до проблем життя дітей в Україні

Коли світові проблеми набирають критичної сили, Генеральна Асамблея ООН скликає спеціяльні сесії для спільного пошуку нових засобів їх вирішення. Так було минулого року, коли відбулась спеціяльна сесія зі справ дискримінації жінок. Цього року в червні відбудеться спеціяльна сесія з метою рятування світу від епідемії, а 19–21 вересня – спеціяльна сесія Генеральної Асамблеї ООН з проблем захисту прав дітей, забезпечених Конвенцією з прав дитини. Метою сесії буде переглянути виконання конвенції 1989 року та постанов Світової конференції зі справ дітей 1990 року.

У світі виникли нові небезпеки, від яких треба захистити дітей, зокрема збройні конфлікти, торгівля дітьми, дитячі проституція і порнографія. На конференції 1990 року представники українського уряду порушили проблему катастрофи в Чорнобилі та її наслідків для населення України. Хоча минуло 15 літ від катастрофи, треба знову пригадати на міжнародному форумі про потребу дальшої підтримки і співпраці міжнародної спільноти для усунення наслідків цього вибуху і допомоги його жертвам. В Україні зростає число бездомних дітей, шириться інфекція ВІЛ, слабко діють заклади опіки над сиротами і каліками. У звіті Державного департаменту США про стан людських прав в Україні у 2000 році подано, що 100,000 дітей зареєстровані як бездомні (14 відсотків із них молодші семи років). Шириться вживання наркотиків і дитяча проституція (статистичних цифр немає). Всеукраїнський комітет охорони дітей подає, що кожна п'ята або шоста дитина молодша 18 літ, потерпіла від сексуального насильства. Невеселі умови в державних сиротинцях спонукали уряд заохочувати родини брати сиріт під опіку, закладати приватні сиротинці під державним наглядом. Статистика подає 75 таких сиротинців на 800 дітей.

Торгівля людьми – це окрема тема, але й у цій площині йдеться про дітей та малолітніх дівчаток. Звіт подає також позитивну інформацію, яка вказує, що уряд і суспільство стараються захистити дітей і поліпшити їхнє життя.

Цей звіт є в Інтернеті, тому він доступний для всіх. Саме на окремій сесії Генеральної асамблеї українське представництво матиме нагоду з'ясувати або заперечити неточні інформації, а перед тим зложити свій звіт в ЮНІСЕФ, що є секретаріятом сесії.

Паралельно із нарадами на окремій сесії матимуть свої програми не державні жіночі організації, де будуть і представниці СФУЖО та організацій з України. Добре було б їм познайомитися з американським текстом про статус дітей в Україні, щоб підготувати свої виступи. Багато країн має подібні проблеми і перешкоди, які можна б усунути чи запобігти їм при міжнародній співпраці, бо йдеться про добро дітей у цілому світі.

Дора Рак

Той, що йшов з прапорами

Багато незабутніх подій звершилось за десять років у незалежній Україні. Одна з них – акція „Хрестини Незалежности", яку здійснили громадяни Канади, українці Степан Горлач і Петро Скиба. Вони пішки промандрували по Україні вздовж і впоперек, позначаючи час від часу свій шлях „хрестами Свободи".

Василь Глинчак,
заслужений журналіст України – спеціяльно для „Свободи"

... Всю величезну відстань – тисячі й тисячі кілометрів, і в дощ, і в спеку вони, як з гумором каже пан Петро „шкандибали до мети" під прапорами України й Канади. „Шкандибали", бо ступали без поспіху, нога за ногою: одному з них, Горлачеві, тої весни і літа 1992 року ішов сімдесят другий, а другому – 62. Горлач – білоголовий і білобородий – виглядав як патріярх. Бувало, що подорожні навіть просили у нього благословення, бо він ішов, спираючись на посох, увінчаний хрестом і тризубом – щось схоже на єпископський жезл чи патерицю. А Петро Скиба, переважно попереду, ішов з прапорами. При наближенні зустрічного авта чи автобуса він підносив прапори вгору, автомобілі привітно гуділи, а часом і пригальмовували, дверцята відхилялись і чубаті засмаглі хлопці радісно гукали:

– Слава Україні!

Одного разу коло них зупинилося авто з чужоземними знаками.

– Послухайте, – заговорив до них чоловік з авта. – Я вже третій чи четвертий раз бачу вас на дорозі з цими прапорами. Український - то зрозуміло. Але що тут робить прапор Канади?

Йому пояснили. Зфотографувались напам'ять. І коли через шість місяців Петро Скиба повернувся додому, в Торонто, на нього уже чекав лист із Голляндії, з тою пам'ятною фотографією, зробленою на чернігівській дорозі.

Так, прапори робили своє. Вони надали акції святкової урочистости, яскраво заакцентували її політичне значення. І то, власне, була думка Петра Скиби – іти під прапорами, незважаючи на зрозуміле побоювання, що тоді, в перші місяці незалежности, то могло викликати якісь хуліганські вчинки. На диво, на прапори не посягнув ніхто, на всій великій дорозі від Чернігова до Одеси, від Шехні на Львівщині – до Мілового на Донеччині, на українсько-російському кордоні.

Ті прапори Петро Скиба привіз сам з Канади. Вони не лише майоріли на просторах України, але й побували на прес-конференції наших мандрівників у Києві в штабквартирі Української республіканської партії, яка опікувалась походом.

Я слухаю пана Петра в його тихій невеличкій оселі в околиці Торонто. Всюди охайність і чистота, такі невластиві помешканням самотніх чоловіків. А він самотній. Дружина померла три роки тому, діти живуть окремо. Він сам. Зі своїми спогадами, які живуть у пам'яті, у фотографіях з молодих літ, що дивляться зі стіни. Ось він - Петрусь у сімнадцять літ, вродливий юнак з пишною чуприною. Це, як жив і вчився у Ярославі. Вже тоді почалась його життєва одіссея. Тато – заможний господар із Старого Села послав Петра н а закупи до міста. А тим часом німці й совєти замкнули кордон. Петро й лишився в Ярославі, в німецькій зоні окупованої Польщі. Хоча навколо були українські села, свої люди, він ходив до української школи, до української церкви. Сусіди-поляки часом кричали йому вслід, чому він не з ними... Але якось жилося. Так, хай то була Польща, але там було його рідне село, рідні люди. Тепер з того всього нічого нема. Господарство Теодора Скиби – такий статечний чоловік на фотографії – спалила польська боївка, а самого господаря застрілили на подвір'ї, як рятував худобу з палаючої обори. Тож я розумію Петра Скибу, чому він, фільмуючи початок походу на українсько-польському кордоні, кинув сусідньому прикордонникові, щоб він не бурчав з приводу фільмування, бо й так „стоїть ще не на своїй землі". Недипломатично, але я розумію, що для таких, як Петро Скиба, позбавлених вітцівщини, земля по той бік кордону – своя, бо рідна.

Вперше ми з Петром Скибою зустрілися, власне, через кілька днів по тому, як вони зі Степаном Горлачем з тріюмфом – бо в Галичині їх вітали як тріюмфаторів – „пришкандибали" до Львова. Сталося так, що я фільмував їх у себе вдома для нашого телебачення, ми пили чебрецевий чай з медом, і я ніяк не міг надивуватись, як вони відважились на такий подвиг. Подумати тільки – пішки по Україні! ...Тоді розмова в нас тривала десь з годину, ми записали інтерв'ю, зфільмували, як наші „Хрестоносці" встановили ще один хрест на своєму шляху через Україну – акурат коло будинку колишнього НТШ на Підзамчі, і вони рушили далі, один з посохом, другий з прапорами. А ми все ще зачудовано дивилися їм услід: що за люди!

Згодом через кілька років мені потрапила до рук книжка Степана Горлача „Хрестини незалежности". Ось вони в глибині на майстерно скомпонованій обкладинці - ідуть вздовж шосе, а перед ними ближче до краю – обриси України. Ідуть поруч – Степан з посохом, Петро з прапорами. Побратими! Та перекидаю книжку і на другій обкладинці читаю, що „її автор – українець з Канади Степан Горлач – втілив у життя здавалось би, фантастичну свою ідею: похрестити новонароджену незалежну самостійну Україну. Пан Степан, незважаючи на поважний вік, пішки перетнув Україну з півночі на південь та із заходу на схід, хрестами позначивши свій шлях".

І тут моє редакторське єство збунтувалось: як це – „перетнув"? А де ж Петро Скиба? Адже так гарно й урочисто можна було сказати: „пан Степан з своїм побратимом Петром пішки перетнули Україну"... Однак не сказано. А може, це лише в анотації, може, це видавничий недогляд, може, в самій книзі буде?

З книги дізнаємося багато цікавого. І про те, як зродився задум походу – він належить Степанові Горлачеві, про трагічне дитинство її автора, що минуло в під'яремній Україні в часи голодомору і розстрілів, про його палку любов до батьківщини і тугу за нею. Цікаво стежити за перипетіями походу по Україні, читати про авторські спостереження, переживання. Інколи не згоджуватися з його сентенціями та рекомендаціями... Але на одне значне питання книги таки не дає відповіді: що ж то за людина той Петро, що пройшов з Горлачем всю Україну з прапорами в руках?

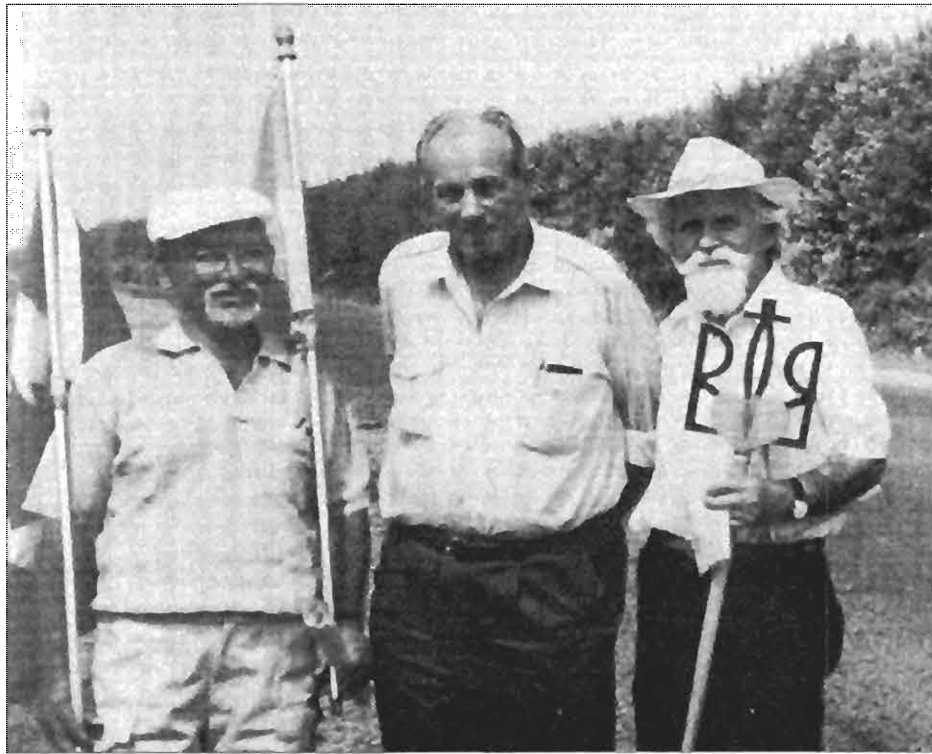
Нехай же ця скромна розповідь про Петра Скибу буде своєрідним доповненням до тої книги – надолуженням її неповноти.

... В кутку кімнати Петра Скиби – я б назвав її музейною - стоїть український прапор. Його вручив панові Петрові кореспондент радіо „Свобода" в день завершення походу на російському кордоні. Нижче – черевики, що пройшли навхрест по всій Україні. На стіні – уже згадані родинні фотографії, – сам Петро з дружиною, батько. Вгорі – карта України. З боку, в рамці, під склом, як картинка, – перша сторінка газети „Ukrainian Weekly" з величезним заголовком: „Indepedence"! На іншій стіні – гаптований „Заповіт" – пам'ятка з походу з України. Всюди книги, книги. Є ще ніша-шафа, набита касетами з українськими піснями, поезіями, виставами й фільмами. Є тут і наша праця – програма Львівського телебачення „Канадці ідуть Україною". Коли Петро Скиба відкриває свою переповнену шафу з ретельно впорядкованим архівом, мені здається, що я в хаті

(Закінчення на стор. 21)

Петро Скиба біля хреста у Львові

На українській дорозі.
Зліва: Петро Скиба, еколог з Голяндії, Степан Горлач.

Мучеництво – світлий промінь в історії

Слуга Божий Теодор Ромжа

ЛЬВІВ. – 24 квітня 2001 року Конґреґація у справах святих в Римі проголосила декрети про мучеництво, героїчні чесноти та чуда 52 слуг Божих, які першими увійшли до книги мучеників XX століття. Декретами у Ватикані було затверджено 29 українських новомучеників, які загинули під час більшовицької та нацистської окупацій. Очікується, що Папа Іван Павло II офіційно проголосить їхні імена у червні 2001 року під час свого перебування в Україні. Справи, документи та свідчення про цих людей були розглянуті під час беатифікаційних процесів спочатку у Львові, а згодом у Римі.

Комісію беатифікацій і канонізацій заснував Синод УГКЦ, що відбувся 14–21 жовтня 1996 року. До беатифікаційних процесів приєдналась Богословська Академія своєю дослідницькою працею, яку провадить Інститут Історії Церкви. Цей Інститут в межах проєкту „Жива історія" збирає свідчення про мучеників УГКЦ, приєднавшись таким чином до складання Мартирологу XX сторіччя. Керівну ролю, вирішення організаційних та юридичних питань взяв на себе Інститут церковного права ЛБА, і значно пришвидшив справу.

Визнано мученицькою смерть Слуги Божого єпископа **Миколая Чернецького** та його 25 соратників: єпископів, єпархіяльних священиків, монахів та монахинь і одного мирянина. Всі вони загинули за віру в період комуністичного режиму в Україні між 1935 і 1973 роками. Також визнано мученицькою смерть о. **Еміліяна Ковча**, який загинув у нацистському таборі Майданек (Польща).

Окремим декретом проголошено мучеництво Слуги Божого **Теодора Ромжі,** єпископа, вбитого у 1947 році в Мукачеві. Іншими декретами проголошено дійсність чуда, що відбулося через заступництво преподобного **о. Сигизмунда Гараздовського**, засновника римо-католицького згромадження св. Йосафата, який помер 1 січня 1920 року у Львові, а також чуда, що відбулося через заступництво преподобної сестри **Йосафати Гордашевської,** співзасновниці згромадження сестер служебниць Пресвятої Богородиці, яка народилась у Львові 1869 року і померла в Кристинополі (сьогодні м. Червоноград) у 1919 році.

На урочистостях був присутній Глава УГКЦ Любомир, прокуратор УГКЦ у Римі владика Іван Хома, монсеньйор Роберто Сарно, представник Конґреґації святих у львівському архиєпархіяльному процесі, генеральна настоятелька сестер служебниць сестра Джені Солук та інші.

– Когось може здивувати, чому в час, коли Україна входить у період мирної розбудови свого суспільного устрою, Церква проголошує цілу плеяду мучеників, які можуть нагадати радше про час суспільних катаклізмів та протистояння – говорить о. д-р Михайло Квятковський, єпископський делеґат у архиєпархіяльному розслідуванні мучеництва. – Але в цьому проголошенні є глибокий сенс. Недаремно Святіший Отець говорив про мучеництво з молодими людьми, які зібралися на Всесвітній день молоді у Римі минулого літа. Церкву характеризує не так мирне існування у світі, як готовність свідчення віри її членами. Мучеництво українських християн не стосується тільки українців, але всієї Христової Церкви, члени якої і сьогодні в багатьох країнах зазнають тортур і переслідувань. Декларування мучеництва українських християн проливає світло в історію, яке допомагає відповідати на нові виклики часу.

Наталка Климовська,
Прес-служба Католицької Церкви в Україні

Ми можемо і повинні фінансово посприяти візиті Папи в Україну

Святіший Отець Іван Павло II здійснить свою апостольську візиту в Україну 23–27 червня на запрошення Президента України і єпископів Української Католицької та Римо-Католицької Церков. В основі програми візиту – відвідини Києва як державної столиці, та Львова як престольного міста Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви та Архиєпископа Римо-Католицької Церкви. Під час візити Папа визнає страждання католиків минулих століть, беатифікуючи декілька святих мучеників християнської віри.

Наш Верховний Архиєпископ Кардинал Любомир Гузар звернувся до вірних всієї Української Католицької Церкви з проханням молитися за успіх візити Папи, яка може мати значний вплив на духовне життя всієї нації, зокрема наших братів і сестер в Україні, стан віри і культури другої за величиною країни в Европі.

Певна річ, візита обов'язково потребуватиме набагато більших витрат, ніж на це спроможні держава і Церква в Україні. Уже багато підготовлено, у Львові відреставровано зовнішній вигляд катедрального собору св. Юра і митрополичі палати, де, як очікується, зупиниться Папа Іван Павло II. Там, де Святіший Отець буде служити Божественні Літургії для мільйонів вірних, під час особливого зібрання молоді, також ведуться підготувальні роботи.

Було б дуже добре допомогти нашим братам і сестрам в Україні зібрати необхідні кошти для візити Папи, оскільки додаткова фінансова ноша буде занадто важкою для Церкви і країни, що переживають економічні труднощі. Ваша щедра допомога відіграє помітну ролю у фінансовому запевненні візити Папи і позитивно вплине на майбутній розвиток України і її місце на світовій арені.

Спеціяльні конвертки для вашої пожертви ви знайдете у вашій парафії. Ви також можете послати щедрі пожертви до архидієцезіяльної канцелярії на адресу: Archbishop's Chancery, 827 N, Franklin Street, Philadelphia, PA 19123-2097.

Ваші щедрі пожертви будуть передані Верховному Архиєпископові Кардиналу Любомирові Гузару для покриття витрат, пов'язаних з візитою Папи. Знайдете, що ваші пожертви будуть віддячені в наших молитвах.

Митрополит-Архиєпископ
Стефан Сорока

Триває підготовка до Конґресу українців Канади

ВІННІПЕҐ. – Створено організаційну комісію з підготовки 20-го трирічного Конґресу Українців Канади, який відбудеться у Вінніпезі 5–8 жовтня 2001 року.

Президент КУК Євген Чолій і голова організаційної комісії 20-го Конґресу Українців Канади Софія Качор проголосили реченець 30 червня ц. р. на внесення номінацій на відзначення Українсько-канадської молоді за визначне провідництво. Це відзначення надається молодим особам українського походження віком між 18 і 29 роками, що виявили послідовну й позитивну діяльність в громадському житті українців Канади.

Проголошено реченець 30 червня 2001 року на внесення номінацій на Шевченківські медалі, якими нагороджуються особи українського або неукраїнського походження, інституції чи організації за особливий внесок значення в розбудову українсько-канадського суспільства. Номінаційні анкети і критерії цієї нагороди, а також відзначень української канадської молоді можна дістати в Централі КУК (456 Main St. Winnipeg, MB R2B 1B6 або з Інтернетської сторінки КУК www.ucc.ca.

Вручення Шевченківських медалів і відзначень Української канадської молоді відбудеться під час 20-го Конгресу Українців Канади в Вінніпезі, Манітоба 5–8 жовтня 2001 року.

Конґрес Українців Канади

Що ховається під московськими ризами?

Д-р Іван Овечко,
професор-емерит університету Північного Кольорадо

У київському українському щоденнику „День" за 13 березня ц. р. (також в Інтернеті) появилося інтерв'ю московського публіциста Кирила Фролова з єпископом Тульчинським і Брацлавським Іполитом, т. зв. Української Православної Церкви (Московського Патріярхату), під таким заголовком: „Чи ступить туфля Папи на землю Малоросії?". З надрукованого тексту-інтерв'ю не можна зрозуміти, кому належить такий заголовок – чи редакції газети „День", чи кореспондентці Кларі Гудзик, яка підготувала до друку те інтерв'ю, чи московському публіцистові Кирилові Фролову, який взяв те інтерв'ю, чи самому Іполитові. На всій земній кулі нема країни з назвою „Малоросія"! Московського єпископа запитали: „Владико, ми, православні, прекрасно розуміємо, що майбутня візита Папи Римського Івана Павла II в Україну виходить за звичайні рамки міжконфесійних відносин. Однак багато світських людей не вбачають у ньому нічого особливо поганого: мовляв, Папа – шанована у світі людина, впливовий політик, заручатися підтримкою якого престижно для керівництва будь-якої европейської країни. Чому ж Російська Православна Церква (РПЦ) та її невід'ємна частина – Українська Православна Церква Московського Патріярхату (УПЦ МП), виступають категорично проти цієї візити?".

Виберемо найцікавіші для нас фраґменти з відповідей єпископа Іполита. Він брутально ображає всіх, хто в будь-якій формі брав участь у приготуванні візити Папи в Україну: колишнього міністра закордонних справ Б. Тарасюка як „шаленого прихильника вступу України в НАТО", депутата Тараса Чорновола – сина лідера „прихильних до уніятів дисидентів-націоналістів, В'ячеслава Чорновола", людини „з похмурою репутацією", і Українську Православну Церкву Київського Патріярхату та Українську Автокефальну Православну Церкву як „розкольницькі структури", які, мовляв, є „лише сателітами УГКЦ і ніякого відношення до православ'я не мають".

А Константинопольського Патріярха Вартоломія, за твердженням єпископа Іполита, – називають „троянським конем" православного світу.

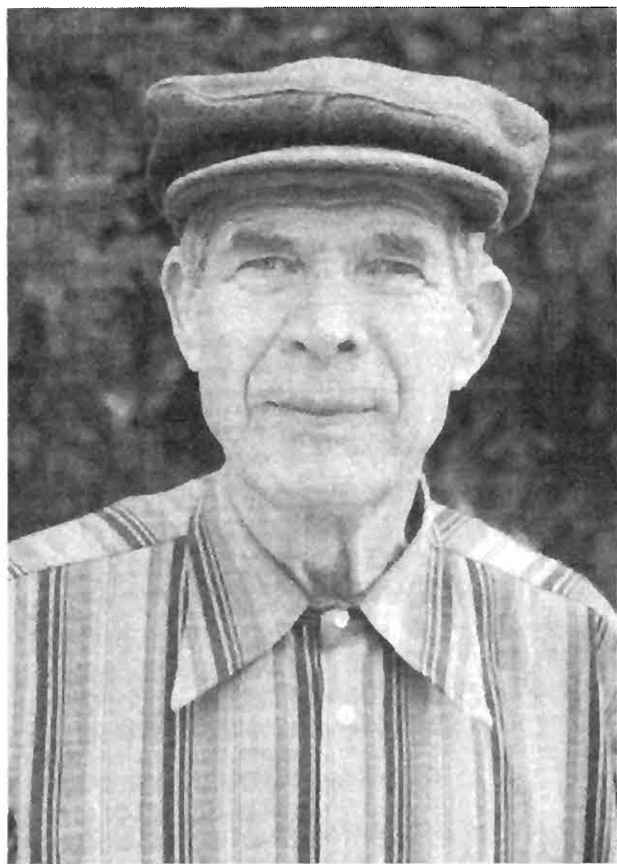
Дуже не подобається єпископові Іполитові, що Папа нагородив міського голову Львова Василя Куйбіду католицьким орденом саме в той період, коли у Львові відбувалися влаштовані „галицькими пронацистськими групами масові погроми... з приводу трагічної смерти поп-композитора Ігоря Білозора, під час яких звучали заклики до депортації російського населення міста". А про те, що Білозора убито лише за те, що він співав українські пісні по-українськи – московський єпископ ані слова. А що б сказали (і що зробили б!) росіяни, якби українці в Москві вбили російського співака-композитора лише за те, що він співав по-російськи?

Єпископа Іполита дратує, що „ліберальна преса" в Москві схвалює Папську візиту в Україну, вважає, що „конфлікт між православними і греко-католиками в Галичині вичерпаний". Московсько-

(Закінчення на стор. 21)

СПОГАДИ

Свідок страждань

Савелій Надюк.

Д-р Сергій Білокінь у газеті „Свобода" (ч. 41, 2000 р.) закликав свідків спільно записати історію терору в Україні. Савелій Надюк, який народився і виріс в селі Ризине, Черкаської области, розповідає про пережите:

– Ще у 1929 році люди мали свою землю, в кожному подвір'ї стояли скирти соломи і сіна. Люди мали чим годувати худобу і палити в хаті. Після колективізації в людей забрали землю, коней, плуги, борони, культиватори, сіялки, віялки та інше. У дворах стало порожньо, в хатах – холодно. Люди почали палити в печах картоплинням, кукурудзинням, соняшниками, сухим опалим листям з дерев, кострицею, кізяками. У 1932 році я пішов у перший кляс сільської школи. Тієї зими почався голод. За роботу в колгоспі людям нічого не платили. Люди їли гнилу картоплю, лободу, щирицю, листя з липи, коріння лопухів, цвіт акації. Селяни вмирали з голоду. Коли вранці я йшов до школи, то трупів на дорозі ще не було, а коли йшов зі школи, то на вулиці вже лежали мертві. Я боявся до них підходити, бо вони блищали від того, що голодна людина від голоду опухає, а потім на її тілі виступає рідина. У нашому селі було два випадки, коли матері зарізали своїх дітей і їли. Вимирали з голоду колгоспні коні і корови. Мій батько працював конюхом в колгоспі. Коли з конюшні витягали надвір здохлого коня, то голодні односельчани з сокирами і мішками відразу накидались на нього, рубали, клали в мішки і несли додому. Взимку голодних колгоспних корів виганяли з корівника, вони ходили по дворах, скубали із стріхи гнилу солому і їли, а на вечір самі приходили до корівника.

Чи покращало життя селян після голодомору? Ні. Колгоспники продовжували працювати за трудодні, на які майже нічого не платили. Непосильні податки добивали колгоспника до краю, бо він мусів здавати м'ясо, яйця, молоко, шкіри, платити прибутковий податок, самообкладання, штраховку, позику. За кожне фруктове дерево платили податок. У магазині полиці були порожні. Хліб привозили з району і продавали за списком тільки вчителям, голові і секретареві сільської Ради, акушерці. З району єврей привозив конячкою бочку гасу і міняв на шкірки. За півлітрову пляшку треба було віддати кролячу шкірку або десять кротячих. Папіроси „Мотор", махорку „Вергуни" вимінювали – по двоє яєць за пачку. Всі чоловіки-курці носили кресала в кишені і від них припалювали. Одинокі жінки, вдови вранці вставали і дивились, в якій хаті з комина йде дим. Тоді йшли до тієї хати і просили вогню. Дівчата й жінки не мали жодної білизни, то йшли до ставка купатися прямо в сорочках і спідницях, а потім виходили на берег, ховались в кущах, знімали з себе все, викручували і знову одягали. Хлопці і чоловіки роздяглись догола і так купались. Щоб якось одягтися, колгоспники сіяли в своїх городах коноплі, потім їх переробляли, пряли прядиво і виробляли полотно.

Прясти кужель було жіночою роботою. З настанням зими дівчата і жінки починали прясти з ранку до пізнього вечора. Дівчата мали право вийти погуляти тільки в неділю, а решта часу все була робота. З настанням весни кожній жінці наділяли площу цукрових буряків, які вони сапали, проривали, потім перевіряли. А бригадири ходили з нагайками і виганяли жінок на роботу. На своєму домашньому городі жінки мали право працювати тільки пізно ввечорі.

Чоловіки косили сіно, сушили і скиртували його. Після жнив вручну копали цукрові буряки, які скидали в купи, прикривали гичкою і землею від морозу, а потім всю зиму возили кіньми на цукровий завод.

У школі підручники, зошити, олівці, ручки, чорнило ми купували за свої гроші. До сьомої кляси навчання було безкоштовним, а у старших клясах платили 150 крб. за рік. Хто не мав грошей, то виганяли зі школи. Школа не могла влітку заготовити дрова на зиму, тільки взимку, коли роботи кінчались, колгосп виділяв коні, щоб привезти з лісу дрова в школу. А ті дрова – сирі, мерзлі, зі снігом, з них тільки диму багато. Ми в клясі сиділи одягнені і в шапках, а чорнило замерзало і писати не могли.

Весною школярів посилали збирати жуків-довгоносиків. Хто назбирає їх півлітрову пляшку, тому давали 200 грам цукерків „Горошок". Це нам подобалось, бо не треба ходити в школу вчитися і можна заробити цукерків.

Народний комісар оборони Семен Тимошенко видав наказ, за яким солдат, повернувшись додому, повинен повернути шинелю, шапку, черевики, обмотки, штани, гімнастерку. І люди залишалися голими, бо запасного одягу не було. Якось я зайшов до своєї двоюрідної сестри Явдохи і побачив, що її чоловік Петро Надюк сидить на лежанці в підштаниках, а вона ладнає вузол і плаче. Питаю: „Що сталося?". Сестра відповідає: „Петро прийшов з фінської війни і дістав розпорядження, щоб здав все військове обмундирування. А він же не має в чому йти, то мушу сама нести". А до військового комісаріяту 12 кілометрів, бездоріжжя. Явдоха понесла той вузол пішки.

7 серпня 1938 року було заборонено збирати колоски після жнив на колгоспному полі. Загони вершників їздили і виловлювали порушників. За цим указом їм присуджували від 5 до 10 років тюрми. Пізніше вийшов указ про зміцнення трудової дисципліни. Хто запізнився на роботу, діставав від одного до трьох років тюрми. Особливо складно було тим, які приміським поїздом їздили на роботу. Запізниться поїзд на кілька хвилин – і три роки тюрми забезпечені. У деяких випадках чоловіки відрубували собі пальця, щоб одержати лікарняне звільнення від роботи. А в деяких сім'ях дружина цілу ніч не спала, щоб чоловік не проспав на роботу.

Коли тюрми переповнилися, вийшов указ, щоб порушників дисципліни в тюрму не садили, а залишали працювати на своєму виробництві і вираховували чверть зарплати в дохід держави.

Коли німці напали на СССР, то солдати не хотіли воювати, не чинили опору німцям, думали, як здатися в полон. Іван Артеменко з села Костянтинівки Смілянського району розповідав мені таке: „У 1941 році, тікаючи від німців, наша військова частина забрела до якогось села. На ранок виявилося, що немає жодного командира. Солдати стали радитись, що ж їм робити? Коли чують звук мотоцикла. Це німецька розвідка – три солдати проїхали через усе село. Потім бачимо: один з них йде пішки і грає на губній гармошці. Помітивши нас, німець закричав: „Іван, ком". Ми кинули свою зброю і покірно пішли за німцем. Той німець без жодного пострілу взяв до полону, мабуть, близько тисячі солдатів і привів до Пирятина, звідки я втік додому, в Костянтинівку".

Отаким було життя селянина в СССР.

Записав
Олександер Вівчарик

Наш перший парох у Венесуелі

Цим першим і незабутнім парохом Української греко-католицької парафії у Венесуелі був д-р о. Павло Хрущ – місіонер, історик, письменник, церковний і громадський діяч, симпатик ОУН. Він народився у 1899 році. Ієрейські свячення одержав у 1930 році, був учнем проф. Степана Томашівського. Був довголітнім пахором церкви св. Норберта у Кракові (1930-1944). Ця парафія існувала від 1784 року і мала майже чотири тисячі вірних, з чого половина перебувала у Кракові, а решта – в 15 довколишніх повітах.

У Кракові о. Павло Хрущ повінчав провідника ОУН Степана Бандеру і хрестив його дочку Наталку, а в перші дні німецько-фашистської війни поблагословив Український Легіон під командою Романа Шухевича, пізнішого командира УПА Т. Чупринку на боротьбу з обома окупантами України.

Після війни о. Павло був парохом у таборі переселенців в Ашафенбургу, Німеччина, звідки у 1948 році переїхав до Венесуелі. У тому ж році заснував у столичному місті Каракасі першу українську католицьку місійну станицю, яка згодом розвинулася в окрему парафію. Церковний будинок та парафія стали гордістю всіх українців у Венесуелі.

Отець-патріот вміло поєднував релігійні вартості з національними. При парафії він організував церковну управу, Марійську Дружину жінок та хор. Відвідував своїх вірних по цілій Венесуелі, іноді далеко в пралісах. В 1949 році отець Павло поїхав в джунглі, в одну місцевість, куди не було дороги. Там жили 10 родин українців, мали 5 кімнат на 10 родин. Звільнили один кут для священика, поставили там ліжко.

Отець Павло провадив інформативну акцію про Україну у венесуельській пресі, зокрема в таких газетах, як „Ель Універсаль", „Ультіма Нотаціяс" і „Ля Релігіон".

В 10-ту річницю існування української греко-католицької парафії у Венесуелі під проводом о. д-ра Павла Хруща прибито на стіну в церкві на Кальварії і посвячено таблицю з написом двома мовами.

Отець Павло упокоївся в Бозі 19 січня 1973 року, в самий празник Богоявлення, в Каракасі, Венесуеля. По смерті о. Павла парафією заопікувався Патріярх Йосиф Сліпий, відряджаючи до Каракасу о. д-ра Дмитра Блажейовського і о. д-ра Івана Дацька з Риму. А рівночасно готував сина покійного Зенона, до священичого стану й висвятив його на священика в 1975 році.

Осип Панчишин,
колишній парафіянин

о. Павло Хрущ серед вірних своєї парафії. Венесуеля, 1958 рік.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Цимбали – то ніжний голос Карпат

Чути грайливу мелодію тилинки. Звуки цимбалів переливаються, немов перлини, підхоплюють мелодію чабана... Починається запальний гуцульський танець... Ця мальовнича картина може відбуватися в Карпатах, але й поза їх межами. Олександер Федорюк, цимбаліст світового рівня, майстерно створює цей краєвид. Ось молоді глядачі заповнили картинну ґалерію в Клівленді, яка перетворилася на карпатське село. Всі аплодують в захопленні. Пеґі Латкович з „Клівленд Фрі Таймз" так відгукнулася про гру Федорюка: „Його вогненне виконання на цимбалах затамовувало дихання в глядачів". Олександра Федорюка вже знає американська публіка в Клівленді та в Нью-Йорку, прийшов час познайомити величезну українську громаду з цим талановитим виконавцем і його дебютом першого сольного альбому.

Олександер народився в Новому Роздолі, Львівської области. У дворічному віці переїхав з родиною до міста Коломиї на Івано-Франківщині. Коли йому сповнилося шість років, став за цимбали і на цьому шляху виріс, перетнув континенти, вийшов на сцени фестивалів, концертних залів, записав сімнадцять альбомів і „омузичив" два кінофільми. Музичну освіту здобув у Коломиї, в Чернівцях, а відтак у Київській консерваторії під керівництвом Народного артиста України Григорія Агратіни. Федорюк збагатив свій народний репертуар, граючи на весіллях на Буковині та Гуцульщині. Він також навчився виготовляти музичні інструменти. „Мій батько виготовляв палички для цимбалів, і я мав можливість навчитися столярського ремесла, – розповідає Олександер. – А пізніше я почав виготовляти цимбали та дерев'яні духові інструменти – кувиці, сопілки, тилинки".

Спочатку Олександер Федорюк концертував з ансамблем народних інструментів „Черес". За деякий час керівник ансамблю „Черес" організував турне по Америці. З цим ансамблем Олександер виступав в будинку ООН, а також на різноманітних фестивалях. У 1997 році він почав виступати з східньо-европейським фольклорним ансамблем „Гармонія", який базується в Клівленді, Огайо.

Одним з успішних творчих проєктів Федорюка була його спільна праця з джазовим флейтистом Гербі Менном в Blue Note в Нью-Йорку, а також його останній альбом „Східноевропейські коріння". Крім джазу та фолкльорної музики, Федорюк виконує клясичну музику з різноманітними симфонічними оркестрами. Нещодавно він виступав з Клівлендською симфонічною оркестрою в Severance Hall, виконуючи твір „Grabstein fur Stephan" копозитора Куртаґа, а з Клівлендською юнацькою симфонічною оркестрою виконував, як соліст, сюїту „Harry Janos" композитора Кодалі. Ця співпраця привела Федорюка до престижного Carnegie Hall в Нью-Йорку.

Олександер Федорюк.

Як професійний музикант Олександер Федорюк знайомить слухача з творчістю його батьківщини, а також розвиває традиції цимбалів у різних жанрах. Це було б неможливо для нього біля підніжжя Карпат, але тут, в картиннних ґалеріях Клівленду та клюбах Нью-Йорку, є безмежні можливості... Його перший сольний альбом „Традиції цимбалів" репрезентує фольклорну музику Східньої Европи – українців, румунів, мадярів, лемків, словаків, молдаванів та циганів. У запису альбому взяли участь ансамбль „Гармонія", а також Василь Гекер, талановитий скрипаль з України.

Щоб придбати компакт диск „Традиція цимбалів", просимо вислати чек або money order вартістю 17 долярів на адресу: Folk Sounds Records, P. O. Box 609067, Cleveland, Ohio, 44109, на ім'я Alexander Fedoriouk. Для ширшої інформації подаємо адресу e-mail: FolkSounds@yahoo.com або web site: http://listen.to/cimbalom

Михайло Підлога,
Клівленд, Огайо

Абрам Кацнельсон

З нових поезій

Який дивовижний малесенький птах:
як з вирію він прилітає назад,
то з тисяч садів помічає свій сад
і з тисяч дахів впізнає він свій дах.

* * *

Ти народився весною – й для тебе
барви ці сонячні і голубі.
Навіть і ластівки крилами в небі
теж аплодують сьогодні тобі.

* * *

Був би багатий, то ввесь свій гаман тобі
дав би з грошима хоч зараз, щоб ти
найкрасивіший та ще з діамантами
перстень придбала собі золотий.
Знаю, ти віриш моїй цій готовності,
тільки говориш на це від душі:
– Навіть не думай про всякі коштовності,
краще ти вірші нові напиши.

* * *

У річниці твої – то раніше так звик –
я букет дарував тобі з айстр і гвоздик.
Та в Лос-Анджелесі
не ростуть, певне, айстри:
не знайшов їх ніде – й зіпсувався мій настрій.
Тільки вірші про тебе залишаться жити
значно довше, аніж найчудовіші квіти.
І не тільки в річниці, не лиш в ювілеї, –
вічно житимуть квіти любові моєї...

Лос-Анджелес

Глядачі – про фільм „Нескорений"

„Свобода" постійно інформує про чергові презентації нового художнього фільму „Нескорений" у США. 29 квітня прем'єрний показ фільму відбувся у залі при Українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя у Випані, Н. Дж. Перед показом провідник місцевого відділу УККА Ярослав Куземчак представив режисера фільму Олеся Янчука і розповів про успішну демонстрацію цього кінотвору в Україні. Після перегляду стрічки наш кореспондент Левко Хмельковський поцікавився думкою глядачів про побачене.

Режисер Олесь Янчук (в центрі) з учасниками перегляду фільму „Нескорений" у Випані.

Богдана Походай-Стельмах:
– Я була дуже зворушена і вважаю, що моє уявлення про Романа Шухевича не змінилося, бо я вважаю, як і раніше, що він був українським героєм, патріотом, який боровся за незалежність.

Мирослава Галібей:
– Фільм треба показати в українській школі, щоб молодь знала, ким був Роман Шухевич.

Катерина Стецюк:
– Дуже добре зроблений фільм. Я тепер набагато більше знаю про Шухевича як про генерала і особливо – як про людину, тому що про його боротьбу я більше знаю з історії, а у фільмі показані його особисті трагедії і страждання, його почуття.

Стефко Балей:
– У фільмі було багато цікавих речей. Його автори відкрили багато фактів, про який широкий загал, вочевидь, не знає. Щодо самого фільму, було б краще у ньому дотримуватися хронології подій, а не перестрибувати від одного сюжету до іншого, тому що глядачеві важко зорієнтуватися, особливо, коли він мало обізнаний з історією УПА. Важко зрозуміти, коли і яка подія відбувалася. Також багато дуже темних сцен, тому дивитися складно. Проте у фільмі добре показано почуття генерала і його відповідальність за долю Повстанської армії. Доля Шухевича поєднується з долею усієї України.

А якої думки про новий фільм інші читачі, які вже переглянули цю кінострічку? Напишіть про свої враження до „Свободи".

НОВІ ВИДАННЯ

„Брати грому"

Це назва книги-пам'ятника, яка лежить готова до друку в коломийській друкарні ім. Шухевича, в Україні. Через брак коштів вона не може побачити світ. Вона матиме 800 сторінок друку, понад 1000 фотографій, зокрема майже 200 знімків вояків УПА, знайдених в архіві у Яворові на Гуцульщині в 1999 році. В цій книзі взяло участь кілька авторів – ветеранів УПА, довголітніх в'язнів сибірських катівень.

Головний матеріял подав колишній воїн УПА, 30-літній в'язень смертних таборів Сибіру Мирослав Симчич, – „Людина леґенди", як каже редактор Михайло Андрусяк. У брежнівські часи в нашій діяспорній пресі друкувались його кілька заяв, писаних з ув'язнення, які якимсь чудом діставалися за кордон. За ці заяви він був суджений додатково. Автор цих рядків знайомий з Мирославом Симчичем ще з 1950-их років. Ми разом перебували в одному засекреченому таборі Д-2 на Колимі.

Повертаючись до книги „Брати Грому", належить додати, що її документальний матеріял охоплює Гуцульщину, Буковину, Бесарабію, Тернопільщину, Львівщину і Закарпаття. З огляду на кошти, заплянововано видати книжку скромним тиражем – 2000 примірників, щоб потім їх безкоштовно, не поминаючи спонзорів, розподілити по шкільних і громадських бібліотеках..

Коломийське видавництво ім. Шухевича через Мирослава Симчича надіслало на мою адресу звернення про фінансову допомогу для видання книги „Барти Грому". Ми звернулися з цим до всіх наших кредитівок в Америці. Також і до деяких громадських установ. У „Самопомочі" в Нью-Йорку відкрили на цю ціль рахунок-конто: 28492-000 (із зазначенням „Брати Грому"). Відгукуючись, кредитівка „Самопоміч" зложила на цю ціль щедрий дар.

Першою з громадських установ зложила немалий дар ООЧСУ, 42-ий Відділ на Лонґ-Айленді, Н. Й. Слід сказати, що імена всіх жертводавців, які зложать 100 і більше дол., будуть поміщені у книзі „Брати Грому". Отже, книга „Брати Грому" чекає на вас.

Чеки виписуйте на рахунок: 28492-000 (з дпискою: „Брати Грому" і шліть на адресу: Self Reliance (N.Y.) Federal Credit Union Uniondale Branch P.O. Box 811 Uniondel N.Y. 11553-1603.

Мирон Мицьо,
відповідальний за збірку
(516)293-7861

Посібник з мови

Шкільна Рада при УККА в Нью-Йорку видала нещодавно дуже корисну книжку-посібник для україномовних шкіл: „Граматика української мови (фонетика і морфологія)". Посібник складений як додаток до підручника Дмитра Кислиці – „Граматика української мови, частина 1-ша", розрахований для учнів старших кляс. Авторка цього посібника Ніна Кулакова, довголітня учителька української мови в школі українознавства Т-ва „Рідна Школа" в Клівленді, Огайо, укладала його в порозумінні і співпраці з головою Шкільної Ради при УККА д-ром Євгеном Федоренком. У книжці подано 336 вправ на всі частини мови. У справі придбання посібника можна звертатися на адресу Шкільної ради УККА: P.O. Box 391, Cooper Station, New York, NY, 10276-0391.

Д-р Степан Воляник

Тарас Чорновіл...

(Закінчення зі стор. 7)

Йдеться власне, про масові спроби перетворити Рух на маріонеткову партію в руках Соціял-демократичної партії (об'єднаної) і Президента України, й ставка робиться на підтримку Генадія Удовенка. Я не хотів бу тут називати конкретних прізвищ.

– Але вони, напевне, стануть відомими незабаром – на з'їзді Руху, який, наскільки мені відомо, заплянововано провести 5–6 травня, щоб розставити всі крапки над „і". Чи можливе об'єднання Народного Руху України й Українського Народного Руху на цьому з'їзді?

– Не знаю, звідки Юрій Костенко взяв таку інформацію. На квітень ніяких об'єднувальних акцій не передбачалось. Я покладаю великі надії саме на з'їзд. Якщо вдасться кардинально змінити ситуацію в НРУ, прийдуть нові люди – в даному разі маю на увазі конкретне прізвище Михайла Косіва і його доволі молоду активну команду. Ми можемо розраховувати на початок певних зустрічних процесів і в УНР.

– Не так давно Ви вийшли з парляментської фракції Руху й перейшли до фракції „Реформи-Конґрес". Прокоментували Ви цей свій вчинок як „політичний демарш". А що насправді стоїть за цією фразою?

– Фракція „Реформи і конґрес" – партнери нашої партії за політичним блоком. З нею ми вже два роки ведемо безплідні, більше з вини Руху, переговори, про об'єднання двох фракцій в одну. Мій перехід був фактично політичним демаршем, яким я прагнув привернути увагу рухівців до дуже небезпечної проблеми – спроби „есдепізувати" (за скороченою назвою соціял-демократичної партії – СДП – авт.) Рух, підтягнути його під вплив Суркіса-Медведчука (прізвища двох впливових олігархів-політиків, – авт.), взяти під повний контроль Президента України. Тобто, цілком марґіналізувати партію. Гадаю, що внаслідок цього „демаршу" відбувся ряд скандальних викривань, і питання про „суркізацію" Руху відпало.

– Тарасе, Ви зробили ще один „демарш" – першим публічно заявили, що впізнали свій голос на авдіозаписах майора Мельниченка. Якою була реакція Президента Л. Кучми та його адміністрації?

– Миттєвою. До того і Президент, і адміністрація, й силові служби в один голос заявили, що всі записи – фальшивка. Після мого признання вони відразу почали твердити, що Мельниченко дійсно проводив записи, але автентичними є лише ті, де йдеться про другорядні справи. А от касети, на яких озвучень розмови про реальні злочини, – підробка.

– До речі, щодо „касетної справи", Ви якої версії дотримуєтесь?

– Я абсолютно переконаний, що всі касети – автентичні. Не можу з певністю сказати, чи віддавав Президент насправді наказ вбити Георгія Ґонґадзе чи той його лексикон – просто вияв зневаги, нелюбови, ворожости до будь-якої критики, свободи слова, журналістів як таких. Але я вважаю, що тих фактів й про корупцію, і про кадрові питання – більш ніж досить, щоб у будь-якій демократичній країні президент пішов у відставку. Стосовно дуже складного питання, хто замовник і організатор „касетного скандалу", я роблю припущення, щоб замовника, цілком можливо, й не було. Існує така група людей, яких називають „силовиками 1992-го року". Вони прийшли в силові структури після того, як ми добилися, щоб, зокрема, в службу безпеки брали представників демократичних сил. І справді, в 1992 році їх набрали чимало. Багатьом із них писав рекомендації до СБУ і Вячеслав Чорновіл. Так от ті люди, як правило, не здобули високих посад, а займалися технічними питаннями. Мельниченко прийшов до СБУ 1992 року й займався питаннями зв'язку. Ці „силовики 1992 року" – досить чесні. Я припускаю, що тут діяв комплекс порядної людини чи групи порядних людей, які опинилися в дуже непорядному середовищі. Хоча не відкидаю, що тут ведеться ширша політична гра з врахуванням внутрішньоукраїнських особливостей.

– Як Ви характеризуєте сьогоднішню політичну ситуацію в Україні – як кризу, крах, перерозподіл влади?

– Перелом у надіях. Не дуже приємний для всіх. Тому що багато політиків, які пішли в опозицію, мислили категоріями „бліцкріґу", уявляючи, що за місяць-два Президент Кучма піде у відставку й одразу почнеться демократія та благополуччя. Це було б великою ілюзією. На жаль, ми повинні готуватися до довгої, затяжної, копіткої, навіть не боротьби, а громадської, громадянської праці.

– Ваш політичний прогноз на поточний рік?

– Цього року якихось кардинальних подій не відбудеться. Опозиція зберігатиме більш-менш стабільний рівень противаги чинному режимові. Президент та його оточення не зможуть уже повернутися до антидемократичних монопольних методів управління державою. Це полегшить парляментські вибори 2002 року, не дасть можливости зфальшувати. Десь у 2002 році все ж відбудеться відставка Леоніда Кучми. Є й інші варіянти приходу до влади нового президента. Найголовніші з них – олігархічні. На них сьогодні і Віктор Медведчук і Сергій Тигипко доволі вперто працюють, насамперед для зміни ситуації в уряді. Відбувається за одним сценарієм: відставка Ющенка, його місце займає Медведчук, і тоді дуже швидко, можливо, ще до осені, відбувається відставка Президента методом двірцевого перевороту. За ще одним варіянтом, який, настільки мені відомо, нині розробляється в наближених до Леоніда Кучми колах, – президент йде у відставку наприкінці осені – початку зими. Перед тим прем'єром стає Сергій Тигипко. Й саме він, за єльцинсько-путінською аналогією, буде наступним нашим президентом.

– Але ж про свої наміри кандидувати на пост Президента заявляє нині й Юлія Тимошенко?

– Такі заяви, на мій погляд, дуже шкідливі для перспективи, оскільки можуть призвести до розсіювання голосів. Стати президентом для Юлії Тимошенко є нереальним і, зрештою, її амбіційні перегони можуть призвести до того, що цю ситуацію знову використають олігархи з вигодою для себе. Для мене Юлія Тимошенко нині дуже близька за опозиційною діяльністю, ми часто зустрічаємося, тісно співпрацюємо. Але її особа, попри всі симпатії, викликає в мене дуже суперечливі думки.

– На які сили опираються сьогодні Леонід Кучма та його оточення?

– Сила Президента – в слабкості опозиції.

– Вам не здається, що після „шевченківських подій" опозиція ще більше ослабила себе в очах народу, чи Ви вважаєте її вчинки адекватними ситуації?

– Як член опозиції, до деяких подій того дня я також ставлюсь неґативно. Але це стосується переважно сутичок біля Адміністрації Президента. Що ж стосується ранкових подій, коли Президент, відгородившись від свого народу 5 тисячами озброєної міліції, не допустив до пам'ятника людей, які також хотіли покласти квіти, то це дуже нагадувало 1914 рік. Тоді в царській Росії квіти до місця, де мав стояти пам'ятник Шевченкові, покладали не люди, які справді любили й шанували Кобзаря, а жандарми, так само відгородившись від народу. Що ж до своїх деяких вчинків (коли була знята синьо-жовта стрічка з кошика Президента), то їх, напевне, мало б не бути. Але я вважаю, що це якраз профанація ідеї українського прапора, коли на ньому розписуються люди, котрі не мають права цього робити. Цей прапор має бути чистим і незаплямованим.

– Ви вважаєте себе ідейним послідовником батька чи є якісь принципові розбіжності, з якимись його методами політичної діяльности не погоджуєтеся?

– Я все-таки переконаний, що йду тим шляхом, яким, напевне, пішов би й мій батько. Дехто робить брутальну помилку підлаштовуючи Вячеслава Чорновола під сьогоднішній день й бачачи його незмінним, таким, як був на момент загибелі чи рік-два до того. Перечитуючи його останні статті, інтерв'ю, аналізуючи, як він оцінював і роль президента, й роль опозиції, зокрема на початку 1999 року, мені здається, що нині він робив би подібне або те саме, що й я, тільки із значно меншою кількістю помилок.

– У ці два останні роки ім'я Вячеслава Чорновола Вам більше допомагало чи заважало?

– Сказати, що заважало, гріх. Я старався жити й діяти за своїм сумлінням і принципами, щоб не зганьбити це прізвище, але використовувати, маніпулювати ним я собі не дозволяв. Мені здається, що політичне оточення в Україні доволі швидко це зрозуміло й тепер мене розглядає як самостійного політика. Іноді деякі спекуляції бувають, але їх можна іґнорувати. Не можна зрадити батька, його ідеалів – і це головне.

СПОРТ

Шахи

В Польщі, на чемпіонаті Европи серед жінок, станом на 27 квітня були зіграні матчі 5-ої тури, які відділили кращих від автсайдерів. Нинішня тура принесла чемпіонатові відразу трьох кращих, серед яких є український ґросмайстер Інна Гапоненко, яка завдяки перемозі над англійкою Гаріет Ґант, набрала 4.5 точки і ділить перше місце з Арахімією-Ґрант з Греції та італійкою Оленою Седіною.

Відразу 5 українських шахісток набрали по 3.5 очка і входять до першої двадцятки. Нагадаємо, що на чемпіонаті буде зіграно 11 турів і перші 29 гросмайстрів отримають путівки на чемпіонат світу.

Результати 5-ої тури:

Гаріет Ґант - Інна Гапоненко (Україна) - 0:1
Наталія Жукова (Україна) - Івета Радзєвіч - нічия
Наталія Кисельова (Україна) - Ніно Куртізідзе - нічия
Світлана Чередниченко (Україна) - Тетяна Шумякіна - нічия
Тетяна Кононенко (Україна) - Ґабріела Оларасу - нічия
Тетяна Василевич (Україна) - Олена Лопатська - 1:0
Ганна Матнадзе - Ганна Затонських (Україна) - нічия
Марія Монакова - Тетяна Меламед (Україна) - нічия
Нона Гапріндашвілі - Тетяна Бакланова (Україна) - 1:0
Софі Чевадзе - Ольга Александрова (Україна) - нічия
Ганна Бендерак - Ганна Мужичук (Україна) - 1:0
Івана Талова - Ольга Должікова (Україна) - 1:0

Велоспорт

Після блискучої перемоги на багатоденці „Тура Ломбардії", українець Сергій Гончар продовжує показувати високі результати.

На одноденних гонках „Апенінська тура" С. Гончар ввійшов до трійки призерів, посівши третє місце. Українець відстав від переможця Олександра Шефера з Казахстану на 27 секунд.

Порадував ще один представник велоспорту України – Ярослав Попович. На одноденій гонці Grand Prix Liberazione, яка проходила в Італії, Ярослав посів друге місце, поступившись господареві Альберто Лоддо вже на самому фініші. Час переможця – 3:20.00.

Спорт-Експрес

Сергій Гончар

Результати 62-ої одноденки „Апенінська тура" – 203.7 км.

1. Александр Шефер (Казахстан, "Алессіо") – 5:14.52 (середня швидкість – 37.997 км/г).
2. Раймондас Румсас (Литва) - той же час.
3. Сергій Гончар (Україна) – 0.27.

Важка атлетика

На чемпіонаті Европи, що проходив у Словаччині, перше золото у поштовху здобула 19-річна Наталія Скакун з Чернігова, піднявши штангу вагою 127. 5 кг. У ривку вона виборола бронзу, де змогла підняти 97., 5 кг.

Другу бронзу Наталя здобула за сумою двоборств –225 кг. А чемпіонкою Европи стала росіянка Валентина Попова, як за сумою підняла 230 кг.

Чергову нагороду до активу української збірної принесла Ванда Масловська, яка в категорії до 69 кг виборола золоту медалю і стала чемпіонкою Европи. Срібло – на рахунку болгарки Мілени Трендафілової, а бронзу здобула атлетка з Греції Клеанті Мілона. Марія Відливанна в категорії 58 кг посіла сьоме місце. Марії з третьої спроби вдалося рвонути 77.5 кг. А от штовхнути 102.5 кг вона змогла з другої спроби.

На першому місці – польська спортсменка Александра Клейновська, яка до того ж встановила новий рекорд Европи. Трохи пізніше в боротьбу в цій категорії вступають і чоловіки, серед яких є представник України Олександр Лихвальд з Харкова. У категорії до 62 кг Олександер Лихвальд виборов бронзу у ривку, а чергове европейське золото здобув Ніколай Пишалов з Хорватії.

Результати важкоатлеток у ваговій категорія до 58 кг

1. Александра Клейновська (Польща) – 210.0 (90.0+120,0)
2. Марієта Готфрід (Польща) - 202.5 (95.0+107.5)
3. Донду Ай (Туреччина) – 200.0 (95.0+105.0)

...7. Марія Відливанна (Україна) – 180.0 (77.5+102.5)

Гирьовий спорт

В місті Казані, Татарстан, закінчився чемпіонат світу з гирьового спорту, в якому брали участь команди з країн колишнього СССР. Чемпіоном світу з штовхання гирі вагою до 90 кг став українець Сігневич, а збірна України в командному заліку посіла друге місце. Переможцями чемпіонату стали росіяни, на рахунку яких 5 золотих нагород. Третє місце виборола збірна Казахстану. В турнірі також брали участь представники Білорусі, Латвії і Татарстану.

Гокей на траві

В передостанній турі жіночого чемпіонату України з гокею на траві золото вже вшосте поспіль здобув бориспільський клюб „Колос". Друге місце з відривом у 19 точок посіли гокеїстки з Сум, третє – теж гокеїсти з Сум, з дитячоюнацької спортивної школи.

Баскетбол

Запорізький баскетбольний клуб „Козачка ЗАлК" втретє став чемпіоном України з баскетболу серед жінок. В боротьбі за золото мали брати участь київська команда ТІМ СКУФФ та запорізька „Козачка ЗАлК", але киянки не з'явилися на майданчику після перерви, пояснивши це тим, що судді матчу ставляться до них упереджено. Київська команда залишила Запоріжжя. Через це перемогу автоматично присуджено спортсменкам Запоріжжя. „Козачка ЗАлК" вдало розпочала сезон, дійшла до півфіналу Кубку Ронкеті, де поступилася італійській команді „Фамілі".

Гокей

Чемпіонат світу, який розпочався у Німеччині, українська збірна розпочала з поразки. У першій грі команда США перемогла з рахунком 6:3. Один з основних суперників української збірної, команда Латвії перемогла збірну США з рахунком 2:0. Наступна гра з участю української збірної – 2 травня, де українці змагаються зі шведами.

Чемпіонат світу, група С, становище команд:

1. Швеція – 2
2. США – 2
3. Латвія – 2
4. Україна – 0

Бокс

Українські боксери Віталій і Володимир Клички були не в захваті, коли Люїс програв Рахманові. Віталій не без досади відзначив: „Коли Леннокс дав згоду на проведення бою з Володимиром в грудні, я просив його тільки про одне - не програти Рахманові! Звичайно, Люїс трохи сплутав нам з Володимиром карти. Однак, особливої трагедії з цього робити не треба".

Володимир висловився більш критично: „Леннокс в своєму програші Рахманові винен сам. Це зайвий раз підтверджує, що недооцінювати своїх суперників ні в якому разі не можна. Сподіваюся, що Льюїс себе реабілітує, і я зможу з ним зустрітися, якщо не в кінці цього року, то на початку наступного".

Про Україну...

(Закінчення зі стор. 12)

зростали авторитарні тенденції президенства Кучми, очевидні вже напередодні парляментських виборів 1998 року, а особливо під час президентських виборів 1999 року. Хронічна енерґетична залежність та заборгованість України перед Росією і більш жорстка позиція Росії за президентства Путіна ускладнювали ситуацію в Україні.

На думку д-ра Павлюка, західня реакція на проблеми України в останній період була недостатньою. Хоч і було обіцяно урядові Ющенка допомогу, проте Україна по суті залишалася сама із своїми проблемами. „Відсутність довіри до України та скептицизм, яким пройнялися західні столиці за минулі роки, найтяжче вдарили по урядові, який цього найменше заслужив, і в найневідповідніший час". Україна була позбавлена допомоги МВФ більш ніж на рік, а ЕС продовжував неприхильне ставлення супроти інтеґрації України до Европейського союзу. Відмова МВФ й ослабила Україну перед тиском російських компаній у їхніх домаганнях державного майна України – в обмін на погашення боргів за енерґію. У наслідку також ослабла західня орієнтація України, як і становище її прореформаторських провідників. Звільнення міністра закордонних справ України Бориса Тарасюка у вересні 2000 року стало показовим в охолодженні стосунків України із Заходом та у виразнішій проросійській орієнтації.

Аналізуючи невдачі у стосунках Україна-Захід, д-р Павлюк назвав головною причиною неспроможність самої України втілювати серйозні реформи. Але він також відзначив, що й хитка, неадекватна й непослідовна політика Заходу до України також спряла погіршенню цих стосунків.

Покищо результат взаємин України з Заходом залежить, здебільшого, від того, якою постане Україна після вирішення нинішньої політичної кризи. Захід, як твердить д-р Павлюк, міг би значно посприяти розв'язанню кризи на користь Україні та власним інтересам, якщо підійде „із сміливими рішеннями і чіткою короткотерміновою стратеґією супроти України", щоб заохотити демократичні зміни, не штовхаючи Україну у цупкіші обійми Росії. На жаль, відзначив д-р Павлюк, Захід ще не виробив чіткої стратегії.

Шевченківська лекція д-ра Павлюка не була єдиним його виступом в Едмонтоні. Раніше на тому ж тижні він прочитав лекцію „Україна в пошуках реґіональної безпеки", спонсоровану КІУСом, у якій ішлося про ролю України в реґіональній структурі безпеки ГУУАМ, яка складається з Грузії, України, Узбекистану, Азербайджану і Молдови. Після Едмонтону д-р Павлюк поїхав до Ванкуверу і Вікторії в Британській Колюмбії, де виступив з лекціями перед авдиторіями, що зібралися на вшанування пам'яті Тараса Шевченка.

Пресова референтура КУІС

Календарець українських тенісових турнірів в 2001 році

5–6 травня	– весняний турнір „Тризуба" – „Тризубівка"
30 червня –1 липня	– УСЦАК-Схід в індивідуальних і подвійних іграх – Союзівка
1–3 вересня	– крайові чемпіонати УСЦАК – Союзівка
15–16 вересня	– клюбовий турнір КЛК – Союзівка
6–7 жовтня	– осінній турнір „Тризуба" – „Тризубівка"

Перший атлас...

(Закінчення зі стор. 7)

нетних" учених (часто відірваних від питомих народномовних коренів), які не раз говорили про зникнення багатьох мовних явищ (а то й зникнення, злиття мов), атлас демонструє дивовижну мовну стійкість, збереження пракоренів. А це є виразним свідченням того, що українська мова для українців була і є значно більше, ніж засіб спілкування, це – дух, незнищенність самої нації.

Важливо, що в атласі за допомогою спеціальної графіки послідовно передано засяги тих діалектних рис, які є спільними з мовою літературною, чим підкреслено широку діалектну основу нової української літературної мови. Така методологічна знахідка сьогодні розроблена і використана лише українськими діалектологами, які не раз демонстрували свої піонерські підходи в науці. Тому атлас переконливо спростовує накинену у 50-их роках думку про те, що основою української літературної мови нового часу є „полтавсько-київський" діалект.

Карти атласу демонструють найтісніші, природні зв'язки літературної мови з усіма українськими наріччями – південно-східним, південно-західним і північним (польським), а не виключно з південно-східним. Ця укоріненість літературної мови в усі українські діалекти з різною інтенсивністю проступає на рівні звукового складу, граматичних форм, лексики, а тому безпідставними є твердження про монодіалектну, вузьку основу літературної мови. Останнє дуже важливо розуміти сьогодні, коли щораз відновлюються дискусії (часто некваліфіковані) щодо норм української літературної мови та її правописного кодексу, коли з ненаукових міркувань дискутанти намагаються протиставити центральноукраїнський мовний ареал (як близький до літературної мови) ареалові південно-західному, який оцінюють як далекий від літературної мови, а то й чужий їй. Два перших томи цієї фундаментальної праці уже опубліковано: 1-ий у 1984, а 2-ий у 1988 роках; ряд років чекає на виготовлення накладу готовий до друкування 3-ій, завершальний том цієї унікальної праці.

Неупереджений читач в „Атласі української мови" знайде відповіді на численні питання. Наприклад, чому українська літературна мова така багата різними варіантами граматичних форм і назв, багата синонімікою? Чому мова наших найвидатніших письменників яскравіє неповторними перлами, що закорінені в локальні мовні традиції? Чому необхідно відновлювати українськість обличчя літературної мови, вносячи зважені й умотивовані зміни до чинного Українського правопису, ортоепічних норм? Це тому, що не лише структура, а буква й дух української мови з фотографічною точністю відтворені в „Атласі української мови".

„Атлас української мови" привертає до себе багатством матеріалу, незвичністю бачення окремих мовних фактів, явищ і процесів. Він спонукає до роздуму про минуле, сучасне і майбуття нашої мови, спонукає до чину...

***Про автора**: Професор д-р філологічних наук Павло Гриценко завідує Відділом діалектології Інституту української мови Національної Академії Наук України, він – член урядової Правописної комісії України. (Збережено правопис оригіналу).*

Хрестоматія...

(Закінчення зі стор. 13)

вання другого тиражу хрестоматії І. Багряного в розмірі 15 тис. примірників. Але цієї суми не вистачає на всі видатки, пов'язані з друком і розсиланням книжки до навчальних закладів України. Охочі допомогти в цій шляхетній акції ОДУМу Міннесоти можуть прислати свої пожертви на адресу скарбника філії: Alexander Hushcha, 1977 Crown Point Drive, Mendota Heights, MN 55118. Пожертви звільнені від податків. Будемо щиро вдячні.

Кошт однієї книги-хрестоматії – 1 (один!) доляр. Ми переконані, що наші люди в діяспорі зможуть виділити зі свого бюджету принаймні один доляр, щоб закупити хрестоматію для одного школяра в Україні. Тираж можна збільшити залежно від доступних фондів. ОДУМ Міннесоти пропонує жертводавцям купувати книжку І. Багряного для дітей своїх родичів, шкіл або бібліотек за своїм вибором в селах та містах України. Доставка за поданими адресами ґарантується.

Міннеаполіс, Мінн.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 13)

мо, що воно дійсно є так, а не інакше.

У Києві, згідно з вищезгаданим переписом населення 1959 року, аж 186,000 українців подали, що їхньою рідною мовою є російська. Було б цікаво знати, скільки варшавських поляків вважають своєю рідною мовою не польську мову, а якусь іншу? Ми певні, що вже одна постава такого питання в Польщі була б абсурдною, якщо б не сказати – образливою для поляків. Але в нас, як бачимо, такі речі не викликають осуду. Хіба це не є рабством?

Від часу перепису населення України 1959 року минуло більш як 40 років. Україна вже майже десять років є незалежною державою. Але ситуація щодо мови в Україні не змінилася, не покращала. Ви й далі не почуєте української мови майже у всіх містах східніх та центральних областей України. Доводиться вдень зі свічкою шукати в містах України україномовних газет, журналів, книжок, поштових карток, мап чи туристичних довідників.

Цікаво, скільки років ще має пройти, щоб люди зрозуміли, що вони є господарями на своїй землі? Як каже американська приповідка: „Бог помагає тим, хто дбає за себе!".

Що ховається...

(Закінчення зі стор. 16)

го журналіста Олександра Щепкова, протоієрея Іоана Свиридова єпископ Іполит називає зрадниками православ'я. „Для нас, – каже єпископ Іполит, – тих, хто не соромиться своєї російської свідомости – Велика, Мала і Біла Росія складають Святу Русь – це виглядає як удар у спину". Отже, нема України, нема Білорусі, а є тільки „Мала" і „Біла" Росія.

Віце-прем'єра України Миколу Жулинського єпископ Іполит називає „противником канонічного православ'я", бо той у своїй заяві „посмів" ствердити, що візита Папи Римського в Україну "стане безперечним свідченням утвердження авторитету нашої держави у світі та послужить справі подальшого об'єднання українського суспільства і національного примирення". На думку єпископа Іполита, „ідея автокефалії... зформована у ватиканських ляборяторіях".

Як православний українець, який не у всьому згідний з ватиканською політикою, як іноді і з політикою своїх власних церковних авторитетів, я вражений абсурдністю тверджень московського єпископа щодо „ватиканської ляборяторії" в справі всенародного прагнення українців, як в Україні, так і в чужині, до автокефальности й самостійности Української Православної Церкви.

Не менш абсурдною є його історично-церковна візія: „Якби Патріярх Нікон (XVII ст.) залишався Патріярхом до кінця свого життя, то були б знову повернуті під владу російських государів споконвічні російські області, північно-західній і південно-західній край, слов'яни були б звільнені... а слідом за цим зберігалося б благоденство і в усьому світі, на чолі якого стояла б Росія. Взагалі Росія була б справді зведена на ступінь величі Третього Риму...". Ось де „собака заритий"!

Єпископ Іполит дуже боїться, що „після візити Папи католики відкриють кілька своїх університетів, де випестують сотні нових Шептицьких, що будуть воювати з православ'ям і російською ідеєю..." Я особисто сподіваюсь, що ніякого „воювання" з православ'ям не буде, а от воювання з російською ідеєю єпископа Іполита просто таки необхідне, заради порятунку українства. І так довго „воювати", поки московські шовіністи в рясах перестануть зазіхати на нашу націю, як це робить єпископ Іполит: „Ми бачимо Україну... невід'ємною частиною російського світу". А ми, українці, бачимо себе невід'ємною частиною людської цивілізації, частиною світового християнства, в якому нема місця на підкорення однією нацією іншої.

Той, що йшов...

(Закінчення зі стор. 15)

якогось дослідника, історика. І так воно й є. Пан Петро належить до того покоління української еміґрації, яке почувається до обов'язку утверджувати Україну кожним своїм словом, кожним своїм вчинком. Змалку він зазнав, що то значить образа національної гідности, потім – трагічна загибель родинного гнізда. Коли випала нагода – пішов у дивізію „Галичина". Не був під Бродами, де полягли його друзі – якраз в той час був у німецькій тюрмі за дисциплінарне порушення. Але там, у тюрмі, а згодом в концтаборі, дав собі слово, що мусить колись побувати на тому „полі слави", як пишно писали газети, і взагалі на тій „Шевченковій Україні". Й ось під час походу та мрія здійснилася. Він, син хлібороба з-під Ярослава, крок за кроком ішов самостійною Україною, за яку полягли його друзі. Він вдивлявся в її простори, її вітер лопотів в його прапорах. Він не спішив до готелів, а шукав спілкування з людьми. І йому, селянському синові, ті зустрічі давались легко. Люди радо приймали його на нічліг, він довірявся їм, а вони йому. В Полтаві, де вони ночували, він так захопив своїми розповідями семилітнього Романчика Недошитка, що той напосівся іти з ними. Не спав, зривався вночі, щоб його часом не лишили. І таки йшов – десять кілометрів, і треба було неабияких педагогічних хитрощів, щоб умовити його повернутись до батьків.

Всього було за час того незабутнього походу – і радісного, і втомливого, і смішного, і сумного. Як на полі під Бродами. Як на цвинтарі в карпатському селі Лецівка коло могили його брата Івана, що помер за шість місяців перед приїздом Петра. Ще перед тим, будучи лісником, посприяв односельчанам в будові церкви в селі, яке все було вивезене у Сибір. Була ще сердечна зустріч в Коломиї з Богданом Городиським, котрий колись в Ярославі допоміг безпритульному хлопцеві. Правда, це вже тоді, як пан Петро був у Коломиї з хором „Бурлака", в якому співає з 1963 року...

Природно, що мене цікавить і та молода вродлива особа, що на весільній фотографії коло молодого Петра Скиби. І тут я слухаю розповідь про ще одну цікаву сторінку в долі нашого мандрівника. Вимальовується романтична історія українського Ромео і австрійської Джульєтти, яка, однак, мала щасливе завершення в українській церкві в Торонто в 1952 році. Фройлян Анна при старанні молодого чоловіка ґрунтовно опанувала українську мову. Юна дружина радо вивчала мовні вправи, які щодня, йдучи на працю, залишав їй чоловік.

– Я знав, – каже пан Петро, – що такі справи вирішуються замолоду. – Так що в мене в сім'ї мовної проблеми не було.

Що ж тут скажеш? Хіба що визнаєш за Петром Скибою цілковиту рацію та подумаєш, що з юнака, який не закінчив навіть гімназії, напевне був би добрий педагог.

– Так за що ж все-таки Степан Горлач взяв собі вас за супутника по Україні? – просто запитую я. – Адже ж видно, що він не вникав у ваше минуле життя?

– Бачите, він знав, що я добре ходжу пішки. За станом здоров'я я не міг водити авто. І протягом десятків років ходив до праці пішки через ціле Торонто: дві години і п'ять хвилин в один бік. Так що мене доля наче готувала до того походу.

Але читач, думаю, погодиться, що не лише цим доля готувала Петра Скибу до того великого чину. Проста, як то прийнято казати, людина, він – частина історії його народу. Те, що ми розповіли тут про цю небуденну людину – лише окремі штрихи.

Було б добре, якби пан Скиба, маючи тепер досить емеритського часу, сам написав про своє життя. Думаю, то була б цікава книга. Хоч би вже тому, що то була б книга того, хто пройшов з краю в край Україну – з прапорами в руках.

Україна після відставки...

(Закінчення зі стор. 1)

підтримував постійний діялог з неполітичними колами і громадськістю, створював рівні права для всіх суб'єктів економічної діяльности. В. Ющенко визнав, що багато чого урядові не вдалося зробити. Він висловив співчуття українцям, які втратили віру в найкраще.

Президент України Л. Кучма прийняв відставку Кабінету Міністрів і доручив йому виконувати обов'язки до формування нового уряду. В. Ющенко погодився виконувати обов'язки прем'єра, оскільки Президент пообіцяв йому через 3-4 дні назвати кандидатуру нового прем'єр-міністра. Коментуючи рішення парляменту про недовіру урядові, Л.Кучма сказав, що йому „не подобається те, що сталося в парляменті, але це рішення відбулося". Президент вважає, що депутатам не вистачило політичної мудрости, і за це „ми розраховуватимемося труднощами".

26 квітня прем'єр-міністер Віктор Ющенко провів останнє засідання уряду. Він висловив упевненість, що уряд зробив „непогану роботу", і ці півтора року „не даремно прожиті". В. Ющенко вийшов з будинку уряду через парадний вхід, зфотографувався зі всіма членами уряду і залишив будинок.

Результати голосування у Верховній Раді за постанову про недовіру урядові:

за – 263
проти – 69
утрималося – 24
не голосували – 53

разом – 409

відсутніх – 40

Партії УНР, НРУ, ПРП, КУН „Батьківщина" і „Собор" заявили про створення виборчого бльоку і запропонували В. Ющенкові його очолити. Однак в інтерв'ю журналістам В. Ющенко не дав конкретної відповіді на цю пропозицію. „Реформи-Конгрес", УНР, НРУ, „Батьківщина" і депутати-члени „Собору" оголосили про перехід в опозицію „до комуно-олігархічної більшости парляменту на чолі з Президентом України".

З відставкою В.Ющенка почався новий етап політичної боротьби опозиційних сил, наголосив член президії комітету „За правду!" Владислав Каськів. За його словами, опозиція має намір організувати акції протесту в реґіонах і розпочати створення потужної інфраструктури опозиції.

Директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду Горст Кьолер висловив підтримку українському прем'єр-міністрові В. Ющенку. На прес-конференції 24 квітня він сказав, що В. Ющенко здобув велику довіру за межами України і заслуговує на підтримку всередині України.

Президент США Джордж Буш закликав Україну залишатися на шляху реформ, розпочатих минулого року (заява Дж. Буша сьогодні вміщена у „Свободі").

На підтримку В. Ющенка висловилися провідники країн Евросоюзу – прем'єр-міністер Швеції Г. Персона, уповноважений Европейського Союзу зі зовнішньої політики Гав'єр Солана, голова Комітету з питань демократії, прав людини та гуманітарних питань ОБСЕ Герт Вайскірхен, канцлер Федеративної Республіки Німеччини Герґард Шродер. Посол Франції в Україні Паскаль Фієскі на прес-конференції у Львові заявив, що після відставки уряду В.Ющенка прихід в Україну французьких інвесторів „перебуває під загрозою". Міністерство закордонних справ Росії вважає, що зміна Кабінету Міністрів України не вплине на стан російсько-українських взаємин, які „розвиваються конструктивно і поступально, незалежно від того, хто очолює український уряд".

26 квітня близько 20 тисяч представників національно-демократичних сил, а також громадських комітетів „За правду!" і „За Україну без Кучми" біля Верховної Ради України провели збори на підтримку уряду Віктора Ющенка. Близько 900 охоронців порядку були виставлені у три ряди. Після голосування про недовіру урядові колона демонстрантів рушила до адміністрації Президента. На розі вулиць Банкової та Інститутської учасники акції спорудили барикаду зі старих меблів і встановили труну з написом „Кучмократія".

Найімовірнішими кандидатами на посаду прем'єр-міністра України спостерігачі називають голову Державної комісії з питань оборонно-промислового комплексу Володимира Горбуліна, голову Державної податкової адміністрації Миколу Азарова, а також провідника партії „Трудова Україна" Сергія Тигипка.Однак офіційно імена претендентів на прем'єрську посаду ще не названо.

Більш як 50 партій, рухів, громадських організацій та об'єднань України створили штаб з організації проведення референдуму за народною ініціятивою щодо проголошення відставки Леоніда Кучми з посади Президента України.

УНІАН

Політики про відставку уряду:

Віце-прем'єр-міністер Микола Жулинський: *„Повалення уряду Віктора Ющенка – лише перший етап, наступним стане захоплення комуністами керівництва у парляменті, а потім вони перейдуть до обмеження функцій Президента та створення такого клімату, коли будуть диктувати свою політику".*

Міністер екології Іван Заєць: *„Комуністи і олігархи об'єдналися в питанні відставки уряду, і тим самим переконали всіх, що хочуть змінити політичний курс України і керуються гаслом „чим гірше - тим краще". Вони керуються прагненням наживи в тіні".*

Голова Верховної Ради Криму Леонід Грач: *„Парлямент України дуже правильно зробив, висловивши недовіру урядові В.Ющенка, хоч і з запізненням".*

Провідник СПУ Олександер Мороз: *„Відставка В. Ющенка – лише один зі способів врятувати Леоніда Кучму від відповідальности. Відставка уряду організована Президентом для того, щоб відвернути увагу від необхідности розслідування його діяльности як з боку парляменту, так й інших структур влади та усього народу".*

Директор Інституту політики Микола Томенко: *„Події 26 квітня чітко засвідчили, що насправді в Україні ключові політичні рішення приймаються одноособово Президентом України, і цілком очевидно, що ініціятива зняття В. Ющенка з його жорсткою дискредитацією та критикою належить саме Президенту".*

Нові оберти...

(Закінчення зі стор. 3)

йому не було вигідно її робити в Еспанії Франціско Франко, тепер керує політикою безпеки … Европейського Союзу. Раніше він був генеральним секретарем НАТО. Вже декілька років Солана активно допомагає Україні стати дійсною частиною Европи. Коли у Верховній Раді спалахнула серйозна більшість проти уряду, він знову приїхав до Києва і зустрічався з Президентом Кучмою, з опозиціонерами і взяв участь у конференції в Дипломатичній академії, переконуючи усіх, що Україні треба займатися реформами і серйозним обміном думок, замість політичних криз.

Олександер Кваснєвський, який вже декілька разів пропонував привезти до Києва історичний круглий стіл, за яким 13 років тому польські комуністи і некомуністи домовились разом будувати незалежну Польщу, 24 квітня зустрівся з Президентом Кучмою у Литві і переконував його йти на розмови з опозицією, бо Україна не може гаяти часу на безплідні бої за посади. І знову ж запропонував, що сам привезе польський круглий стіл до Києва, якщо це дасть позитивні наслідки.

При всьому цьому разюче помітна неприсутність нашої країни – США. Протягом шести років адміністрації Била Клінтона, високі американські посадовці днювали і ночували в Україні. Сам президент Клінтон тричі відвідав Україну, що просто не буває у взаєминах США з країнами того профілю, хібащо Вашінґтонові дана країна справді важлива. Але цього року, з новою адміністрацією у Вашінґтоні, з проблемами на Близькому Сході, сутичкою з Китаєм і потрясінням на Вол-стріті, Україна ніби відплила в тінь. І це можна зрозуміти, взявши до уваги те, що нова адміністрація мусить переставляти свої пріоритети.

Але як грім з неба впала символічна п'ятниця, 13 квітня, коли США надали статус біженця майорові Миколі Мельниченкові, звукозаписи якого, власне, і дали старт поточним українським політичним кризам, задимили здобутки керівництва Леоніда Кучми, Віктора Ющенка й Івана Плюща. Рішення про притулок Мельниченкові, як досить лагідно зазначило Міністерство закордонних справ України, не співзвучне з духом українсько-американського партнерства.

А антиамериканські ксенофоби в Україні, які роками говорили, що Америка маніпулює Україною і які доводили, що Мельниченко, записуючи розмови в кабінеті Президента України „працював на американців", потирали руки, довідавшись, що майора прийняла Америка. Їм було „всьо ясно". Особи, яким політика прем'єра Ющенка заважала збагачуватись по-старому, почали вішати на нього ярлик американської маріонетки. У засобах масової інформації – друкованих і електронних – почали появлятися інформації про його американську дружину (Катерину Чумаченко), а московська телевізійна програма „Однако" навіть договорилась до того, що Джон Тідстром, співробітник Ради Національної Безпеки у Клінтона, є автором виступів Ющенка. І саме цей сеґмент програми ретранслював один із недержавних телеканалів в Україні! А згодом і державний - УТ-1 - собі пустив програму про американські затії в Україні, що викликало гостру реакцію прес-секретаря прем'єра Наталії Зарудної (так, тієї, яка була радником Посольства України у Вашінґтоні).

Тим часом захитана стабільність в Україні призводить до її конкретних, матеріяльних втрат: протягом останніх днів продаж акцій приватним інвесторам державних електроенергетичних компаній пішов за значно нижчими цінами, ніж сподівались урядовці. Всюди і завжди інвестори обережно рахують свої витрати, коли стабільність хитається.

Але прем'єр-міністер Ющенко тримається філософії, яка каже, що немає злого, яке б на добре не вийшло. Перебуваючи у Греції з урядовою візитою 24 квітня, він висловив переконання, що всі ці клопоти, які переживає Україна, тільки зміцнять її демократію. А ще раніше, в Києві, він заявив, що коли йому доведеться покинути будинок уряду, то він вийде парадним входом, не ховаючись від народу, і що для України працюватиме далі.

Чорнобильська виставка у Франції

СТРАСБУРҐ, Франція. - В середу, 25 квітня, тут у Палаці Европи відкрилася виставка „Україна – 15 років з Чорнобилем"

Відкриваючи виставку, президент ПАРЕ лорд Расел Джонстон заявив про необхідність об'єднання зусиль для надання допомоги українському народові в подоланні наслідків Чорнобильської трагедії. За його словами, Україна „залишається заручницею" небезпечних технологій, і тому важливо, щоб вона розробила і впровадила нові безпечні види отримання енергії. Президент ПАРЕ також зазначив, що необхідно багато часу для подолання наслідків Чорнобильської трагедії, заявивши, що не можна допустити її повторення.

Керівник української парляментської делеґації Борис Олійник нагадав, що Чорнобильська аварія „приголомшила" не тільки Україну, Росію і Білорусь, але і всю плянету. Тому ми закликаємо світ не залишати нас сам на сам з цією ґльобальною бідою", - сказав він.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ В НЬЮ-ЙОРКУ

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МУЗЕЮ

відбудуться

в неділю, 3-го червня 2001 р., о год. 2-ій по пол.

в приміщенні Українського Музею,
203 Друга Авеню, Нью-Йорк

Тел.: (212) 228-0110

http://ukrainianmuseum.org
e-mail:info@ukrainianmuseum.org

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

розпочинає новий цикл конференцій на тему

ВНЕСОК ВИХІДЦІВ З УКРАЇНИ У СКАРБНИЦЮ КУЛЬТУРИ І НАУКИ В АМЕРИЦІ

Перша з цих конференцій відбудеться в будинку
УВАН у Нью-Йорку, 206 W. 100 th St.

у неділю, 6 травня 2001 р., о год. 2:30 по пол.

У ПРОГРАМІ:

Д-р Василь Харик: ***Степан Тимошенко – основоположник теорії міцности матеріялів.***
Д-р Микола Доліба: ***Теодозій Добжанський – на витоках модерної генетики.***
Д-р Святослав Трофименко: ***Юрій Кістяковський – при колисці ядерної зброї.***

*Управа УВАН запрошує громадськість до чисельної участи у цій конференції
Слухачам буде не тільки цікаво почути про життя і досягнення великих вчених, але також запізнатися з прелегентами, які вже самі мають визначні наукові заслуги.*

3-ій ВІДДІЛ ООЛ в ПАССЕЙКУ, Н.Дж.

запрошує на

ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ

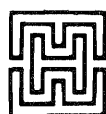
(SPRING DANCE)

в суботу, 12-го травня 2001 р., о год. 9-ій веч

Український Центр, 240 Hope Ave., Passaic, NJ

Грає оркестра ***„НА ЗДОРОВ'Я"***

(Столи замовляти на тел.):
(973) 772-3344

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

запрошує своїх членів та українську громаду

на конференцію, присвячену

д-рові РОМАНОВІ ДОМБЧЕВСЬКОМУ

правникові, авторові і громадсько-політичному діячеві
в 1920-их – 1930-их рр. в Галичині.

У програмі братимуть участь:

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА (слово про батька)
МАРТА ТРОФИМЕНКО (про книжку „За право мови")
СВЯТОСЛАВ ТРОФИМЕНКО (Іван Кедрин-Рудницький про Романа Домбчевського)

Конференція відбудеться
в суботу, 12 травня 2001 р., о год. 5-ій по пол.

в будинку НТШ за адресою:
63 Fourth Ave. (між 9 і 10 вулицями), New York

Ukrainian-American Cultural Foundation

Українсько-Американська Культурна Фундація

P.O. Box 418, Glen Spey, NY 12737 Tel.: (845) 858-3805 (2524)

www.uacf.net e-mail:ukracf@aol.com

„БЕЗ ВАС НЕ БУДЕ ВЕРХОВИНИ!"

НЕОБХІДНА ВАША ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА!

ПАМ'ЯТАЙМО

... ВЕРХОВИНА – це місто *ФЕСТИВАЛІВ* нашої молоді.
... ВЕРХОВИНА – це місто-поселище поета-філософа *ВАСИЛЯ БАРКИ.*
... ВЕРХОВИНА – це місто Українських курсів мови, історії, літератури і мистецтва.
... ВЕРХОВИНА – це місто школи танцю *РОМИ ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ.*
... ВЕРХОВИНА плянується на круглорічну оселю.
... ВЕРХОВИНА – це місто спортивної школи *СІЧ.*
... ВЕРХОВИНА – в майбутньому місто спорудження будинку для українців старшого віку.

Висилайте Ваші пожертви, звільнені від податків або Ваші позички до:

Ukrainian American
Cultural Foundation
P.O. Box 418
Glen Spey, NY 12737
Tel/Fax No. 845-858-2524 or
845-858-3805

Ukrainian National Federal
Credit Union
215 Second Ave.
New York, NY 10003
Account Number 6653

IRS No. 06-15593884

---

10 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

TOUR I
Aug. 10 - 25

LVIV (3)
Iv. FRANKIVSK/Yaremche (1)
KHOTYN/Kamjanets Podilsky (1)
ODESA (1)
KHERSON (1)
SYMFEROPIL/Bakhchysaray (1)
YALTA (2)
KYIV (5)

15 days
$2850 double
$320 sgl. Sup.

TOUR II
Aug. 20 - Sept. 4

RESERVE EARLY SPACE LIMITED

GROUP A
KYIV/KANIV (4)
Lviv (3)
Iv. Frankivsk/Yaremche (1)
KHOTYN/Kamjanets Podilsky (1)
ODESA (1)
Kherson (1)
SYMFEROPIL/Bakhchysaray (1)
YALTA (2)

GROUP B
KYIV/KANIV (4)
POLTAVA (2)
CHERKASY/Chyhyryn (2)
UMAN (1)
ODESA (1)
KHERSON (1)
SYMFEROPIL/Bakhchysaraj (1)
YALTA (2)

15 days $2850 double $320 sgl. Sup.

ТУРА СОЮЗУ УКРАЇНОК
June 11 - 26

15 days
$2545.00

KRAKIW (2)
KRYNYTSIA (1)
PEREMYSHL (2)
TRUSKAVETS (4)
LVIV/Brody (2)
KYIV/Kaniv (4)

PAPAL CELEBRATIONS

Diaspora ENTERPRISES, INC. 1914 Pine St. Philadelphia, PA 19103 **215-732-3732 1-800-487-5324**

"СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися до Марійки Осціславської на тел.: **(973) 292-9800, дод. 3040**

Товариство „Український народний дім“ у Перемишлі

Стипендійний фонд
ім. Ярослави Поповської

Przemysl, ul. Kosciuszki 5, tel. (0-16) 678-60-39

Stowarzyszenie „Ukrainski Dom Narodowy“ w Przemyslu

Банківський рахунок: Pekao S.A. O/Przemysl, nr 12401776-05200128-2700-401112-001, валютний рахунок: nr 12401776-05200 28-2700-457872-001

„Дайте руки, юні други,
Серце к серцю най припаде,
Най щезають тяжкі туги,
Ум, охота най засяде“.

М. Шашкевич

Через Стипендійний фонд ім. Ярослави Поповської у Перемишлі в часі від квітня 1999 р. по грудень 2000 р. щедру руку українським учням перемиських шкіл подали:

1.	Емілія Кліско, Гданськ, щомісячно по 100 зол. (разом)	1,700	зол.
2.	Гелена Комар, Тучно	150	“
3.	Стефанія Матковська, Перемишль	100	“
4.	Роман Пилипівський, Чорна Білостоцька	100	“
5.	Марія Матейко, Перемишль	400	“
6.	Іван Коченаш, Рацібуж	200	“
7	Марія та Андрій Чорні, Перемишль	100	“
8.	Союз Українок, Перемишль	1,000	“
9.	Михайло Колесар, Кошалін	30	“
10.	Об'єднання Українців Закерзоння, Торонто	100	кан. дол.
11.	Кредитова Спілка Святої Марії, Торонто	100	“
12.	Організація Українок Канади ім. О. Басараб	100	ам дол.
13.	Фірма „Експорт-Імпорт Карпати“, Торонто	100	кан. дол.
14.	Фірма „Сіпко-Оіл“, Торонто	100	“
15.	Дмитро Баско, Воррен	100	ам. дол.
16.	Ярослав Ключник, Торонто	100	“
17	Андрій Волощук, Торонто	50	кан. дол.
18.	Ольга Керкош, Торонто	50	кан. дол.
19.	Петро Кривуцький, Торонто	20	“
20.	Василь Мудрий, Чикаго	50	ам. дол.
21.	Мирослав Малецький, Торонто	100	кан. дол.
22.	Володимир Романів, Торонто	50	“
23.	Об'єднання Лемків, Торонто	500	“
24.	Школа ім. Святої Софії, Торонто	160	“
25.	Оля Бетсегельські	25	ам. дол.
26.	Д-р Олег Волянський, Кергонксон	25	“

Хай заплатою за Вашу жертвенність буде наша вдячність та свідомість, що своїм благородним вчинком Ви допомогли:

- надати фінансову допомогу талановитим учням та студентам;
- надати поміч учням, які опинилися в матеріяльній скруті;
- допомогти дітям зі сіл вивчати рідну мову в наших школах;
- підтримати суспільні заходи спрямовані на розвиток української культури, освіти та шкільництва.

За це – щире Вам спасибі!

Щасти Вам Боже у новому році, столітті й тисячолітті!

Усім охочим підтримати та прийти з допомогою подаємо адресу та банківський рахунок: Stowarzyszenie „Ukrainski Dom Narodowy“, ul. Kosciuszki 5, 37-700 Przemysl.
Банківський валютний рахунок: Pekao SA II O/Przemysl nr 12401776-05200128-2700-457872-001,

Рада Стипендійного Фонду ім. Ярослави Поповської

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

Ukrainian National Association Estate

Foordmore Road **Kerhonkson, New York 12446**
845 626-5641 www.soyuzivka.com – e-mail sqss@aol.com **FAX 845 626-4638**

Табори і майстерні на Союзівці влітку 2001 р.

ТАБІР ДЛЯ ХЛОПЦІВ і ДІВЧАТ

від суботи, 23 червня, до суботи, 7 липня

Відпочинковий табір для хлопців і дівчат віком 7-12 років. Прогулянки, плавання, ігри, українські пісні і фольклор під безперервною опікою.
Харчування і нічліг – оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 330 дол. на тиждень,
для не членів – 380 дол. на тиждень.
Додаткова оплата для опікунів/інструкторів:
– 30 дол. на тиждень від дитини.
Кошти забезпечення 15 дол. від дитини.
Приймаємо не більше, як 45 учасників на тиждень!

ЗАБАВНИЙ ЧАС „ЧЕМНОГО"

від неділі, 8 липня, до суботи, 14 липня

Присвячено для навчання англомовних діточок від 4-6 років і дітей шкільного віку від 7-10 років про українську батьківщину. Реєстрація/оплата для опікунів 90 дол. від дитини, якщо родичі перебувають на Союзівці.
Реєстрація/оплата для опікунів 140 дол. від дитини, якщо родичі не перебувають на Союзівці.
Кошти забезпечення 10 дол. від дитини.

ТЕНІСОВИЙ ТАБІР

від неділі, 8 липня, до п'ятниці, 20 липня

Для хлопців і дівчат віком 12-18 років.
Харчування і нічліг, оплата за дитину
для членів УНСоюзу – 485 дол.,
для не членів – 535 дол.
Тенісова оплата для викладачів – 75 дол. від дитини.
Кошти забезпечення 30 дол. від дитини.
Приймаємо не більше, як 45 учасників!

МАЙСТЕРНЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Табір 1 – від неділі, 22 липня, до суботи, 4 серпня
Табір 2 – від неділі, 5 серпня до суботи, 18 серпня

Традиційні українські народні танці для початкуючих, середніх та заавансованих танцюристів віком від 8-16 років, харчування і нічліг — оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 580 дол. за повний навчальний час,
для не членів – 630 дол. за повний навчальний час.
Оплата для викладачів – 225 дол. від дитини.
Кошти забезпечення 30 дол. від дитини.
Директор: Рома Прийма-Богачевська.
Приймаємо не більше, як 60 учасників. Нікого не приймаємо без дозволу Р. Прийми-Богачевської і не менше, як на два тижні.

МАЙСТЕРНЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНЦЮ ДЛЯ ЗААВАНСОВАНИХ ТАНЦЮРИСТІВ

від неділі, 8 липня, до суботу, 21 липня. Традиційні українські народні танці для заавансованих танцюристів. Харчування і нічліг за танцюриста:
для членів УНСоюзу – 580 дол. за повний навчальний час,
для не членів – 630 дол. за повний навчальний час.
Оплата за викладача – 140 дол. від танцюриста.
Кошти забезпечення 30 дол. на тиждень від дитини.
Директор: Рома Прийма-Богачевська.
Інструктори та асистенти:
Борис Богачевський, Андрій Цибик, Христя Їжак, Орландо Паган.
Приймаємо не більше як 60 учасників.

СПОРТОВА ШКОЛА ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ

Спортові табори: плавання, гри копаного м'яча, теніс, відбиванка для дітей від 6 до 18 років.

Табір 1 – від неділі, 22 липня, до суботи, 28 липня.
Табір 2 – від неділі, 29 липня, до суботи, 4 серпня.
Табір 3 – від неділі, 5 серпня, до суботи, 11 серпня.
Табір 4 – від неділі, 12 серпня, до суботи, 18 серпня.
*** Табір 4 відбудеться залежно від кількости зголошень:**
харчування і нічліг – оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 265 дол. за повний тиждень,
для не членів – 315 дол. за повний тиждень.
Додаткова оплата для інструкторів – 100 дол.
Кошти забезпечення 30 дол. від дитини.
Приймаємо не більше як 45 учасників.

Зголошення до всіх таборів і майстерень повинні бути зроблені заздалегідь. Місця надаються згідно із зголошеннями та одержанням 75 дол. завдатку від дитини/від табору. Належиться оплата в сумі 75 дол. від дитини/від табору (крім забавний час„Чемного"), які перебувають поза межою Союзівки. Завдаток стосується до цієї суми.

Український Народний Союз не дискримінує нікого на підставі віку, раси, релігії, статі чи кольору шкіри.

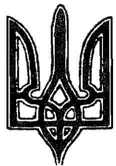
За дальшими інформаціями просимо звертатися до управи СОЮЗІВКИ.

Оплату за харчування і нічліг можете подати через банкову кредитну картку, чеком або готівкою. Оплату за викладачів та опікунів треба виписати чеком на Союзівку – „Таборова оплата". Наша оплата підвищена з огляду на вищі забезпеченеві кошти.

Під гігієнічним оглядом, всі необхідні медичні довідки і листи-дозволу мусять бути доставлені не пізніше, як три тижні перед початком табору, інакше дитина стратить місце в таборі. Не дозволяється жодних вийнятків!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Оціславська 973-292-9800 #3040*

ПРАЦЯ.
Пошукуємо господаря (Superintendent) до житлового будинку (34 апартаменти) для старших осіб. Постійна праця. Потрібні знання англійської і української мов, досвід у веденні господарства житлового будинку, власне авто. **Мусить жити у будинку** і надавати допомогу мешканцям будь-коли.
Коротке резюме просимо надсилати до 15 травня 2001 р.
Mrs. Sandra Sharko, Ukrainian Seniors Centre, 30 Notre Dame Ave., Sudbury, Ontario, P3C 5K2.
Tel.: (705) 673-7404 • Fax: (705) 673-1137

ДОПОМОЖІМ ЛЮДЯМ!

Просимо складати пожертви на допомогу потерпілим від чорнобильської аварії та іншим бідним родинам в Україні. Вони все ще потребують вашої допомоги.

Пожертви можна відтягати від податків.
Чеки висилати на адресу:

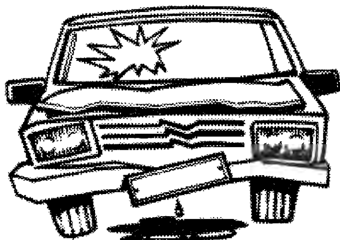
Ukrainian Relief Fund of Rochester,
PO Box 60552, Rochester, NY 14606.
Tel.: (716) 723-3586

FRANKLIN COLLISION INC.

АВТОМОБІЛЬНА МАЙСТЕРНЯ
знову відкриває свої двері
994-998 STUYVESANT AVE., IRVINGTON, NJ

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ НОВИХ КЛІЄНТІВ

Виконуємо всі роботи:
- Пофарбовання
- Відновлення поверхні авта
- Заміна пошкоджених частин на нові
- Компютерний вибір кольору

З НАМИ ВАМ БУДЕ ЗРУЧНІШЕ

ПІДГОТУВАННЯ АВТА ДО ПОВЕРНЕННЯ З „LEASE". Завдяки нам ви заощадите сотні долярів!!!

ПОТРАПИЛИ В АВАРІЮ?
- Беремо на себе всі справи, зв'язані з полагодженням іншурансових документів.
- Працюємо з усіма забезпеченевими компаніями
- Забезпечуємо автом під час ремонту.
- Запевнюємо повний комфорт

(973) 371-2500
(Ігор, Леонід)

для кращого завтра ощаджуйте нині

в найстаршій та найбільшій українській кредитовій кооперативі в світі

САМОПОМІЧ - НЮ ЙОРК

- ощадничеві конта
- терміновi сертифікати
- індивідуальні пенсійні конта
- чекові конта
- АТМ Картки
- прямі вклади

вища дивіденда, зараховувана денно

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian-American community for over 49 years!

Main Office: 108 Second Avenue New York, NY 10003
Tel: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

Branches:
23 Main Street Kerhonkson, NY 12446 Tel: 914 626-2938 Fax: 914 626-8636
226 Uniondale Ave. Uniondale, NY 11553 Tel: 516 565-2393 Fax: 516 565- 2097
32-01 31 Avenue Astoria, NY 11106 Tel: 718 626-0506 Fax: 718 626-0458

Outside NYC call toll free: 1-888-SELFREL

Visit our website: www.selfrelianceny.org E-mail: SRNYFCU@aol.com

• ПРАЦЯ •

Лікар з України, 43 роки, шукає працю по догляду за старшими чи хворими людьми. Має досвід, рекомендації, володіє англійською мовою.
Тел.: (973) 316-9168

Потрібна українка до праці по догляду за старшою 97-літньою жінкою в Клівленді, Огайо. Мусить бути сильна. Праця 7 днів в тижні із замешканням. Платня до узгіднення.
Тел.: (941) 423-1300 або (440) 842-1993

Сімейне подружжя з України 53 і 55 років, пошукує працю по догляду за людьми похилого віку, в домашньому господарстві чи будь-яку іншу. Маємо добрі рекомендації. **Тел.: (718) 853-1980**
Люба, Олександер

Потрібна няня, яка знає українську мову, до опіки над хлопчиком (2 роки), 4 дні в тижні. Побажані рекомендації.
Тел.: (617) 629-3829

Потрібна українка до опіки над старшою жінкою (86 р.) із замешканням 6-7 днів в тижні. Платня за домовленням.
Тел.: (215) 927-8135

Жінка з 2-ма дітьми шукає працю з помешканням в околицях Вашінгтону.
Тел.: (919) 845-3032

• РОЗШУКИ •

Генадій Задорожний розшукує свою рідню - ОЛЕКСАНДРА ГІЛЬМАНА з дружиною **ТАМАРОЮ НЕЖАЛЬСЬКОЮ**, які проживали у Роквел, Мд.
Його адреса: 18020 Черкаси, вул. Чехова, 211, кв. 77.

Антоніна Пташник шукає слідів свого батька **ДМИТРА БІЛІНЧАКА**, який жив у Дітройті. Її адреса: вул. Надрічна, 13 с. Богородчани 77700, Івано-Франківська область, Україна.

• ДО ВИНАЙМУ •

До винайму кімната для жінки тільки на вихідні дні в мальовничому куточку Брайтона.
Тел.: 1(718) 891-8304

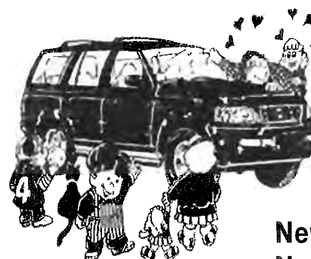
До винайму літня хата, вповні загосподарована, 3 спальні, 2 лазнички, вітальня, кухня, 2 милі від Союзівки. Ціна 525 дол. тижнево, 1,800 дол. місячно, 3,500 дол. літо. Замовляти „time share" до 15 травня ц.р.
Тел.: (201) 964-9224 Тарас

UKRAINIAN SELFRELIANCE FEDERAL CREDIT UNION, PHILADELPHIA, PA.

Serving and Supporting the Ukrainian Community Since 1952

WE WANT TO GIVE YOU A SECOND CHANCE!

If you purchased a new car within the last 12 months, you can re-finance with us at our *LOW* New Car Rates:

New Car (0% down, 3 yr. term) 7.350%
New Car (0% down, up to 5 yr. term) 7.450%
New Car (0% down, up to 6 yr. term) 7.650%

All savings insured by the National Credit Union Administration, a federal

MAIN OFFICE:
1729 Cottman Ave.
Philadelphia, PA 19111
Tel.: (215) 725-4430
Fax: (215) 725-0831

24th Street Branch:
2307 Brown St.
Philadelphia, PA 19130
Tel.: (215) 232-3993

Ukrainian Center Branch:
910 Henrietta Ave.
Huntingdon VL, PA 19006
Tel.: (215) 379-0400
Fax: (215) 379-2757

Toll free: 1-888-POLTAVA

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

Ukrainian National Association Estate

Foordmore Road Kerhonkson, New York 12446
845-626-5641 FAX 845-626-4638

Від 26 до 29 травня 2001 р.

„MEMORIAL DAY WEEKEND"

НА СОЮЗІВЦІ

Ціна за одну ніч в 2-особових кімнатах

стандартні	70 дол.
люксусові	80 дол.
додатково за дорослу особу	10 дол.
кімната з джакузі	90 дол.

діти до 16 року життя – безплатно

в ціни включені податок і чайові

П'ЯТНИЦЯ

Вечірка в „Трембіті" від год. 9-ої веч. до ??
„канапочки" безплатно
Від 11-ої год. ночі до півночі – всі напитки по зниженій ціні.

Оплата при вході – 5 дол.

СУБОТА

Сніданок в їдальні головного будинку від 8-ої до 10-ої ранку.
Пішоходні екскурсії, гутірки та інші доступні активності.

BBQ на веранді „Веселки" від год. 11:30 ранку до 3-ої по пол.
Приємний час у „Трембіті" від 4:30 до 6-ої веч.
Всі напитки по зниженій ціні.
Вечеря в їдальні головного будинку від 6-ої до 8-ої веч.

Від 10-ої год. веч. танці **„ВЕЧІРКА"**

вступ 10 дол. при вході.

НЕДІЛЯ

Сніданок в їдальні головного будинку від 8-ої до 10-ої ранку.
Пополудневі години можна провести при чарці вина або розглядаючи цікаві речі у місцевих крамницях
BBQ на веранді „Веселки" від 11:30 – 3 по пол.
4:30 – 6:00 час на товариські зустрічі і розмови у „Трембіті"
(усі напитки по зниженій ціні)
Вечеря у головній їдальні між 6-8 веч.
Від год. 10-ої веч. – ЗАБАВА при звуках оркестри
„ФАТА МОРГАНА". Вступ 10 дол. від особи.

ПОНЕДІЛОК

Кава і печиво у вестибюлі головного будинку від 8-ої до 10-ої ранку
Буфет в їдальні головного будинку від 10-ої до 1:30 по пол.

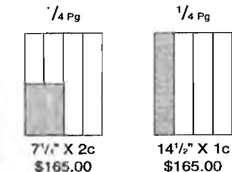
УВАГА: За всі страви, напої і розваги платиться додатково

Зробіть замовлення ще сьогодні!

Tel.: 845 626-5641 Ext. 141

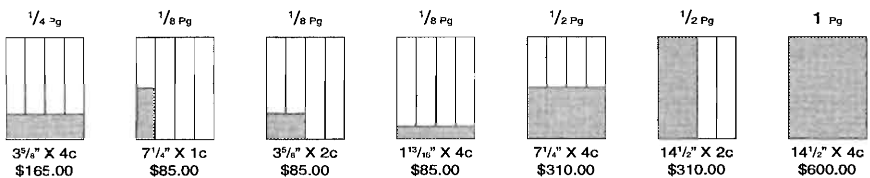
ADVERTISING RATES FOR SVOBODA

(Published in Ukrainian on Fridays)

ALL ADVERTISEMENTS MUST BE RECEIVED BY WEDMESDAY NOON
ONE WEEK PRIOR TO PUBLICATION.
OBITUARIES ACCEPTED BY TELEPHONE DAILY UNTIL 9 A.M.
OF THE WEDNESDAY THE PAPER IS PRINTED

All general advertising: 1 inch, single column ______ $12.00
Fraternal, personal and community advertising: 1 inch, single column ____ $7.50

Quantity discounts:

1-9 ads	$12.00 per inch/Sc
10 or more ads	20% discount
24 or more ads	25% discount
52 ads	30% discount

NOTE:

1. A 50% deposit is to accompany the text of the advertisement.
2. All advertising correspondence should be directed to: Mrs. Maria Oscislawski Advertising Manager. Tel.: (973)292-9800 ext. 3040 2200 Route 10, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054.
3. Kindly make checks payable to Svoboda or The Ukrainian Weekly, as appropriate.

УКРАЇНСЬКА РАДІОПРОГРАМА ЮРІЯ ДАРМОГРАЯ

запрошує на

БЕНКЕТ-БЕНЕФІС

який відбудеться

у суботу, 19 травня 2001 р., о год. 6-ій веч.

У ПРОГРАМІ БЕНКЕТУ:

- *Привітальна частина*
- *Вечеря*
- *Концерт (у концерті приймуть участь ІВО БОБУЛ і ЛІЛІЯ САНДУЛЕСА)*
- *Лотерея*
- *Танцювальна забава під мелодії оркестри* **„ЗБРУЧ"** *(Торонто)*

Під час імпрези відкрита бара. Ціна квитка ***50.00 дол.***

Заля Української Католицької Церкви Івана Хрестителя
3275 Elmwood Ave., Kenmore, NY

Квитки замовляти тел.: **(716) 685-1505**

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Коннектикат

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в суботу, 19 травня 2001 р., о год. 2-ій по пол.

в приміщенні Українського Народного Дому
961 Wethersfield Ave., Hartford, CT

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: члени Управи Окружного комітету, конвенційні делегати та по два делегати від наступних відділів:

12, 59, 67, 253, 254, 277, 350, 387, 414

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьме участь:

Марта Лиско – Головний секретар УНСоюзу

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Ігор Е. Гайда, голова
Мирон Кузьо, заступник голови
Степан Тарасюк, секретар
Тарас Сливінський, касир

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Рочестері, Н.Й.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу, 19 травня 2001 р., о год. 2-ій по пол.
в приміщенні школи св. Йосафата
940 East Ridge Rd., ROCHESTER, NY

У загальних зборах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: члени управи Окружного комітету, конвенційні делегати та по два делегати наступних відділів:

66, 217, 285, 316, 343, 367

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

В нарадах візьме участь:

Стефан Качарай, касир УНСоюзу

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Христина Дзюба – голова, **Ірена Ґросман** – секретар, **Анна Андреус** – касир
Петро Дзюба – почесний голова Округи

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ! ХОЧЕТЕ МАТИ СПОКІЙНУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНУ СТАРІСТЬ — ВСТУПІТЬ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Пам'яті доброї людини

Лише рік тому відійшов назавжди д-р Юрій Черни, який народився і виростав на Заході Европи і змалку зацікавився вивченням слов'янської душі настільки, що ще зовсім молодим захистив дисертацію в ділянці славістики в Карловому університеті у Празі. Одержавши диплом, д-р Юрій став асистентом проф. Дорошенка.

Після закінчення війни в 1945 році Чехословаччина опинилась в орбіті совєтського режиму, і треба було шукати порятунку від комуністичних „визволителів". Сталось так, що при переході кордону вартові затримали маму Юрія, і тільки через десятки років зміг син побачитись з матір'ю, вже незадовго до її смерти.Велика кількість утікачів опинилась на території майже дощенту зруйнованої Німеччини. Скрутно доводилося нам, вигнанцям, в поділеній на зони впливу альянтів, розбитій країні. Бідував і Юрій Черни, та невдовзі дістав посаду доцента на факультеті Слов'янської цивілізації та філології при університеті Ерлянгену в Німеччині.

У ті голодні і холодні роки активно розгорнулось духове і культурне життя в таборах переміщених осіб. Відкривались школи, ставились п'єси, друкувались газети, діяли літературні гуртки. Одним з найцікавіших було об'єднання письменників МУР, куди вступив Юрій Черни - поезії він писав з юних років. Його другом і ментором був великий поет-неоклясик Юрій Клен. Почав виходити дуже цікавий журнал, де друкувались твори молодих письменників, переклади майстрів слова, і де Юрій Черни вміщував свої поезії і переклади з Рільке і французьких символістів.

В той час він написав підручник для вивчення англійської мови і кілька разів в тиждень приїздив з лекціями до переселенчого табору, де навчав молодих гімназистів англійської мови. В одному з них, біля старовинного Авґсбурґу, д-р Юрій зустрів свою майбутню дружину, волинячку Раїсу Миськів. Незабаром вони одружились, і до їхньої малої кімнатки приїздили цікаві молоді письменники - побратими Юрія в ділянці літератури. Серед них завжди дорогим гостем був Юрій Клен, якого юний Юрко дуже любив.Коли благословенна Америка відкрила двері перед утікачами, наша молодь перервала навчання і, ступивши на американську землю, бралась до будь-якої праці, щоб заробити на прожиток. Юрій Черни працював помічником в ресторанній кухні.

З початком 50-их років Бібліотека Конгресу помістила оголошення в еміґраційних газетах про потребу мовних спеціялістів в різних ділянках. Молодий д-р Юрій, знаючи головні европейські та слов'янські мови, знайшов застосування своїй широкій ерудиції. Він швидко здобув признання керівництва і незабаром поїхав на кілька місяців в університет Оксфорду, виконуючи запропонований йому проєкт.

З розвитком комп'ютерної технології д-р Черни уклав словник-глоссарій в ділянці питомої ваги і фізичних вимірів для комерційного призначення. Цей глоссарій видрукувано в 1961 році. Ім'я д-ра Черни внесено в словник американських науковців, як спеціяліста з комп'ютерних точних приладів. Він підготував до друку словник англійсько-російських „винятко-вих" висловів, залишив багато поезій, наукових документів в ділянці екології, як також технічних словників.У приватному житті надзвичайна широчінь його знання, дивовижна пам'ять і тонке почуття гумору сприяли зближенню численних його знайомих різних національностей. Ще з маленьких років мама Юрія, яка походила із старого українського роду, заклала в душу сина запас доброти, яка з роками зрілости виявлялась в допомозі приятелям чи просто знайомим.Коли я, з великим запізненням, закінчувала освіту в Західній Вірджінії, д-р Юрій з щедрою готовістю переслав свої прекрасні лекції з історії російської літератури, які він читав іще у 40-их роках для студентів університету в Ерлянгені. І я відчуваю, що у великій мірі мій диплом належить моєму чоловікому Євгенові і Юрі Черни, без допомоги яких я б його не здобула.

Одного року в Бостоні відбувався міжнародний з'їзд істориків, на який приїхав на той час уже старенький професор Чижевський, який ще в 40-их роках готував молодого д-ра Юрія на повного професора катедри славістики в Ерлянгені. Відбулася дуже зворушлива зустріч. Згадуючи про це, Юрій не раз говорив, що гуманна Америка подала нам рятувальний круг в житті, та все ж культура старої Европи була йому змалку ближчою, і він шкодував, що не залишився в університеті і не вибрав академічну майбутність, як цього бажали його батьки.Довгі роки гнітила його розлука з матір'ю. Під час короткого урядування Дубчека в Чехії Юрій поїхав до Праги і побачився з мамою - вперше за десятки років... Пішли вдвох поклонитись могилі батька, довго ходив знайомими вулицями. З надією зустрітись з мамою ще, повернувся до дружини і сина Ігоря, який, за прикладом батька, також в 23 роки здобув найвищий ступінь у своїй професії.

Та вже не міг Юрій відвідати вдруге свою маму. Зів'яла „Празька весна" Дубчека під політичним совєтським чоботом, і вже не було мови про поїздку до Чехії. Непомітно підкралась старість, принесла хворобу, під час якої самовіддано доглядала його дружина Раїса, яку д-р Юрій Черни полицарськи любив і часто говорив, що доля „незаслужено нагородила його, подарувавши йому таку подругу життя." В останні хвилини свідомости він знову повторив ці інтимні слова і, повернувши голову до неї, навіки зупинив свій погляд на її обличчі...

Тамара В.

Гірко сумуємо з приводу несподіваної смерти

св. п. СОФІЇ ТЕМНИЦЬКОЇ-МОРАЧЕВСЬКОЇ

(15.IX.1929 - 25.IV. 2001)

В особі покійної Музей Шістдесятництва у Києві втратив палку прихильницю, а Україна - вірну дочку і невтомну трудівницю на ниві рідної культури. Клонимо голови перед її нев'янучою пам'яттю. Осиротілій родині - чоловікові, трьом синам, невісткам, братові і внукам - глибоко співчуваємо і молимося за спокій її доброї душі.

Від Правління Музею Шістдесятництва
Надія Світлична

Замість квітів на свіжу могилу в пам'ять дорогого товариша зі студій

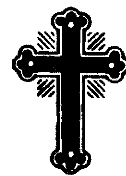
бл. п.

інж. АЛЕКСАНДРА ВОНТОРСЬКОГО

складаємо на БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УМ 100 дол., а дружині СОФІЇ-НЬОНІ і родині щирі співчуття.

МИРОН і БОГДАННА ОСАДЦИ

Ділимося зі всіма братчиками Загону сумною вісткою, що 10 квітня 2001 р. відійшов від нас на Вічну Ватру наш братчик

бл. п.

пл. сен. ГРИГОРІЙ МЕЛЬНИК

Дружині Покійного Ярославі та цілій родині складаємо вислови глибокого співчуття.

Старшина Загону „Червона Калина".

У ВОСЬМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ЗАСВІТИ

бл. п.

ІРИНИ ЗАЛУЦЬКОЇ

відправляться

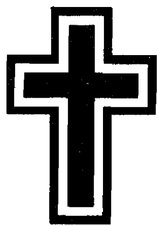
СЛУЖБИ БОЖІ

в Україні;
в монастирі св. Йосафата у Ґлен Кові;
та в церкві св. Михаїла у Йонкерсі.

Приятелів і знайомих про молитви за спокій душі Покійної просять:

муж - МИРОН
сини - ЯРОСЛАВ
- ІГОР з дружиною ДАРУСЕЮ та донечкою ТАСЕЮ
дочка - ЛІДІЯ КУЛЬБІДА з мужем д-ром МИКОЛОЮ та донечками ІРИНОЮ і РОМОЮ.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в середу, 25 квітня 2001 р., в Гелсінкі, Фінляндія відійшла у вічність на 71-му році життя наша незабутня ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ і СЕСТРА

бл. п.

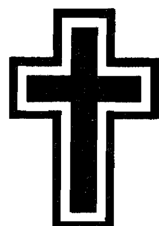
СОФІЯ ТЕМНИЦЬКА

дочка д-ра Юрія і Марії Морачевських.

Вічна незабутня Її пам'ять!

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ буде відправлена у церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. в п'ятницю, 4 травня о год. 6:30 веч.

Горем опечалені:
муж – д-р ІРИНЕЙ ЮРІЙ
сини – ВЛОДКО з родиною
– д-р ЮРКО з родиною
– ОРЕСТ з родиною
брат – АДАМ МОРАЧЕВСЬКИЙ з родиною
та ближча і дальша родина в Америці й в Україні.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і українською громадою, що 24 квітня 2001 р. з волі Всевишнього відійшов у засвіти наш дорогий БАТЬКО, БРАТ і ШВАҐЕР

бл. п.

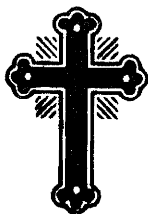
ЯРОСЛАВ ВИЖНИЦЬКИЙ

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 27 квітня 2001 р. в похоронному заведенні Aston-Basagic в Гантері, Н.Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 28 квітня 2001 р. в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Гантері, Н.Й.

У глибокому смутку залишилися:
син – ЮРІЙ
дочка – ЛЮБА з чоловіком КИРБІ МАРТЕНСЕНОМ
сестра – ГАННА з чоловіком МИХАЙЛОМ
швагрова – ОЛЬГА БУРА з чоловіком МИКОЛОЮ
ближча і дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 4 січня 2001 р. відійшла у вічність по тяжкій недузі

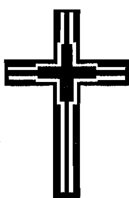
бл. п.

ПАВЛІНА МУДРИК-КУКУРУЗА

нар. 1 липня 1926 р. в Україні.

Залишила в смутку
чоловіка – МИХАЙЛА
і дальшу родину.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 22 квітня 2001 р. по короткій, тяжкій недузі, відійшов у вічність на 77-му році життя, мій найдорожчий МУЖ

бл. п.

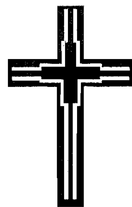
ІВАН ІВАНЧУК

був членом УПА.

ПОХОРОН відбувся в середу, 25 квітня 2001 р. з української католицької церкви св. Івана Хрестителя на цвинтар св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому смутку:
дружина – КАТЕРИНА
племінниці – ОКСАНА, НАДЯ і МАРІЯ
та ближча і дальша родина в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимось сумною вісткою з ріднею, приятелями, друзями й українською громадою, що 26 квітня 2001 р. в Балтиморі несподівано упокоївся в Бозі наш найдорожчий МУЖ, СВЕКОР, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п.

КЛИМЕНТІЙ Б. БАБ'ЯК

нар. 23 листопада 1918 р. у Великих Дідушицях на Стрийщині.

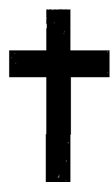
ПАРАСТАС і ПАНАХИДА були відслужені 27 квітня в похоронному заведенні Лілли і Зайлєр.

Заупокійна Служба Божа і чин похорону були відправлені 28 квітня 2001 р. в українській католицькій церкві св. арх. Михаїла, звідки тіло Покійного перевезено на вічний спочинок на парафіяльний цвинтар.

Залишені у глибокому смутку:
дружина – ІВАННА
невістка – НАТАЛКА
шваґерки – ГАЛИНА
– МАРІЯ з ріднею.

Вічна Йому пам'ять!

Родина просить замість квітів на свіжу могилу складати свої датки на будову української греко-католицької церкви Стрітення Господнього в селі Великі Дідушиці і на допомогу сиротам в Україні.

Ділимось сумною вісткою із членством Українського Конґресового Комітету Америки й українським громадянством, що 26 квітня 2001 р., несподівано відійшов у вічність видатний суспільно-громадський діяч довголітній голова Відділу УККА в Балтиморі

сл. п.

ред. КЛИМЕНТІЙ Б. БАБ'ЯК

нар. 23 листопада 1918 р. в селі Великі Дідушиці на Стрийщині.

ПОХОРОННІ відправи відбулись в похоронному заведенні Лілли і Зайлєр та в українській католицькій церкві св. арх. Михаїла. Тіло Покійного спочиває на парафіяльному цвинтарі св. Михаїла.

Вічна Йому пам'ять!

Родині Покійного, дружині ІВАННІ, невістці НАТАЛЦІ та шваґеркам ГАЛИНІ й МАРІЇ з ріднею щиросердечні співчуття складає

УПРАВА І ЧЛЕНСТВО ВІДДІЛУ УККА В БАЛТИМОРІ

КОМІТЕТ „СТРИЙЩИНИ"

ділиться сумною вісткою зі земляками Стрия і околиці та з українською громадою, що 26 квітня 2001 р. відійшов у вічність

бл. п.

ред. КЛИМЕНТІЙ БАБ'ЯК

нар. 23 листопада 1918 р. в Великих Дідушицях, біля Стрия, в родині місцевого пароха о. Миколая та його дружини Іванни.

Довголітній член Комітету, редактор історичного 3-ох томового збірника „Стрийщина". Він доклав багато зусиль, щоб збірник мав естетичну і змістовну вартість. Збірник втішається значною популярністю на Стрийщині. Своєю добротою, безмежною любов'ю до Батьківщини здобув собі загальну пошану української громади.

Дружині ІВАННІ з родиною складаємо щирі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА КОМІТЕТУ „СТРИЙЩИНИ"

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Оцісласька 973-292-9800 #3040